Handelingen van de raad van de gemeente Emmen

Jaar	Bijlagenr.	Categorie/agendanr.
2025		

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad van de gemeente Emmen, gehouden op donderdag 10 november 2025 vanaf 13.30 uur in de raadszaal

Voorzitter : de heer H.F. van Oosterhout
Waarnemend voorzitter : de heer G.J. Horstman
Griffier : de heer S. Engelen
Aanwezige raadsleden (37) : de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), de heer H.A. Bos (Wakker Emmen), de heer K. Bosma (Hart voor Emmen), de heer D. Dekker (Wakker Emmen), de heer D.H. van Dijken (CDA), mevrouw C.P.M. Ester-Schokker (SP), mevrouw R. Gommer-Gelijk (CDA), de heer L.H. Herbers (Wakker Emmen), de heer L. Hoogenberg (Wakker Emmen), de heer G.J. Horstman (PvdA), de heer R.S. de Jong (Hart voor Emmen) *(vanaf 17.36 uur, agendapunt B2 einde eerste termijn raad)*, de heer P.M. de Jonge (VVD), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), de heer M. Katerbarg (Wakker Emmen) *(vanaf 17.28 uur, agendapunt B2, eerste termijn raad)*, mevrouw U.H. Kilinçci (PvdA), de heer M. Klaver (Wakker Emmen), de heer J.H. Koops (D66), de heer M. Kuiper (SP), mevrouw M. Kuipers-Hekhuis (Wakker Emmen), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), de heer M. Meijer (VVD), de heer B.J. Mulder (PvdA) *(vanaf 15.53 uur, agendapunt B2, eerste termijn raad)*, de heer D.M. Poelman (Wakker Emmen), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), mevrouw A.W. Scheper (VVD), mevrouw V.S.L.R. Spang (PvdA), de heer M.J. Supheert (ChristenUnie), de heer M.M. Tuik (CDA), mevrouw A.K. Velzing (Wakker Emmen), de heer A. de Vries (PvdA), de heer D.E. de Vries (Wakker Emmen), de heer R. van der Weide (Wakker Emmen) *(vanaf 15.37 uur, agendapunt B2, eerste termijn raad)*, de heer J.B.W. Wittendorp (CDA), de heer M. Woltman (Wakker Emmen), de heer R. Woltman (Wakker Emmen), mevrouw B. van der Woude (GroenLinks), de heer R. Zuiderveld (PvdA)

Afwezige raadsleden (1) : de heer H. van der Velde (Wakker Emmen)

Aanwezige collegeleden (6) : de heer J. Bos, de heer A.J. Jakobs *(tot 19.22 uur, agendapunt B2 eerste termijn college)*, mevrouw D.S. Keen, de heer H.F. van Oosterhout, de heer G.P. Rink, de heer R. Wanders *(tot 19.56 uur, agendapunt B2 eerste termijn college)*

Afwezige collegeleden (1) : de heer P.M. Schrik

Gemeentesecretaris : mevrouw N. Plantinga

A1. Opening en vaststelling agenda

Opening, welkom en mededelingen

De voorzitter: Dames en heren, ik open deze raadsvergadering.
Dat doe ik niet nadat ik eerst even excuses heb aangeboden voor de vertraging. Er is wat gedoe met de techniek. Dat lijkt nu verholpen te zijn, zei hij heel voorzichtig om 13 uur 43. Nou, we hopen dat dat goed gaat. Er is al een aantal randvoorwaarden aan dit soort vergadering, waardoor je moet zorgen dat de techniek op orde is. Het is ook niet zo dat je zomaar kunt zeggen: dan starten we maar even zonder techniek, die hebben we op dit moment wel echt nodig.
Welkom bij deze bijzondere vergadering. Ik zal zo wat zeggen over de orde van deze vergadering. Eerst zal ik even een aantal mensen verontschuldigen. In ieder geval afwezig is de heer Mulder van de Partij van de Arbeid: wij hopen hem donderdag weer te zien. [Later bleek de heer Mulder alsnog aan te schuiven in de vergadering, om 15.53 uur.] Dan de heer Van der Velde van Wakker Emmen.
Er is een aantal mensen verlaat: dat is in ieder geval de heer De Jong van Hart voor Emmen, die in het avondprogramma aansluit. De heer Van der Weide van Wakker Emmen sluit aan rond half vier en de heer Zuiderveld van de Partij van de Arbeid... – ah, die is net binnen. Heel goed! We hebben even op u gewacht! En de heer Katerbarg van Wakker Emmen sluit ook wat later aan.
Dan meld ik vanuit het college dat de heer Schrik vanwege ziekte afwezig is en dat de heer Jakobs er vanavond niet is om een belangrijke inloopbijeenkomst in het kader van de woningbouw in Veenoord bij te wonen. Het idee is dat het verstandig is dat de wethouder daarbij is – daar kunt u zich wel iets bij voorstellen. En daarom is het voorstel om bij de beantwoording van het college, anders dan gewoonlijk, te beginnen met wethouder Jakobs, zodat hij de handen vrij heeft om naar Veenoord te gaan. Dat speelt dan in de avond.

Vaststelling agenda

De voorzitter: In ieder geval voor de mensen vanbuiten en voor de mensen op de publieke tribune, die niet al die interne stukken gezien hebben, is het ook wel even goed het volgende te melden. Wij beginnen zometten met de rondvraag en de Bestuursrapportage. Dat zijn twee voorafjes – om het zo maar even te zeggen. Daarna gaan wij naar de behandeling van de Begroting: dat gebeurt in twee termijnen, in twee rondes.
We beginnen uiteraard met de fracties, die allemaal de gelegenheid hebben om maximaal acht minuten per fractie hun visie te geven op de Begroting en daar ook nog wel moties en amendementen op kunnen indienen. Dan gaan we waarschijnlijk aan het eind van de middag even schorsen, gaan we ook even een hapje eten en dan in het avondprogramma zal het college van burgemeester en wethouders antwoorden. En dan schorsen we de vergadering ergens in de loop van de avond en dan gaan we donderdagmiddag verder en hopen we aan het eind van die middag de Begroting vast te stellen, uiteraard na besluitvorming over moties en amendementen.
Dat is de orde van de middag en de avond en een vooruitblikje naar donderdagmiddag. Dan is mijn voorstel om de agenda, zoals u die hebt voorgereden gekregen, op deze manier vast te stellen. Is dat akkoord? Dan gaan we de agenda zo behandelen.

A2. Rondvraag

De voorzitter: En als we dat doen, dan doen we dat door te beginnen van punt A1 naar A2 te gaan en A2 is het agendapunt de rondvraag. Er hebben drie mensen een rondvraag ingediend – beter gezegd twee, want één iemand heeft twee vragen ingediend. Ik meld even dat bij de eerste rondvraag, vanwege de afwezigheid van de eerste portefeuillehouder, wethouder Rink de beantwoording voor zijn rekening zal nemen. Meneer Dekker, ik geef u graag het woord voor uw eerste rondvraag.

Vertraging realisatie hoogspanningsstation TenneT Boerdijk/Veenoord

De heer Dekker (Wakker Emmen): Ik begin eerst met de vraag met betrekking tot TenneT. De raad is onlangs geïnformeerd over een verontrustende en eigenlijk onacceptabele situatie rond het hoogspanningsstation Boerdijk/Veenoord. De gemeente Emmen heeft hier alles gedaan wat haar

gevraagd werd: de procedure is versneld, vergunningen zijn verleend en grond is beschikbaar gesteld. Het college heeft daarin voortvarend gehandeld en dat verdient erkenning.
Maar juist op het moment dat Emmen zijn verplichting is nagekomen, horen we dat de oplevering pas in 2031, of in een tegenvallende situatie, zelfs in 2033 wordt verwacht. De uitleg die TenneT afgelopen donderdag heeft gegeven, is ronduit vreemd. Men had niet verwacht dat de bouwvergunning zo snel definitief zou worden. Een meevaller in de juridische procedures wordt nu een excuus om drie tot vijf jaar uitloop te accepteren. Dat is geen overmacht, dat is een verkeerde inschatting én tekortschietend risicomanagement. Dat mag niet op Emmen worden afgewenteld.
Daarom hebben de fracties van de PvdA, de VVD en Wakker Emmen een aantal vragen. 1) Wanneer wist TenneT intern dat deze vertraging eraan zat te komen? En waarom is de gemeente, die juist heeft versneld, daar niet veel eerder over geïnformeerd? 2) Heeft TenneT alternatieve scenario's aangeboden, zoals tijdelijke noodcapaciteit, extra aannemers of versnelde uitvoering? Zo niet, gaat het college dat eisen? 3) Kan het college een concreet overzicht geven van projecten die nu op slot dreigen te gaan of worden uitgesteld? Denk aan woningbouw, bedrijventerreinen en duurzame initiatieven. 4) Is het college bereid om TenneT én Enexis formeel aansprakelijk te houden voor de economische schade dit ontstaat doordat woningbouw, bedrijventerreinen en duurzame initiatieven mogelijk jaren vertraging oplopen? 5) Zijn er door de gemeente en TenneT harde afspraken vastgelegd in een tijdlijn met deadlines, oplevermomenten en verantwoordelijkheden?
Voorzitter, de energietransitie stokt hier niet door gebrek aan inzet door de gemeente, maar door falend projectmanagement bij landelijke netbeheerders. Onze regio heeft jarenlang tegen netcongestie gevochten en eindelijk vooruitgang geboekt. Het kan niet zo zijn dat de inwoners en bedrijven in Emmen straks wel de schade voelen, maar er geen verantwoordelijkheid wordt genomen door de partijen die dit hebben veroorzaakt. Wij vragen het college daarom, goed de vinger aan de pols te houden en stevig op te treden richting TenneT en richting Den Haag om te voorkomen dat Emmen opnieuw de rekening betaalt. Hierom gaan wij later vandaag samen – en dat is wel heel mooi – met alle fracties een motie indienen om dit voor elkaar te krijgen richting het Rijk. Dank u wel.

Reactie college
De heer Rink (wethouder): Laat ik even beginnen met dat het college ook erg onaangenaam verrast werd door de aankondiging van het 'investeringsplan' – zo heet dat dan – van Tennet. Dus ook de mededeling dat het hoogspanningsstation Veenoord/Boerdijk naar achteren is geschoven. En ja, u gaf het zelf al aan: de netcongestie is al geruime tijd een probleem in de regio en juist daarom hebben wij ook alles in het werk gesteld om dat te versnellen. TenneT heeft naar ons bevestigd dat de locatie Veenoord/Boerdijk obstakelvrij is en dat de gemeente hierbij ook niks te verwijten valt. Dan is het extra wrang om te horen dat TenneT door – laten we zeggen – te laat anticiperen of ervan uit te gaan dat het wel langer zou duren voordat ze de onherroepelijke vergunning hadden. Daardoor zijn ze later begonnen met engineeren en ook met een aannemer aanbesteden. Dat is vervelend en dat is wrang en daar hebben we het ook afgelopen donderdag wel flink over gehad.
Want uiteindelijk, uw vraag is wanneer wist TenneT dit intern? Dat weet ik niet, maar we weten wel wanneer wij zijn ingelicht: 19 juni hebben we de informatie gekregen dat er een risico was op een kleine vertraging. Op 7 oktober heeft er een evenement plaatsgevonden met het MKB vanuit Ondernemend Emmen en de gemeente Emmen, waar ik dagvoorzitter mocht zijn, maar waar ook TenneT destijds ook zei: 'We verwachten wel een vertraging.' Maar dan ga je eerder uit van maanden – om het zo maar te zeggen. En op 15 oktober tijdens het Drents Overleg Energie heeft TenneT aangegeven dat er een forse vertraging zou zijn. Een exacte termijn wilden ze toen niet noemen, omdat 31 oktober dat investeringsplan werd gepresenteerd. Ja, dat is natuurlijk vervelend omdat we samen met TenneT ook een toekomstbestendig energiesysteem aan het maken zijn en een relatie waarin we echt werken aan de toekomst. En dan vinden we dat ook echt ongepast dat we dat niet eerder hebben geweten en dat hebben we ook in dat bestuurlijke overleg kenbaar gemaakt.
Dan uw tweede vraag. Ik hoop dat ik een beetje tijd krijg van de voorzitter omdat er vanuit verschillende partijen informatie is en ik ook een beetje moet citeren uit andermans werk. We hebben TenneT gevraagd naar de mogelijkheden om alsnog te versnellen. Dat is niet mogelijk: ze zijn al vol bezig met die engineering en ze zijn ook vol bezig met die aanbesteding. Ja, de regels moeten wel gevolgd worden en ook de zorgvuldigheid van de engineering is ook wel een dingetje. Want anders

hebben we wel een mooi station staan, maar als dat niet aangesloten kan worden, is dat wel een probleem natuurlijk.
Wat we wel hebben gezegd, is dat we graag met elkaar willen kijken hoe we versnellingsmogelijkheden kunnen toepassen. Daarom vinden we het van belang om echt ook op korte termijn structureel samen te zitten. Dus niet één keer in het halfjaar, maar echt structureel dat we bij elkaar gaan zitten om te kijken op welke manier we in ieder geval eventuele hobbels die komen gaan, zo snel mogelijk kunnen overwinnen. Dit om in ieder geval zo snel mogelijk dat station klaar te hebben. TenneT heeft ook aangegeven om zich echt in te spannen om dat te realiseren.
Dan vraag 3: kunnen wij een concreet overzicht geven van projecten die nu op slot dreigen te gaan? Nou, wij hebben in ieder geval met hetzelfde gesprek ook Enexis verzocht om een impactanalyse uit te voeren naar de consequenties van de vertraging. Zo krijgen we dat ook beter in beeld. Zij geven aan dat dat aan het einde van het jaar opgeleverd zou kunnen worden. Dan hebben we ook weer een afspraak staan, dus dan kunnen we in ieder geval over de inhoud van de impactanalyse met elkaar om tafel. Daarnaast heeft TenneT zelf ook nog aangegeven dat de vertraging op het hoogspanningsstation Veenoord/Boerdijk geen effect heeft op de planning van de realisatie van de twee nieuwe hoogspanningsstations aan de Bargerweg en Emmen-Noord.
Dan uw vierde vraag: zijn wij van plan om ze formeel aansprakelijk te houden? Nou, ik denk dat we met elkaar in ieder geval moeten constateren dat we strak langs de wind moeten varen. Want uiteindelijk, het is niet zo dat alleen de regio Emmen is verschoven, het is door heel het land verschoven. En ja, dat maakt dat we ook zeggen: laten we even de impactanalyse afwachten en over die structurele afspraken gaan we met hen om tafel om dat te versnellen. Want met formeel aansprakelijk stellen ga je een juridisch traject in. Nou, op dit moment zitten we gewoon nog in de coöperatie, in het partnerschap, waarin we wel duidelijk hebben gesteld wat we verwachten van TenneT en Enexis in dezen.
En uw vijfde vraag: zijn er dan harde afspraken vastgelegd? Nee, het is niet aan gemeenten om harde afspraken te maken met TenneT. TenneT heeft een opdrachtgever en die werkt in opdracht van de ACM en het Ministerie van Klimaat en Groene Groei. Daar is de planning voor heel Nederland weergegeven, dus dat is niet alleen voor de regio Emmen. Dus ja, wat wel zo is, is dat het investeringsplan nu ter inzage ligt. Dat betekent dat de gemeenten, andere overheden en ondernemersverenigingen een zienswijze kunnen dienen als je het er niet mee eens bent. Dat gaan wij ook doen, dat hebben wij ook toegezegd richting TenneT dat wij ons hier niet in kunnen vinden. Maar daarop gaf ook TenneT wel aan dat de bandbreedte – waar ze het over hebben: 2031-2033 – 95 procent zekerheid biedt dat ze het plan in Emmen gereed hebben. Daarop hebben wij ook gezegd: nou, daar gaat onze zienswijze dat de bandbreedte niet 2031-2033 gaat zijn, maar die moet dan zijn 2029-2031. Dat gaat ook de inhoud zijn van onze zienswijze.
Wij hebben natuurlijk een bestuurlijk overleg nu afgesproken om structureel met elkaar om tafel te gaan. En daarnaast kan ik ook nog aangeven dat wij in januari 2026 een raadsbijeenkomst zullen gaan plannen om in ieder geval ook over het onderwerp samen met TenneT en Enexis het gesprek over hoe nu verder.

De voorzitter: Dank u wel. Meneer Dekker, ik kan me nauwelijks nog voorstellen dat er op dit punt nog een aanvullende vraag komt. Hebt u nog een punt?

De heer Dekker (Wakker Emmen): U zou het bijna niet verwachten, maar ik heb toch nog een aanvullende vraag.

De voorzitter: Tóch nog een aanvullende vraag? Maar dan geen betoog, één korte aanvullende vraag.

De heer Dekker (Wakker Emmen): Ja ja, een korte. Nou, mogen het er twee zijn?

De voorzitter: Twee? Nou, vooruit.

De heer Dekker (Wakker Emmen): Met betrekking tot noodcapaciteit: is daar nog naar gekeken om dat te verzorgen op het gebied van extra capaciteit op het net? En worden de lopende initiatieven van ondernemers of inwoners, die afhankelijk zijn van het nieuwe station, nu ook al on hold gezet?

De heer Rink (wethouder): Laat ik met die laatste beginnen. De impactanalyse wordt nu gemaakt. Pas als we weten wat de impact gaat zijn, gaat er ook pas iets gebeuren. Dus laten we die vooral afwachten.
En uw andere vraag was over noodcapaciteit. Het is zo dat op dit moment eigenlijk alle stations maximale bezetting hebben. Dus iets extra's realiseren is niet mogelijk. Waar wel naar gevraagd is, is of wij samen met hen willen kijken naar optimalisatie. Daar zijn we natuurlijk ook mee bezig: we zijn bezig met dat project ORTESE waarbij we echt gaan kijken of die piek nou altijd om vijf uur moet zijn, of kan de een om drie uur de elektrische heftrucks al aan de oplader zetten en de ander pas om zes uur? Nou, naar dat soort optimalisatiemaatregelen gaan we samen met de ondernemers kijken hoe we dat kunnen doen en daar hebben wij TenneT en Enexis ook bij nodig.

Verhogen rekenkundige ondergrens stikstofdepositie
De heer Dekker (Wakker Emmen): Deze vraag zal iets korter zijn, voorzitter. Het kabinet heeft aangegeven dat de rekenkundige ondergrens voor stikstofdepositie mogelijk wordt verhoogd van 0,005 mol naar 1 mol per hectare per jaar, met invoering na het derde kwartaal van 2025. Dat betekent dat projecten die nu vastlopen, mogelijk alsnog door kunnen gaan.
Mijn vragen aan het college. Is het college op de hoogte van deze landelijke plannen en wat is het standpunt van het college hierover? Is onze gemeente voorbereid op deze mogelijke wijziging? Worden er scenario's gemaakt en projecten in kaart gebracht die direct kunnen starten, zodra de ondergrens wordt verhoogd? Vindt er al afstemming plaats met de provincie Drenthe om te zorgen voor een uniforme werkwijze tussen gemeenten, zodat inwoners en ondernemers niet afhankelijk zijn van verschillen in beleid per gemeente? En de laatste: heeft het college inzicht in het aantal projecten binnen onze gemeente dat momenteel stilligt door de 0,005-molgrens en hoeveel daarvan mogelijk door kunnen gaan bij een drempel van 1 mol? Tot zover, dank u wel.

Reactie college
De heer Jakobs (wethouder): Ja, zijn we op de hoogte van de plannen om aan die knop te draaien van stikstof? Jazeker, wij zijn op de hoogte van de landelijke plannen en houden dit uiteraard nauwgezet in de gaten. Wij zijn aangesloten bij diverse landelijke provinciale en intergemeentelijke overleggen en juridische kennisgroepen op dit gebied. Ook hebben wij intern een stikstofwerkgroep die de kennis deelt tussen de verschillende afdelingen die hiermee te maken hebben. Nieuwe ontwikkelingen worden gedeeld met het college.
Zijn we er ook op voorbereid? Jazeker zijn we voorbereid. We zullen vanuit onze ambtelijke werkgroep samen met de ODD de initiatiefnemers van lopende vergunningaanvragen die bij ons ingediend worden en nog wachten op toestemming van de provincie, informeren. Daarnaast kunnen wij direct onze interne werkwijze en informatieverstrekking aanpassen. Vergunningverlening op dit gebied is een provinciale bevoegdheid. Stikstoftoetsing voor ruimtelijke ontwikkelingen, wijzigingsprogramma's en dito visies is een bevoegdheid van gemeenten. Hiervan is en blijft de rekenkundige ondergrens nul.
Vindt er dan afstemming plaats met de provincie? Ja, die vindt plaats. Vergunningverlening op dit gebied is een provinciale bevoegdheid. De provincies hebben onderling ook overleg, zodat landelijk zoveel mogelijk uniformiteit in provinciaal beleid en vergunningverlening plaats zal gaan vinden. Binnen de Drentse gemeenten zullen er geen verschillen ontstaan omdat de vergunningverlening een provinciale aangelegenheid is en blijft.
Nou, hoe zit het dan met het aantal projecten en de 0,005-molgrens? En hoeveel kunnen daarvan mogelijk wel door bij een drempel van 1 mol? Ja, daar hebben we inzicht in. Dit betreft een vijftal aanvragen vanuit de PAS-tijd, de Programmatische Aanpak Stikstof. Er liggen geen andere plannen of initiatieven stil die doorgang kunnen vinden bij de verhoging van de stikstofgrens. Er liggen wel plannen en initiatieven stil doordat er niet meer intern gesaldeerd mag worden zonder provinciale vergunning. De vergunningverlening bij de provincie ligt momenteel stil doordat zij geen juridisch houdbaar beleid heeft.

Bereikbaarheid Nieuw-Weerdinge met openbaar vervoer

Mevrouw Van der Woude (GroenLinks): Afgelopen week, tot en met in ieder geval morgen, zijn er werkzaamheden aan het Weerdingerkanaal N.Z. in Nieuw-Weerdinge, de hoofdader van het lintdorp waar dagelijks veel inwoners gebruik van maken, per auto, fiets en de buslijnen 72 en 73. Auto's worden in het dorp omgeleid, zodat ze met een kleine omleiding hun weg konden vervolgen.
Voor de bus is het echter een ander verhaal. Vanaf het begin van het kanaal tot aan de Roswinkelerburg zijn alle haltes met een witte hoes bedekt, met daarbij de vermelding dat in ieder geval van 3 tot en met 10 november de halte niet werd aangedaan. Op de dichtstbijzijnde halte werd verwezen naar de Roswinkelerbrug. Onder meer scholieren, mensen die verder reizen met de trein en ook forenzen maken gebruik van deze goedbezette lijnen. En het alternatief is vaak op ruim 2 kilometer afstand: dat kan men nauwelijks een alternatief noemen.
Dat werkzaamheden voor enig ongemak zorgen, snappen we. Maar dit is meer dan een beetje ongemak. Mijn vragen aan de wethouder. 1) Welk overleg is er geweest met Qbuzz of het OV-bureau over de werkzaamheden en de bereikbaarheid van het dorp? 2) Welke alternatieve routes zijn besproken om het dorp beter bereikbaar te houden dan dat het nu geweest is? 3) Hoe is de communicatie geweest naar de inwoners over de ingrijpende gevolgen van de werkzaamheden? 4) Hoe kan voorkomen worden dat in de toekomst een heel dorp verstoken is van openbaar vervoer tijdens werkzaamheden?

Reactie college
De heer Jakobs (wethouder): Ja, welk overleg is geweest met Qbuzz en het OV-bureau? Nou, bij alle werkzaamheden met wegafsluitingen waar het openbaar vervoer gebruikt van maakt, is er een halfjaarlijks overleg tussen gemeente, OV-bureau en Qbuzz. Daarnaast is tijdens de werkvoorbereiding intensief overleg over mogelijk alternatieve routes. Vervolgens vindt vlak voor en tijdens de uitvoering nog afstemming plaats over de tijdsduur en de maatregelen plaats.
Welke alternatieve routes zijn besproken? Er is één goede alternatieve route beschikbaar: via het Weerdingerkanaal Z.Z., waar de bus langsrijdt. Andere routes zijn afgevallen.
Communicatie naar de bewoners: altijd heel erg belangrijk – wat u ook terecht aanhaalt. Vanuit de gemeente is breed een bewonersbrief verspreid. De aannemer heeft direct aanwonenden geïnformeerd. Alle wegafsluitingen worden op Melvin gepubliceerd. De EOP wordt hier uiteraard ook van op de hoogte gesteld.
Nou, hoe kan voorkomen worden dat in de toekomst een dorp afgesloten wordt van het openbaar vervoer tijdens werkzaamheden? Gelet op het feit dat voor dit project een beperkt aantal bushaltes kortstondig is opgeheven en dat er een alternatief is geboden, vind ik niet dat een heel dorp verstoken is van openbaar vervoer. Het is evident bij werkzaamheden en wegafsluitingen dat dit ook gevolgen heeft voor het openbaar vervoer. We zoeken in gezamenlijkheid met het OV-bureau en Qbuzz altijd naar een passende oplossing.

Mevrouw Van der Woude (GroenLinks): Ten eerste: over de communicatie geeft u aan dat die aan de direct aanliggende bewoners is verstuurd. Nou hebben de wegwerkzaamheden en het afdekken van de bushaltes invloed op het hele dorp. Dus zijn alle inwoners van het dorp meegenomen?
En ten tweede: er is toch ongemak. Kan er ook voor gezorgd worden dat er een omleiding is waarbij mensen niet meer dan 2 kilometer hoeven te lopen?

De heer Jakobs (wethouder): De direct aanwonenden zijn geïnformeerd. Wellicht is dit iets om voor de toekomst nog naar te kijken om dat nog beter te gaan doen dan dat we het nu al doen.
En die 2 kilometer: ja, dat is ook afhankelijk van de situatie, natuurlijk. We zitten nu in Nieuw-Weerdinge. Een ander dorp kan weer een andere situatie hebben. Dus dat betekent dat we per situatie kijken naar de best beschikbare mogelijkheid.

B1. Bestuursrapportage-II 2025

De voorzitter: Voordat wij overgaan tot behandeling van de Begroting, hebben wij nog één punt en dat is agendapunt B1. Dat is de Tweede Bestuursrapportage van 2025. Die geeft mooi de stand van

zaken weer op een heel aantal verschillende terreinen en is in die zin een mooi fundament voor de bespreking van de Begroting voor komend jaar.
Wie van de leden van de raad zou daarover het woord willen voeren? Nee, de VVD vergeten we niet. Nee. Het kan zomaar zijn dat ik daarmee begin. De VVD. *The first dance*, meneer Meijer.

Eerste termijn
De heer Meijer (VVD): De Bestuursrapportage-II 2025. Voor ons ligt de Berap ter behandeling in de raad. We zien weer veel groene smileys, maar niet alles is om te lachen. De VVD behandelt hier een aantal punten en een aantal onderwerpen zal mijn collega bij de behandeling van de Begroting voor zijn rekening nemen, zoals de veiligheid en de jeugdzorg.
Mooi ook om te zien dat de citymarketing reeds is opgepakt en dat we in 2025 daar al mee begonnen zijn. Als we het voordeel van de rente- en de kapitaallasten weglaten, zou er een tekort zijn van bijna 7 miljoen. Door het gegoochel met reserves is het lastig het overzicht te bewaren, een punt dat de VVD al vaker heeft benoemd.
Een van de oorzaken van de tegenvaller is de lagere opbrengst van leges. Er wordt dus te weinig gebouwd. Als we kijken naar de doelstelling van de gemeente, is er een gat van honderden woningen. De planning was al 800 en gerealiseerd is ongeveer 300 tot 400 woningen. Kan de wethouder dit beamen?
Positief zijn de projecten in het centrum van Emmen. Als deze klaar zijn, hebben we een aantrekkelijk centrum met hopelijk minder leegstand. De VVD wil wel aandacht vragen voor de overlast tijdens het bouwproces. Projecten duren vaak erg lang en worden uitgesteld. Te denken valt aan aankleding, publieksacties of voordelig parkeren. Samen moeten we ervoor zorgen dat de ondernemers door deze periode heen komen.
Het zorgenkindje Rensenpark is ook in 2025 nog niet zo heel veel verder gekomen. De VVD is dan ook benieuwd of de kinderboerderij ooit open zal gaan en of de wethouder wellicht een tip kan geven over de verhuur van De Drommedaar. Dan lezen we een aantal keren over het opknappen van het vastgoed in het Rensenpark, maar de lijst met de status van de panden hebben wij nog steeds niet ontvangen. Welke panden blijven, welke worden gerenoveerd en welke worden gesloopt? Dat willen we graag weten.
Bij Cultuur zien we veel groene smileys, maar toch is het niet helemaal een goed jaar geweest. Te denken valt aan Loods13, het Veenpark, de afrekening van Veenbrand en DIEP. We zien een post van 70.000 euro voor de extra inzet van personeel, terwijl er maar twee exposities in de Lindenhof zijn gehouden, die ook nog beperkt open is. Kan de wethouder aangeven wanneer de opening van DIEP is? We zetten het graag in onze agenda's, maar we moeten steeds schuiven.
Bij Jeugd zien we een aantal goede resultaten bij de kinderraden en de kinderburgemeester. Een klein idee is een groot project geworden. Wel maken we ons zorgen over de puberjeugd. De Jongerenraad loopt moeizaam en bij het project Jimmy's hadden we er al vaker voor gewaarschuwd dat dit fout zou lopen. Dus het jongerenbeleid krijgt van ons een huilende smiley. Wij zijn ook benieuwd of de wethouder dit ook zo ziet.
Dan hebben we zelf ook geconstateerd dat de rol van de gebiedswethouders er niet zo uitkomt zoals werd verwacht. Met mooie woorden wordt dit omschreven, maar onzes inziens moeten we toch de gebiedscoördinatoren dit werk laten doen en deze rol anders invullen.
We lezen ook over een upgrade van de bedrijventerreinen. De VVD heeft hier vaker vragen over gesteld, met name over de oude leegstaande panden op het industrieterrein en inbreiding. Wat is de voortgang hiervan? In sommige lege panden is wellicht nog een aansluiting met stroom.
De VVD blijft hameren op de kwaliteit van de autowegen en de fietspaden. Ondanks de motie en de mooie rapporten zien we ook dat het werkpakket van 2024-2025 nog niet is afgewerkt. Kan de wethouder aangeven of dit alle werkzaamheden die we nu zien, wél worden afgemaakt?
En we lazen extra kosten voor de verwerking van lachgascilinders, ook in de Begroting 2026, voor bijna twee ton. Is het een idee om de statiegeldregeling voor lachgas weer in te voeren? Wellicht kunnen we daarmee kosten besparen.
Kortom, we willen graag meer dataoverzichten in doelen en resultaten, zodat we als raad beter ons werk kunnen doen. Maar de smileys zijn toch wel enigszins subjectief. Tot zover.

De heer Kuiper (SP): De Berap laat een klein positief resultaat zien van 3,5 ton. Maar laten we eerlijk zijn: dat voordeel is vooral boekhoudkundig. Zonder de meevallers bij rente- en kapitaallasten zou Emmen juist in de min staan. En dat is niet gek, want problemen stapelen zich op. Vooral in de wijken, bij de zorg en bij de woningnood.
Laten we beginnen met Veiligheid. In de Berap staan groene smileys bij dit thema. Maar dit beeld klopt niet met wat wij horen uit wijken. Bewoners van Bargeres, Emmermeer en rond de Rietplas klagen over vernielingen, drugsgebruik en intimidatie. Mensen voelen zich 's avonds onveilig. Tegelijkertijd maken wij niet gebruik van het maximumaantal boa's van wie we eigenlijk gebruik kunnen maken. De SP vraag het college: wanneer gaan we de capaciteit eindelijk benutten? En hoe zorgen we dat die inzet niet alleen in het centrum of bij het stadion plaatsvindt, maar juist ook in de woonwijken?
Over het station en de bereikbaarheid gesproken. Emmen-Zuid blijft een zorgenkind. Nu de wijk Delftlanden verder groeit, wordt het tijd dat er eindelijk een buslijn komt die de bewoners daar verbindt met de rest van de stad. Het is niet uit te leggen dat de mensen eerst moeten lopen naar de Rietlanden om de trein te kunnen halen.
Dan de jeugdzorg. Weer een overschrijding van ruim 4 miljoen euro. Dat is niet alleen een financieel probleem, maar vooral een maatschappelijk probleem. Ouders wachten te lang met hulp voor jongeren, jongeren raken uit beeld en zorgmedewerkers raken overbelast. Zolang Den Haag de rekening bij de gemeenten neerlegt, moeten wij pleiten voor een echte herziening van de Jeugdwet en een eerlijke financiering.
Voorzitter, de SP maakt zich ook zorgen over radicalisering en polarisatie. De samenleving verhardt, merken we ook in Emmen. Wij vragen of er nog zicht is op radicalisering en of er nog deradicaliseringsbeleid is dat past bij de situatie van nu.
Daarnaast vragen wij aandacht voor werk en economie. Het college zegt te willen investeren in banen en bedrijvigheid. Dat steunen we. Maar wat gebeurt er dan met bijvoorbeeld het distributiecentrum in Oranjedorp, dat nog altijd leegstaat? Hoe voorkomen we dat nieuwe projecten straks hetzelfde lot ondergaan?
Ook de woningmarkt vraagt om lef en vernieuwing. De SP stelt voor om te onderzoeken of we een pilot zonder kostendelersnorm kunnen starten. Zo kunnen mensen, jongeren, ouderen en alleenstaanden makkelijker samenwonen zonder gekort te worden op hun uitkering. Dat helpt tegen leegstand, versterkt het sociale vangnet en kan de woningnood verlichten. Bij de begrotingsplannen zullen wij daarom ook een motie indienen.
Daarnaast willen we aan het college vragen andere woonvormen te onderzoeken: *tiny houses*, gemeenschappelijke woonprojecten en combinaties van wonen en werken in de leegstaande panden. Laten we creatiever omgaan met de ruimte die we hebben in plaats van alleen nieuwe kantoorpanden neerzetten die vervolgens leeg blijven.
Tot slot, voorzitter. Een punt over de informatievoorzieningen. Niet iedereen vindt zijn weg in de juiste regelingen of noodpakketten. Veel ouderen missen informatie van het Rijk of weten niet waar ze terechtkunnen. Kan het college kijken naar een duidelijk noodnummer of loket, zonder de bewoners beter worden geholpen?
Voorzitter, de Berap laat zien dat we financieel net overeind blijven, maar achter die cijfers zitten echte mensen en echte problemen. De SP kiest voor een gemeente die niet alleen de Begroting sluitend maakt, maar vooral de mens centraal zet. Betaalbare woningen, toegankelijke zorg, veilige wijken en een gemeente die bereikbaar is voor iedereen. Dank u wel.

De heer De Jonge (VVD): Ik werd even getriggerd door het verhaal van de SP over de kantoorpanden die we aan het bouwen zijn en die leeg blijven staan. Kunt u dat misschien wat verduidelijken? Want ik snap niet helemaal wat u daarmee bedoelt.

De heer Kuiper (SP): Nou, we bedoelen ermee dat er heel veel kantoorpanden zijn die op het ogenblik niet worden omgebouwd tot woonpanden. Dat is eigenlijk wel de bedoeling, zodat de woningnood een beetje geholpen wordt en de mensen weer woningen krijgen.

De heer Supheert (ChristenUnie): In het verleden was ik wat optimistischer over de financiën van de gemeente dan ik dat vandaag ben. Echter laten we wel wezen: het resultaat van Berap-II is nog steeds

positief. De smileys lachen ons nu ook weer overwegend groen toe. Enkele punten zijn aandachtspunten, maar goed, je kunt niet elke keer zes gooien.
Een Jongerenadviesraad opzetten: dat blijft lastig. Kan het college aangeven wat de stand van zaken is en hoe dit alsnog op poten gezet kan worden in 2026?
Voorzitter, een afwijking van 351.000 euro in de plus op de Begroting van de orde van grootte van die van de gemeente Emmen zou iets moeten zijn waar je trots op kunt zijn. Echter, deze afwijking is maar zo krapjes omdat er flinke tegenvallers te melden zijn op onder andere jeugd, leges en omgevingsvergunningen en kapitaallasten en rente. Dat baart dan toch weer zorgen. Kan het college aangeven hoe ze hierop sturen en hoe ze herhaling proberen te voorkomen? Onze fractie vraagt dit voornamelijk, omdat er minder marge is in de komende jaren en we onze reservepositie liever niet willen aanspreken om begrotingstekorten te dichten. Tot zover.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): De Berap-II laat zien dat Emmen dit jaar nog op koers ligt, maar het financiële evenwicht blijft broos. Na alle mutaties resteert een positief resultaat van slechts 350.000 euro. En op een Begroting van ruim een half miljard is dat nauwelijks een marge. Eén tegenvaller in de jeugdzorg of een rentewijzing en het saldo is verdwenen.
Voorzitter, de grootste zorg blijft de jeugdzorg. Met een tekort van ruim 4,3 miljoen is dit nog steeds de zwakste plek in onze financiën en ondanks alle inspanningen stijgen de kosten sneller dan de rijksbijdragen. Hart voor Emmen vindt dat we niet telkens hier bij moeten blijven bijstorten, maar dat er een concreet herstelplan moet komen om deze kosten structureel te beheersen.
Daarnaast zien we dat opbrengsten van de legeskosten tegenvallen, onder meer door de invoering van de Omgevingswet, terwijl de kosten van toezicht en handhaving juist weer stijgen. De lagere rente- en kapitaallasten lijken gunstig, maar zijn vooral ook het gevolg van uitstel van investeringen. We moeten voorkomen dat deze tijdelijke meevallers ons een te rooskleurig beeld geven van de Begroting.
Ook de voorziening afvalstoffen verdient aandacht. De storting van een half miljoen euro in de buffer leidt weer tot hogere lasten. Hart voor Emmen wil dat inwoners daar niet de rekening van krijgen, zeker niet zolang het beheer en efficiëntie van de afvalketen beter kunnen.
Voorzitter, we houden de zaak op orde, maar het evenwicht is dun. En Hart voor Emmen vraagt het college om te komen met de structurele aanpak van de tekorten in de jeugdzorg, kritisch te kijken naar de uitvoeringskosten van de Omgevingswet en te zorgen dat investeringsprojecten niet onnodig vertragen zodat middelen ook daadwerkelijk worden ingezet zoals de raad heeft besloten.
Voorzitter, tot slot. De Berap is bedoeld om tijdig bij te sturen en laten we die mogelijkheid dan ook benutten.

Mevrouw Gommer (CDA): Berap 2025 nummertje 2. Vandaag bespreken wij die voor dit jaar. De toelichtingen per programma zijn helder, goed leesbaar en ook doelenbomen zijn toegevoegd. Daarnaast zijn, niet geheel onbelangrijk, de financiële ontwikkelingen duidelijk en overzichtelijk weergegeven. De cijfers zijn al door mijn collega's een aantal keren genoemd: die laat ik even bij dezen.
We hebben nog wel een aantal opmerkingen. Positief is de onderuitputting van de kapitaallasten van 2,5 miljoen, maar of dat nou wel zo positief, betwijfelen wij. Investeringen worden doorgeschoven naar een later moment en dat wordt vooral veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt, gewijzigde regelgeving en extra benodigde onderzoeken. Wat wel positief is, is dat we zien dat er dit keer slechts 1,1 miljoen nadelig uitvalt op de post 'overige afwijkingen'. Dit zijn posten met een afwijking van minder dan 250.000 euro en in de vorige Berap was dat nog 2,3 miljoen.
De doelenbomen waren wel echt een goednieuwspresentatie. Wij hebben slechts twee rode prestatie-indicatoren gevonden – oftewel smileys. Allebei in Onderwijs en Jeugd. En ook dat was weer prima verklaard, dus waarschijnlijk loopt alles op rolletjes.
En als laatste stond er een mooi overzicht van de grote projecten. Grote projecten zijn groter dan 1 miljoen. Als we naar die prestatie-indicatoren kijken, dan loopt daar alles redelijk tot goed.
We hebben nog drie vragen. De vorige keer lazen wij in Programma 5 dat de Subsidieregeling Funderingsonderzoek weinig werd benut. De wethouder vertelde ons toen dat de gemeente een pilot ging draaien en een team ging deur-aan-deur de huizen langs en informeren of de inwoners van de regeling weten. Of zij hulp nodig hebben bij het aanvragen of doorvragen waarom ze niet willen aanvragen. Kan de wethouder misschien al iets vertellen over deze pilot? Heeft die al iets opgeleverd?

De tweede vraag gaat ook over Programma 5. Misschien een herhaling, maar vorig jaar hebben we al een aantal keren gevraagd naar het beleid huisvesting internationale werknemers. Dit punt is nu uit de Berap verdwenen. Ik was even nieuwsgierig of dit nu dan valt onder 'Meer regie op huisvesting van verschillende doelgroepen'?
En de derde vraag gaat over de Reserve Calamiteitenfonds. Deze reserve zal naar verwachting doorgroeien naar 10 miljoen, dus hij mag 7 miljoen groot zijn. Waar gaat dan het overschot naartoe? Wellicht is dit een technische vraag. Tot zover.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, wat een bijzondere dag om over de Bestuursrapportage te spreken. Aan de ene kant de dag waarop we de waardering voor de mantelzorgers uitspreken en aan de andere kant het bericht dat Mixed Art, een unieke kunstgalerij, nu voorgoed de deuren sluit. Wat een gemis voor Emmen. Maar goed, laten we het dan toch maar over de rapportage hebben.
Het is goed om even stil te staan bij onze gemeente ervoor staat. De Bestuursrapportage geeft ons daar een duidelijk beeld van en gelukkig dat dat overwegend positief is. Volgens de Bestuursrapportage-II 2025 gaat het goed met Emmen. De rode smileys zijn op één hand te tellen. Nu, ik heb er drie geteld. Dat betekent dat er maar weinig punten zijn waar directe bijsturing nodig is. Daar mogen we het college een compliment voor geven, want het besturen van een gemeente met meer dan 100.000 inwoners is geen gemakkelijke klus. 50PLUS wil dan ook niet op alle slakken zout leggen, dat past niet bij de situatie. Want over het algemeen loopt het gewoon goed. Er staan zelfs negen volle pagina's met grote projecten in de rapportage. Die projecten zijn stuk voor stuk belangrijk voor onze gemeente en het is mooi om te zien dat ze niet op de lange baan worden geschoven – op een enkele uitzondering na.
En dan natuurlijk ons bekende stokpaardje: ja, de blindengeleidelijnen. Ook dat willen we vandaag weer noemen. Want iedereen doet ertoe in Emmen en iedereen moet kunnen meedoen, ook onze blinden en slechtzienden. En laten we eerlijk zijn: met zo weinig rode smileys mag Emmen best even glimlachen. Het liefst geen rode, maar een brede groene.
Toch wil 50PLUS nog één vriendelijk maar serieus verzoek aan de wethouder: houd de blindengeleidelijnen niet aan het lijntje, maar teken ze echt in bij de plannen. Want iedereen doet ertoe: dat mag ook letterlijk zichtbaar worden in onze openbare ruimte.

Mevrouw Van der Woude (GroenLinks): We zien in de Tweede Bestuursrapportage een positief saldo van 350.000 euro. Dat klinkt beter dan dat het is, omdat ook 4 miljoen voordeel aan kapitaallasten is meegenomen. Zonder dit voordeel was het minder rooskleurig. De oorzaken zijn duidelijk: jeugdhulp en minder leges. Vraag is of we dat laatste deel hadden kunnen voorzien. GroenLinks vraagt hier om meer scherpte in de ramingen.
Als we kijken naar de programma's, zien we bij Inwoners en Bestuur een pilot met AI voor de beantwoording van vragen: interessant. GroenLinks wil wel dat het goed gemonitord wordt. AI mag de dienstverlening niet onpersoonlijk maken. Voorzieningen moeten laagdrempelig blijven en we moeten niet alles achter een digitale muur verstoppen.
Het is mooi dat de Participatieverordening in ontwikkeling is. Laten we zorgen dat inwoners niet alleen maar mogen meepraten, maar ook echt invloed hebben. De MIRT-verkenning voor de NSL-lijn is gestart. En complimenten voor een gedreven wethouder die hier met passie voor lobbyde. Ook de ontwikkelingen rond de Greenwise Campus laten ambitie zien. Aan Delft zien we wat een studiestad kan brengen, waar een groot Amerikaans bedrijf mede hierdoor voor die regio heeft gekozen.
De ondermijning en de aandacht voor femicide verdient steun, maar daar zal ook bij de Begroting op worden ingegaan. De Jongerenadviesraad is er nog niet. We vinden het wel goed dat er gekeken wordt naar wat de jongeren zélf willen. We moeten wel tempo maken daarin. Bij VoorSam&Zo vragen we duidelijkheid. Vallen mensen nu buiten de boot door het uitstel?
En bij Wonen en Milieu: ja, Emmen waterrobuust en klimaatbestendig. U verwachtte het al: daarbij moeten we ook denken aan het Hondsrugmeer. Met minder leges komt er dus minder nieuwbouw. Hopelijk brengen de plannen van de Delftlanden het allemaal in beweging.
Bij Inkomensondersteuning is het fijn dat vroegsignalering wordt geëvalueerd en we horen graag de resultaten. En dat onderzoek naar gratis OV voor minima loopt: goed initiatief. Maar laten we eerst zorgen voor betrouwbaar openbaar vervoer. De laagdrempelige voorzieningen blijven cruciaal: digitaliseren mag niet betekenen dat mensen afhaken.

Voorzitter, de Berap laat duidelijk zien dat er heel veel gebeurt. Maar GroenLinks blijft scherp op keuzes die zorgen voor een duurzame, sociale en eerlijke gemeente. Dank u wel.

De heer A. de Vries (PvdA): Ja, zoals zo vaak, voorzitter, is er een verschil tussen Begroting en werkelijkheid. Het is dan ook geen sinecure om te begroten met een voortdurende onzekerheid over welke wind er uit Den Haag waait. Onze fractie, voorzitter, zal er straks ook nog een paar woorden over zeggen. Want dat er andermaal een andere wind gaat opsteken vanuit het Rijk, dat is de enige zekerheid die wij hebben.
De inleiding van de Bestuursrapportage vermeldt expliciet dat deze rapportage een belangrijke input is voor de Programmabegroting 2026, zoals die vandaag op het programma staat bij ons. Dat is ook zoals het ook wat ons betreft is, voorzitter. Verantwoording en vooruitkijken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Niet voor niets is de Bestuursrapportage de opmaat naar de Begroting toe.
En wij zien de juiste dingen terug in de Berap. We zien dat op de beleidsprogramma's belangrijke maatschappelijke opgaven structureel in beeld zijn. Denk aan jeugd, onderwijs, economie en duurzaamheid. Dat sluit ook goed aan bij onze waarden: investeren in mensen, in dorp en stad en met kansen voor iedereen. Onze fractie waardeert ook de transparantie over afwijkingen en de trends die het college signaleert. Dit geeft de raad handvatten om bij te sturen. Zonder dat ik hier dan op de diverse smileys inga, houden wij het even bij de grote lijn.
En we lichten daar twee, toch wat meer opvallende zaken uit. Misschien dat het wel wat eentonig wordt, voorzitter, maar toch wel weer een opmerking over jeugdhulp. De kosten komen circa 4,3 miljoen euro hoger uit dan begroot en dat baart ons al enige jaren zorgen. Dat is dit jaar niet anders. Als Partij van de Arbeid Emmen erkennen we de urgentie van goede jeugdhulp. Maar we maken ons zorgen over de structurele impact en dat die tekorten een sterk structureel karakter te hebben, valt niet te ontkennen. Zoals altijd is dan weer de vraag: hoe gaan we dit probleem nu eindelijk eens tackelen? Of moeten we gewoon erkennen dat het probleem dermate hardnekkig is dat wij die oplopende kosten voor lief moeten nemen? Nou, wij zien nog niet zo ver. Onze fractie vindt dat we moeten voorkomen dat de tekorten op jeugdhulp structureel worden en kunnen leiden tot bezuinigingen in andere maatschappelijke domeinen.
Een ander opvallend punt – het is al een aantal keren aangegeven – zijn de leges omtrent de omgevingsvergunningen. Die opbrengsten vallen ruim 1,5 miljoen lager uit dan voorzien. Voorzitter, ja, deze leges zijn een van de weinige directe inkomstenbronnen van een gemeente. Het gegeven dat opbrengsten uit leges lager zijn, betekent dat wij als gemeenten minder qua kosten kunnen terugontvangen via die legestarieven, terwijl de opgaven op bouw, wonen en milieu juist toenemen. Onze vraag is of we te maken hebben met een tijdelijk effect of dat er een structureel onderdekking is in de Begroting. Kan de wethouder toelichten hoe van de lagere 'leges omgeving' de opbrengsten worden ingeschat voor de jaren na 2025? Is het een tijdelijk dipje of verwachten we een blijvend lagere opbrengst?
Onze fractie, voorzitter, constateert verder dat de Bestuursrapportage keurig alle afwijkingen toerekent aan 2025. Maar de implicaties voor 2026 en verder zijn wat minder concreet. Onze indruk is dat er structurele effecten moeten zijn. Als Partij van de Arbeid Emmen zouden we graag zien dat het college explicieter de structurele effecten benoemt. Het komt de transparantie ten goede en geeft de raad meer houvast, zeker in de discussies omtrent de Begroting.
En dan tot slot, voorzitter. Als Partij van de Arbeid Emmen ondersteunen wij deze Bestuursrapportage. Wij waarderen de geboden transparantie. Het is onze verantwoordelijkheid als raad om de financiën van onze gemeente scherp in de gaten te houden. Onze inwoners rekenen op een gemeente die niet alleen nu, maar ook straks financieel gezond en slagvaardig is, zeker gezien de ambities die het college heeft. Wij vragen het zittende, maar ook het toekomstige college om met kracht hierop te sturen. Daarbij hopen wij dat we in Den Haag eens een stabiele regering krijgen, zodat we de komende jaren echt weten waar we aan toe zijn.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, het geeft inderdaad richting en ik had wel graag gewild dat u het van tevoren had aangegeven dat ik als laatste aan de beurt kom. Want dat betekent ook meteen dat mijn speech een stuk korter had gekund. Dat doe ik alsnog, dat doe ik alsnog!
Weet namelijk dat wij vragen zouden stellen over de leges als inderdaad ook de jeugdhulp. Ga ik niet weer opnieuw doen. Gevolg is dat ik, als het een beetje meezit, eens een keer wat korter van stof ben,

dat we eerder klaar zijn. Dat kan ook eens een keer voorkomen, zodat we het kwartier vertraging van vanmorgen weer een beetje in kunnen lopen.
Ja, het college vraagt ons dus om de Berap-II vast te stellen, de Bestuursrapportage. Laat duidelijk zijn: wij kunnen ons in de rechtmatigheid daarvan vinden.
Dan ga ik een heel stuk over jeugdzorg en leges overslaan. Het positieve – dat heb ik natuurlijk ook al een paar keer gehoord vandaag – in de bijgestelde Begroting lijkt de onderuitputting kapitaallasten en rentelasten. Ik zeg met opzet 'lijkt', want deze maken het verlies nog enigszins goed, maar dat hadden we liever toch anders gezien. Wij hadden liever gezien dat het geld besteed was geweest, dan hadden we daar ook resultaten van kunnen zien.
Nou, die smileys zijn ook al een paar keer genoemd. Heel veel mooie groene smileys. Een paar rode, maar overwegend groene en dat stemt ook tot tevredenheid.
Dan een beetje algemene opmerking – daar kan ik ook gelijk mee afsluiten. We hebben het nog even opgevraagd met een technische vraag over de Begroting. Ik heb trouwens wel het gevoel dat veel mensen al een beetje een voorschot namen op dingen die in de Begroting aan de orde komen. Dat gaan we dadelijk dan zien. Maar aan de technische vragen hebben we gezien dat dit de rapportage is tot en met juli van dit jaar. En inderdaad, de Berap-I en Berap-II lijken steeds wat negatiever te worden. Maar ik ben optimistisch van aard, dus dat betekent dat aan het einde van het jaar, als je de Jaarrekening weer ziet, het wel toch vaak een beetje meevalt, moet ik zeggen. De afgelopen jaren hebben we bijna elke keer 10 miljoen meer overgehouden dan uiteindelijk begroot was. En dat komt omdat wij heel mooi behoudend en realistisch begroten. Maar ik hoop dat misschien de wethouder al een beetje richting kan geven van hoe de stand van zaken op dit moment is. Tot en met juli is het steeds wat minder geworden. Uiteindelijk blijkt de afgelopen jaren steeds dat het toch beter is geworden.

De heer Supheert (ChristenUnie): Een vraag aan de heer Hoogenberg. Want ik hoor een resultaat van 10 miljoen noemen. Kunt u dat duiden? Want zo ver ik weet, stevenen we af op een plus van 351.000 euro en niet op 10 miljoen.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Dat heb ik misschien niet helemaal goed gezegd. De afgelopen jaren was het steeds meer dan wij hadden begroot. Voor dit jaar vraag ik het even aan de wethouder of er al een bepaalde richting is.

De heer Koops (D66): Nou, dan wil daar ook een vraag over stellen van een iets andere orde. Want een afwijking is een afwijking. We hebben er de afgelopen jaren inderdaad plusjes gehad van 15 miljoen. Maar dat zijn natuurlijk wel afwijkingen van wat we ooit begroot hebben. Is het niet veel positiever dan we minder afwijken van wat we ooit begroot hebben? Dus dat we hier realistisch hier in de wedstrijd zitten?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, daar ben ik het wel met meneer Koops eens. Ik gaf het net ook aan, hè? Kijk, op het moment dat wij onderuitputting hebben, dan lijkt dat heel mooi want dan houden we geld over. Maar we zijn niet op deze wereld om geld over te houden, we zijn er om het uit te geven aan onze inwoners.

De voorzitter: Voldoende? Dank u wel. De spreekvolgorde is inderdaad weleens wat wisselend. Ook de wat kleinere fractie mogen weleens als eerste, dan hoeven die wat minder te schrappen. Bij het volgende agendapunt is de volgorde geheel en al bepaald.
Ik kijk even rond in eerste termijn. Zijn er dan nog andere aanvullingen ten aanzien van de bespreking van de Bestuursrapportage? Dat is niet het geval. Dan geef ik voor het college als eerste het woord aan wethouder Bos.

Reactie college
De heer J. Bos (wethouder): Zoals u ziet en er ook op gereageerd is, is het jaarresultaat zoals nu geprognosticeerd in de Berap, wat lager dan andere jaren. En dat is eigenlijk wel een teken dat het verschil tussen de Begroting en de realisatie daarvan minder wordt en meer scherpte krijgt. Aan de andere kant wordt het lage jaarresultaat eigenlijk ook grotendeels bepaald door twee reeds door enkele

raadsfracties genoemde factoren, namelijk jeugd en leges. Over de meevallers, treasury en kapitaallasten – voor zover je dat 'meevallers' kunt noemen – zijn inderdaad terechte opmerkingen gemaakt. Die dempen het nog weer een beetje, maar over het algemeen is de lijn dat we toch lager uitkomen dan de voorgaande jaren in de Beraps.
Dan is de vraag ook gelijk gesteld: hebben we dan een beeld van hoe dat gaat uitpakken in de Jaarrekening? Nou, dit is de meest actuele prognose die we hebben. Dus zoals u ziet, zit er in de Septembercirculaire niet veel rek in. Dus ik denk niet dat er heel erg veel ruimte zal ontstaan. Maar dit is de meest actuele prognose die we hebben, dus daar zullen we het even mee moeten doen vandaag.
Dan een aantal vragen. Eén vraag van de VVD en ook het CDA over smileys en wat we nou rapporteren op smileys die subjectief zijn en ook de effecten die ontstaan op de hoeveelheid die structureel is. Ook dat is een vraag die er is. Nou, dit is de systematiek die we op dit moment hanteren, maar de raad kan echt om een andere inrichting vragen. Dat zal dan samen met de raad, het college en de ambtelijke organisatie verder uitgewerkt kunnen worden. Ik denk dat dat ook zou kunnen in de verdere ontwikkeling van de inrichting van de planning- en controlcyclus, waar we nu een eerste stap mee gemaakt hebben, namelijk door de Begroting te laten voorafgaan door een Kaderbrief en niet door een Kadernota. Dus dan kan daar prima in meegenomen worden.
Maar eigenlijk, als ik hem terugkaats – dan kunt u mij best meehelpen, hoor – is de vraag: waarop wil de raad sturen? En hoe moeten we dat in de rapportage dan verantwoorden? Dat is volgens mij de essentie van deze vraag die we dan met elkaar moeten beantwoorden. Daar willen we graag in meedenken. Ik wil alvast een winstwaarschuwing meegeven: niet alle resultaten kunnen in getallen vervat worden. Dus ik denk dat er altijd een soort – ja, u noemt 'subjectief' – kwalitatief verhaal bij moet van hoe het zit. En als dat vervat wordt in een smiley: dat is inderdaad een heel korte samenvatting.
Dan komt er nog een aantal vragen hoe we sturen op de kosten van jeugd, leges en kapitaallasten. Nou, de inhoudelijke wethouders zullen daar een antwoord op geven, want dat heeft heel erg met de inhoud van de portefeuille te maken.
Dan was er een vraag over het Programma Funderingsonderzoek. Ja, een pilot heb ik benoemd, dat we daarmee aan de slag gaan. Volgende week vrijdag is er een bijeenkomst over het Nationaal Programma Funderingsproblemetiek. Daar doen wij in mee en daar is een zestal pilots aangemeld. Die van ons is er ook een – dat heb ik volgens toen ook al genoemd. Dan wordt volgens mij gepraat over de verdeling van de middelen. Niet dat dat spannend is, want de verdeling is: alle zes krijgen een gelijke portie. Maar wij sturen ergens anders op. Dus dan weet u even dat wij bekijken of dat inderdaad misschien wel naar voren getrokken kan worden om te kijken of daar meer uit te halen is. Dus in die zin: zijn we daarmee begonnen? Nee, we zijn nu echt in onderhandeling met het Rijk om de financiën daarvoor binnen te krijgen. Wij zeggen dit, omdat het ons niet alleen gaat over de financiering van die pilot, maar ook over: stel dat er technieken toegepast worden die de fundering repareren en het gaat niet helemaal goed, dan hebben we een budget om dan die mensen alsnog te kunnen helpen op een andere manier. Dus dat gaat iets verder dan alleen de pilot zelf.
Dan was er een vraag over de Reserve Calamiteitenfonds. Ja, inderdaad, 50 procent van de Oekraïne-lasten is een beetje de bovenmaat. Dat zal een 7,5 miljoen zijn. Wat daarboven komt, ja, dat valt in feite vrij in de Jaarrekening. En naar bevinding van zaken is dat iets wat dan door u bestemd kan worden door het in de algemene reserve op te nemen.
Dan 'de blindengeleidelijnen intekenen bij plannen die we maken'. We hebben vorige maand het IBOR vastgesteld, het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte en daar is expliciet meegenomen dat inclusiviteit een van de belangrijke thema's is. Dus in die zin is ook in feite bij elk beheersplan, elk ontwerpplan dat we maken, inclusiviteit een thema dat verder uitgewerkt moet worden. Dus daar zal het mee geadresseerd worden.
Volgens mij heb ik dan nog... Nee, dat waren de vragen die ik genoteerd had. Dank u, voorzitter.

De heer Wanders (wethouder): Vanuit mijn portefeuille volgens mij twee opmerkingen of vragen als het gaat over vroegsignalering en gratis OV voor minima.
Van vroegsignalering lijkt mij in ieder geval goed om te zeggen dat wij dat ook doen in relatie met onder meer de doorontwikkeling van het Geldloket, maar ook het financieel netwerk waar wij met partners buiten dit huis ook mee druk doende zijn om dat verder vorm te geven. Het lijkt me goed dat wij dan u in het voorjaar – hoewel het voorjaar van 2026 best druk is voor de meesten van u – even

kijken hoe wij u daarin mee kunnen nemen, in de stand van zaken. Want het houdt wel allemaal verband met elkaar. Als het gaat over het gratis OV voor minima – laat ik het zo even samenvatten – dan heeft dat wel wat voeten in de aarde. Ik zag ook in de Berap staan dat in Q2 de eerste adviezen werden verwacht. Ik kan in ieder geval vanaf deze plek meegeven dat dat ook niet de laatste waren, kan ik u vertellen. Want er is best wel veel doende op dat gebied, ook in het landelijke, om te kijken naar een pas. Vervolgens wil je daarbij aansluiten, dan blijkt er in het land weer wat vertraging op te lopen en zo niet, dat het dreigt helemaal niet door te gaan. Dat betekent dat je daar dus als Drenthe ook weer een andere positie in moet nemen. Dit kun je eigenlijk alleen maar doen in gezamenlijkheid. Dat betekent ook dat de andere gemeenten daarin mee zullen doen, want zoals u weet, gaat openbaar vervoer over een grens heen. Wij hebben ook regionale functies en daar probeer je met elkaar een vorm in te vinden en dan zijn budgettaire afwegingen ook bij andere gemeenten, maar ook bij die van ons, best belangrijk.

De heer Rink (wethouder): De VVD vroeg naar de stand van zaken als het gaat om bedrijventerreinen. Wij hebben een Regio Deal-project dat in afronding is op dit moment. Dat doen we samen met Ondernemend Emmen ook. Daarnaast zijn er de eerste bijeenkomsten gepland op 24 en 25 november. Dus mocht u interesse hebben, dan bent u altijd welkom. En er is ook een provinciaal programma opgezet van toekomstbestendige bedrijventerreinen waar we ook bij aansluiten. Als je een Regio Deal-project afsluit, dan heb je een mooi rapport en dan krijgen we van onze ondernemers het gezegde toegespeeld: 'Bestuurders in de politiek drinken champagne als een plan klaar is, bestuurders in ondernemingen drinken champagne als een plan geslaagd is.' Dus volgens mij moeten we nog even overgaan naar de uitvoering daarvan.

De heer Keen (wethouder): Om direct maar even te beginnen met de algemene zorg die hier in de raad weer heeft geklonken, is jeugdzorg en met name uit de hand lopende kosten daarvan. Die zorgen deel ik met u. Het is goed om even te duiden dat we niet op alle kostenstijgingen directe invloed hebben als gemeente. U kunt dan denken aan tariefstijgingen, aan indexeringen waar we als gemeente natuurlijk geen invloed op hebben. Dus die overkomen we ons en dat hebben we gewoon te betalen met elkaar. Dat heeft ons al behoorlijk het nodige gekost de afgelopen tijd.
Maar waar we wél invloed hebben, zijn bijvoorbeeld de zogenaamde toename op de CGO's. De CGO's zijn de cliëntgebonden overeenkomsten. U moet het zo zien: we hebben ontzettend veel jeugdhulpaanbieders, zowel lokaal als regionaal en zelfs bovenregionaal. Dan hebben we allemaal contractafspraken en die bieden allemaal elk hun eigen stukje jeugdhulp. Maar we zien ook een toename in de complexiteit van de zorg die onze jeugd vraagt. Wat we zien, is dat onze jeugdhulpaanbieders niet de juiste dingen aanbieden waar wij contracten over hebben afgesloten en die nodig zijn voor die desbetreffende jeugdigen. Dus dan gaan we die CGO's afsluiten en u raadt het al: die zijn over het algemeen een stuk duurder dan de normale contracten die wij hebben lopen met jeugdhulpaanbieders.
Ik zei het al: daar zit wel onze invloed. Wij hebben vanaf 2028 zowel lokaal als regionaal allemaal nieuwe contracten af te sluiten. Wat ons nu natuurlijk voor een goede uitdaging stelt dat wij met onze huidige contractpartners de goede afspraken weten te maken, zodat vraag en aanbod goed op elkaar aansluiten en dat we niet meer afhankelijk zijn van die cliëntgebonden overeenkomsten. Want die kosten ons enorm veel geld. Dus dat is een waar we invloed op hebben.
Nu zien we ook in deze Bestuursrapportage voor het eerst – ik denk sinds dat ik hier wethouder jeugd mag zijn – ook een stijging in het volumeaantal. Daarvan hebben we in de afgelopen tijd heel lang kunnen volhouden dat wij als Emmen best wel een uitzondering zijn gezien het landelijke en dat wij als gemeente best wel stabiel waren in het aantal jeugdigen dat om jeugdhulp vraagt. Helaas zien we daar nu ook een volumestijging in en dat is een trendbreuk. En ook daar hebben wij invloed op. Dat betekent dat wij veel beter moeten gaan organiseren 'aan de voorkant' – zoals u welbekend is – en beter te investeren hebben op preventie, zodat onze jeugdigen ook niet naar de jeugdhulp toe hoeven.
Nou, dat zit allemaal in de pijplijn. We gaan daar ongetwijfeld tijdens de begrotingsbespreking ook nog wel even verder uit over uitweiden, want we hebben u ook een voorstel gedaan dat ik een start wil maken met de Emmense hervorming als het gaat over jeugdzorg. Daar is dit ook een onderdeel van, dat wij ook willen bijsturen op die volumestijging. Waar dus ook onze invloed zit als het gaat over de stijging van de jeugdhulpkosten. Tot zover even deze inhoudelijke toelichting.

De heer Supheert (ChristenUnie): Indexeringen, kostenstijgingen: dat overkomt ons, daar hebben we geen invloed op. Dat begrijp ik heel goed. We kennen dit verhaal wel een beetje vanuit de bouwkosten de afgelopen jaren. Ik wil natuurlijk geen appels met peren vergelijken, maar daar waren er natuurlijk ook indexeringen en kostenstijgingen. Die gingen meerdere jaren door en dat was meerdere jaren achtereen dat we de Begroting konden aanpassen. Is dat nu ook het geval of is dit nu wel zo'n beetje gebeurd?

Mevrouw Keen (wethouder): Nou, die hoop heb ik wel, meneer Supheert. U geeft het inderdaad terecht aan: daarin hebben we ook gezien dat het steeg en op gegeven moment vlakte dat ook wel weer af. Nou, het kan bijna niet anders dan dat in dit geval ook zo zou moeten zijn. Dus dat is wel mijn hoop dat dat voor de komende jaren wel het geval is. Ja. Goed, dat ten aanzien van jeugdhulp.
Dan was er nog een aantal opmerkingen over de Jongerenadviesraad. Het klopt inderdaad dat het lastig is om een jongerenadviesraad op te richten, omdat wij erachter zijn gekomen dat echt een adviesraad niet meer iets is waar jongeren zich actief voor willen aanmelden. Ze hebben veel meer behoefte aan projectmatig meepraten over onderwerpen die ze interessant en belangrijk vinden. U hebt vorige week daar ook een schrijven over gehad van ons, waarin we ook aangeven dat we daar volgend jaar mee gaan experimenteren, een aantal zaken dat we gaan proberen. En we willen dus ook na volgend jaar met u bespreken wat we daarin hebben gezien en hoe we dus de jongerenparticipatie beter willen inbedden in ons beleid. Dus ik hoop volgend jaar, meneer Meijer, op een lachend poppetje als het gaat over jongerenparticipatie. Dus dat ten aanzien daarvan.
En dan zou ik tegen de VVD willen zeggen: houd vanaf ik denk zo ongeveer september 2026 uw agenda vrij, want ik ga ervan uit dat we dan de deuren van ons mooie beeldende-kunstcentrum DIEP mogen openen. Dus houd uw agenda's vrij en wees erbij, zou ik zeggen.
VoorSam&Zo en zo: daar vroeg GroenLinks nog naar.

De voorzitter: Let u wel even op uw spreektijd?

Mevrouw Keen (wethouder): O, maar ik ben nog niet klaar.

De voorzitter: Sinds kort hebben we ook spreektijd.

Mevrouw Keen (wethouder): Ja, ik zie een vraag en ik heb nog één ding dat ik nog even aan mevrouw Van der Woude zou willen mededelen.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, Jongerenadviesraad en kinderraad. De kinderraad is een groot succes en de Jongerenadviesraad wil maar niet. Is er nou niet een mogelijkheid dat de kinderen die op gegeven moment naar de middelbare school of in ieder geval wat ouder worden, vanuit die kinderraad – waar zoveel enthousiasme is – een link te gaan leggen?

De heer Keen (wethouder): Ja, dat zou inderdaad een logische gedachte zijn. Tegelijkertijd is het ook zo dat in de ontwikkeling van kinderen op gegeven moment ook behoeften veranderen. Bij kinderen die in groep 7 en 8 nog ontzettend enthousiast zijn om iedere maand met onze kindergemeenteraad en de kinderraden te vergaderen, zien we toch ook in de puberteit een verschuiving plaatsvinden van interesses. Daar moeten we ook op inspelen. Maar het is in ieder geval wel de ambitie om daar ook een soort van doorgaande leerlijn – om het maar even zo te noemen – zo in te richten. Dank voor uw suggestie.
En dan wil ik nog even terug naar VoorSam&Zo: daar vroeg mevrouw Van der Woude nog even naar. We hebben in de Bestuursrapportage gezegd dat we eerder de ambitie uitgesproken dat we graag willen dat VoorSam&Zo op iedere school in onze gemeente wordt ingesteld. Maar dat vraagt zowel een enorme investering aan de gemeentelijke kant als ook de onderwijskant. Eigenlijk is er vanuit het onderwijs gezegd: wij vinden dit een mooi gegeven, we vinden ook dat er meer samenwerking plaats moet vinden tussen onderwijs en jeugdzorg. Alleen, onderwijsgeld mag niet besteed worden aan zorggeld. Dus van daaruit kan de investering niet worden gedaan. Dat zou kunnen betekenen dat er nog een grotere investering vanuit de gemeente wordt gevraagd. Tegelijkertijd staan wij hier aan de

vooravond van een hervorming van jeugdzorg in Emmen en daarvan heb ik in eerste instantie gezegd: we maken even een pas op de plaats voor allerlei nieuwe plannen. Ik wil eerst een grondige reflectie op wat we nu hebben, hoe het nu loopt en hoe wij willen hier in de toekomst meer verder, alvorens ga ik zeggen dat wij miljoen gaan investeren in bepaalde projecten en dergelijke. Ik wil daar eerst een onderliggend verhaal onder hebben. Dank u wel.

De heer Meijer (VVD): Ja, ik hoor de wethouder zeggen dat de opening van DIEP dus wordt uitgesteld richting september 2026. Maar ik had ook gevraagd in mijn stuk een soort reflectie op de afgelopen periode en hoe het nu gaat met DIEP. Maar die periode wordt verlengd, dus ben ik wel benieuwd of de wethouder daar nog iets over kan zeggen.

De voorzitter: Een korte reflectie!

De heer Keen (wethouder): Nou, ik kan u aangeven dat dit in het team DIEP een behoorlijke impact heeft gehad vanwege het feit dat die verbouwing zo ontzéttend veel vertraging heeft opgelopen. U kunt zich voorstellen dat op het moment dat je weet dat je gaat verhuizen, je erop instelt, je plannen maakt en elke keer ook het team zich steeds weer moest herpakken, nieuwe plannen moest maken 'en weer door'. Dus dat heeft een enorme weerslag gehad op het team. Dat hebt u ook kunnen zien: er is veel uitval geweest, er is veel ziekte. Gelukkig zien we dat zich dat nu weer herpakt, dat we weer perspectief hebben. De bouw is weer verder gegaan, is weer begonnen, dus men heeft weer het gevoel: 'we zetten de schouders er weer onder'. Dus ja, een korte reflectie? Het is een heel zware tijd geweest voor team DIEP. Dat is de reflectie die ik daarop heb.

De heer Jakobs (wethouder): Een vraag die ik een aantal keren voorbij heb horen komen, is het tekort op de leges en de vergunningen en hoe dat dan zit. Nou, in 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op voorhand was niet bekend welke effecten de Omgevingswet heeft op de vergunningaanvragen. Daarom hebben we 2024 en 2025 bestempeld als proefjaren om beter inzicht te krijgen in de precieze effecten. We zien in de afgelopen twee jaren afname in het aantal aanvragen van nieuwbouw naar verbouw, wat ook een negatief effect heeft op de omvang van bouwsommen. 2026 wordt een belangrijk moment voor het college om terug te blikken op de afgelopen twee begrotingsjaren 2024 en 2025. Op basis van de gerealiseerde cijfers kunnen wij medio 2026 ons een beeld vormen van het aantal vergunningaanvragen, de omvang van de bouwsommen en de financiële effecten van de Omgevingswet. Als blijkt dat bijstelling van de Begroting wenselijk is, informeren wij u tijdig en doen we een voorstel tot aanpassing.
Dan een vraag van de VVD met betrekking tot de kinderboerderij en De Drommedaar, om daar een tip van de sluier op te lichten. Nou, een tip van de sluier is op dit moment – dat heb ik ook al tijdens de commissievergadering vermeld – dat we drie inschrijvingen hebben voor De Drommedaar. Daar gaan we verder mee. We hopen de komende maanden – en dan heb ik het over november en december – die gesprekken te vervolgen. Er is een selectiecommissie samengesteld; daaraan neem ik zelf niet deel. Maar die selectiecommissie zal uiteindelijk de kandidaat voorstellen met wie we verder kunnen in de toekomst.
Dan wat betreft de nulmeting. Voor het safarirestaurant en de kinderboerderij is dat inmiddels gedaan, voor andere gebouwen wordt dat nog gedaan. Naar aanleiding van de nulmeting van het safarirestaurant en de kinderboerderij onderzoeken we nu of een kinderboerderij eventueel gecombineerd kan worden met andere functies, mogelijk te realiseren op de plek van het safarirestaurant. Aansluitend zullen we ook duidelijkheid creëren over wat we met de huidige gebouwen gaan doen: slopen, renoveren of nieuwbouw.
Dan een vraag over de lachgascilinders: nou, dat was een mooie suggestie van dat statiegeld heffen. Maar daar zit toch wel een kanttekening aan. Want sinds januari 2023 is het gebruik van lachgas verboden in Nederland, waarmee het onder de lijst van de Opiumwet valt. Dit betekent dat verkoop, vervoer en bezit van lachgas voor recreatief gebruik niet meer is toegestaan. Over het algemeen vinden we die lachgascilinders in de openbare ruimte en die worden niet gebruikt om de fietsband mee op te pompen.
Dan de achterstand van de wegen: hoe zit het daar nu mee? Dat is een vraag die regelmatig voorbijkomt: hoe wordt het geld nu uitgegeven? We hebben voor de zomer een antwoord op de motie

‘Wegwerken van achterstanden in de openbare ruimte’ gegeven. We zien wel dat onze maatregelen effect hebben. Er is wettelijk 1,8 miljoen gerealiseerd, er wordt voor 4,4 miljoen voor dit jaar verwacht qua realisatie, waarvan een groot gedeelte nog dit jaar wordt uitgegeven. Daarnaast is driemaal 650.000 euro aanbesteed, wat in Q12026 uitgevoerd kan worden. En er liggen nog vier bestekken van ook viermaal 650.000 euro, wat op korte termijn aanbesteed wordt. Kortom, we lopen in.
Het CDA had nog een vraag over hulp bij aanvragen. Nou, dit loopt in Emmen goed, maar daar kunnen we wellicht ook nog een stap in maken. Exacte cijfers heb ik nu niet paraat, maar die wil ik wel presenteren. Want die heb ik over hoe het exact loopt. Ik kan u wel alvast informeren dat wij het in Emmen ten opzichte van andere gemeenten relatief goed zijn. Maar een stapje maken, dat is wenselijk daarin.
Dan de migrantenhuisvesting. Ja, we zijn gestart met de beleidsontwikkeling om in te ritsen in het verplichte Volkshuisvestingsprogramma en dat vindt dan in het eerste kwartaal van 2026 zijn beslag. Tot zover, voorzitter.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Ik heb nog wel enkele beschouwingen over veiligheid. Maar ik stel voor om die te betrekken bij de eerste termijn van het college in relatie tot de Begroting. Daar zal ik in algemene zin wat ingaan op de situatie van de veiligheid, inclusief het vraagstuk van de boa’s, zoals dat onder andere door de SP is aangegeven.

De voorzitter: Wie heeft nog in tweede termijn wat te melden? Dat is alleen de fractie van de ChristenUnie en de fractie van de VVD. Meneer Supheert.

Tweede termijn
De heer Supheert (ChristenUnie): Allereerst dank aan het college voor de beantwoording in de eerste termijn. In principe zijn al mijn vragen daarmee beantwoord.
Zij het niet dat ik graag een zijstap zou willen maken, als u mij toestaat, voorzitter. Dat gaat namelijk over de rechtmatigheid voor de rest van dit jaar. Mocht het namelijk zo zijn dat er naast de Begroting uitgaven worden gedaan, is dat per definitie onrechtmatig en zal dat dus bij de Jaarrekening gedaan moeten worden. Ik weet dat we hier vaker over gehad hebben, maar is er een soort tussenstap, een soort finale begrotingswijziging, te verzinnen in december waarmee het rechtmatig maken? Ik noem maar even iets.

De heer Meijer (VVD): Ten eerste inderdaad even een reactie op wat wethouder Bos zei over de smileys. Wij vinden het inderdaad wel een goed idee om ernaar te gaan kijken of we dat voor de toekomstige perioden wellicht via de Werkwijze Nieuwe Raad kunnen oppakken, om dat meer datagestuurd te doen.
Ik zat net even heel snel te googlen naar het antwoord van wethouder Jakobs over de lachgascilinders, over het statiegeld. Maar omdat het verboden is, mag statiegeld niet, maar je mag de cilinders wel gewoon inleveren. Dus je zou ze eventueel straffeloos kunnen inleveren, dat is misschien nog een optie om over na te denken.
En ik had nog even een extra toevoeging voor het verhaal van wethouder Rink over de leegstaande bedrijfspanden. Dat ging inderdaad heel snel, zijn toelichting. De vraag was: worden in dat plan ook de leegstaande panden en de inbreiding aangepakt? Daar hadden wij inderdaad nog de vraag over.
De lijst waar wethouder Jakobs het over had van de panden. Nou, het zou heel fijn zijn als wij die lijst ook krijgen. We hebben daar wel vaker naar gevraagd. U zei het al: ‘Wij gaan die panden bekijken.’ Maar ook wij willen graag die lijst zien en daar eigenlijk graag een mening over vormen. Tot zover.

Reactie college
De heer Jakobs (wethouder): Uiteraard wil ik die lijst met die nulmeting van de panden presenteren. Dat is paraat van de panden waarvoor we dat gedaan hebben. En dat geldt ook voor de toekomst: dan neem ik de raad graag in mee.
En de suggestie over de cilinders en het statiegeld: ik vind dat een goede suggestie en ik wil graag kijken wat daarin de mogelijkheden zijn.

De heer J. Bos (wethouder): Even op de vraag of we nog met een soort veegactie kunnen komen in december in het kader van de rechtmatigheid van alle besluiten die genomen zijn en die ook de raad geaccordeerd zijn. We zijn wel bezig om dat in het college in ieder geval af te tikken en dan naar de raad. Maar dat moet wel door het presidium goedgekeurd worden en dat ligt dus bij de raad. Maar wat ons betreft lijkt ons dat een goed voorstel, maar de rechtmatigheidseisen zijn wel bijgesteld. Wat dat betreft lijkt dat ons een goed idee en wij werken daar al aan.

De heer Rink (wethouder): Ik zal ook wat rustiger praten, misschien dat dan de tijd voor een vervolgvraag ook kan verlengen. Nee hoor, maar leegstaande panden leiden altijd – althans vaak – tot verpaupering en wil je toekomstbestendige bedrijventerreinen en wil je die verpaupering tegengaan, hebben ook de leegstaande panden zeker de aandacht binnen dit soort praktijken of onderzoeken.
En ook de vraag over de stand van leegstaande panden: we zijn in goed overleg met Ondernemend Emmen om te kijken hoe we dan eventueel bedrijven die wel die behoefte hebben om uit te breiden, wel gebruik laten maken van de logistiek of de stroomaansluiting op andere panden. Soms staat een naastgelegen pand ook leeg en dan kun je kijken of dat interessant is. Uiteindelijk is het altijd aan de eigenaar van de panden om te bepalen wat hij ermee doet. Wij kunnen hem slechts stimuleren om een bepaalde kant op te gaan.

De voorzitter: Dank u wel, dat was de beantwoording door het college in tweede termijn. Volgens mij kunnen we nu overgaan tot de besluitvorming. Ja?

Besluitvorming
De voorzitter: Het voorgestelde besluit betreft de Tweede Bestuursrapportage van 2025 met enkele besluitpunten. Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval.
Dan is de stemming geopend. (...) Daarmee is het voorstel unaniem aangenomen met 33 stemmen voor en nul stemmen tegen.
Wij gaan even schorsen, zou mijn voorstel. Als u om kwart over drie weer in de raadzaal wilt plaatsnemen, dan gaan we naar het hoofdmenu: de Begroting 2026. De vergadering is geschorst.

Schorsing

B2. Begroting 2026

De voorzitter: De vergadering is heropend. Wij hebben nog slechts één agendapunt te gaan. Feitelijk juist, de Begroting 2026. Wij hebben aan de voorkant de afspraak gemaakt dat we maximaal acht minuten per fractie in de eerste termijn over spreken. Om meneer Hoogenberg tegemoet te komen: dat gaat van groot naar klein, dan weet u dat ook. U hoeft niks te schrappen in uw woordvoering, dat geldt slechts voor degene die als laatste die aan bod is. Dat is een goede gewoonte, zo hebben we dat met elkaar geregeld.
Het idee is om alle fracties langs te gaan, uiteraard met interrupties. Uiteraard ook met het indienen van moties en amendementen. Het is een goede gewoonte om daar in eerste termijn ook gewag van te maken. Dat is handig, dan kunnen we daar zo vroegtijdig mogelijk over spreken. Het is niet verboden om dat op een later moment te doen – dat zeg ik er ook maar even bij. Maar we hebben met elkaar wel de afspraak om die maar meteen aan de orde te hebben, zodat we met elkaar daar zo goed mogelijk over kunnen spreken en donderdagmiddag daar ook een goed besluit over kunnen nemen.
Het idee is om te kijken of om dat vóór het eten met elkaar te doen, maar even kijken hoe dat gaat lopen. Dan gaan we even schorsen en dan zal het college vandaag ook nog in eerste termijn gaan antwoorden. Dan hebt u alle bouwstenen liggen om uiteindelijk donderdagmiddag de besluitvorming af te ronden. Dat is even de planning zoals we die met elkaar hebben afgesproken. Is dat akkoord? Dan gaan we het op die manier doen.
Dan starten we uiteraard met de grootste fractie, dat is de fractie van Wakker Emmen. De fractievoorzitter, de heer Hoogenberg, geef ik daarvoor maximaal acht minuten het woord.

Eerste termijn

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): De Begroting 2026 ligt nu voor ons en de uitkomst van deze kloeke 155 pagina's is geen echte verrassing. Met de nieuwe opzet dit jaar is het de vraag of de Begroting eigenlijk aansluit op de Kaderbrief. We lezen op pagina 4 dat het college en de raad keuzes hebben gemaakt en dat er prioriteiten zijn bepaald. Deze uitspraak lijkt me voor de hele raad misschien iets voorbarig, maar ik kan wel zeggen dat Wakker Emmen zich wel kan vinden in deze keuzes.
De vragen die dan nu aan de orde komen, zijn: zijn de juiste prioriteiten gesteld? Wat ons betreft is het korte antwoord 'ja'. En wat vinden van de uitwerking van de moties? Dat kon wat ons betreft wel wat inzichtelijker. We hebben wat technische vragen gesteld en die antwoorden stellen ons tevreden. Dus ook wel een puntje voor de volgende keer: graag een betere uitwerking. En vraag 3: is het huishoudboekje – of huishoudboek – op orde en is er rekening gehouden met de wensen van de raad? Ook een kort antwoord: ja.
Ga ik er toch verder op in. Prioriteiten: er is wat ons betreft een goede lijst opgesteld. Maar de eerste vraag is: hebben we voldoende volk? Hebben wel de capaciteit om dat allemaal op een goede manier uit te voeren? Wat ons betreft is werving en selectie van gekwalificeerd personeel dan ook randvoorwaardelijk. Anders lopen we het risico dat de ambities blijven steken in plannen op papier in plaats van dat ze daadwerkelijk worden gerealiseerd. Graag horen we van het college hoe ze hierover denken.
Voorzitter, Emmen is uitgegroeid tot een financieel gezonde gemeente die ambitieus en nog volop in ontwikkeling is. Een gemeente die durft te investeren in de verdere groei, met behoud van haar identiteit en kernkwaliteiten. Om deze ambities waar te kunnen maken, is ervoor gekozen om in de Begroting een duidelijke prioritering te hanteren. Dat is prima. We willen daarbij naar 120.000 inwoners en 4.000 nieuwe woningen in 2030. Let wel: groei van het aantal inwoners is voor ons geen doel op zich, maar een middel om de brede welvaart overeind te houden in alle dorpen en wijken. De vraag is dan: lopen we op schema? Of groeit de vraag meer dan er woningen worden gebouwd? Daar horen we ook graag het antwoord op.
We lezen daarbij op pagina 5 dat versnippering van de woningbouw moet worden voorkomen. Nou, daar kunnen we ons wel in vinden, maar we horen wel graag even klip en klaar van het college dat het wel de bedoeling is dat er in alle dorpen en wijken gepast gebouwd kan worden. Daar mag geen misverstand over bestaan. alle dorpen en wijken tellen mee. Graag hoor ik van het college de bevestiging.
Maar voorzitter, we zijn ambitieus en we willen groeien. Daarvoor hebben we de omstandigheden om dat te kunnen doen. Er is vandaag al vaker over gesproken. Eerst de stikstof. Is het college bereid om richting de provincie nadrukkelijk te vragen om duidelijk beleid en uitvoering op stikstof en de raad daarover te informeren wat we wel en niet kunnen doen lokaal?
Maar vooral de elektriciteit, voorzitter. Zoals gezegd, hebben we daar al een rondvraag over gesteld, maar ik kom er toch even op terug. We hebben een robuust energiesysteem nodig. Boerdijk wordt vertraagd: dan zitten we dus nog eens extra jaren op slot met het uitvoeren van gevraagde aansluitingen van bedrijven en met de bouw van woningen. We willen dan wel 'bouwen-bouwen-bouwen', een gevleugelde uitspraak, maar wat als dat niet mag? En vooral als het niet kan, omdat het ons niet mogelijk wordt gemaakt? Daarom dienen wij samen met alle partijen – dank alvast aan deze partijen – de motie mede in. Dus PvdA, VVD, Hart voor Emmen, CDA, ChristenUnie – voordat ik er een vergeet: alle partijen doen mee. Ja, ik moest even nadenken, want ik moest nog wat knippen en plakken met logo's en dat is allemaal niet helemaal goed gelukt, moet ik zeggen. Dus eh...

De voorzitter: Raadsbreed, in één keer ingediend.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): De griffie heeft ons mooi geholpen. Ja, raadsbreed moet ik zeggen, hoor ik hier. We zijn dan wel in Drenthe, maar u mag de motietitel ook op z'n Fries lezen: 'Net op orde'.

Motie 1 'Net op orde'
(ingediend door de fracties van Wakker Emmen, de Partij van de Arbeid, het CDA, de VVD, de ChristenUnie, de SP, Hart voor Emmen, D66, GroenLinks en 50PLUS)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2,

Constaterende dat

- ***de realisatie van het hoogspanningsstation Veenoord-Boerdijk zeer grote vertraging oploopt;***
- ***recente informatie aangeeft dat oplevering pas in 2031, maar waarschijnlijker in 2033, te verwachten is, daar waar netbeheerder TenneT eerder 2029 aanhield;***
- ***de gemeente Emmen haar wettelijke en bestuurlijke verplichtingen tijdig en volledig is nagekomen, waaronder het verlenen van vergunningen, het versnellen van ruimtelijke procedures en het beschikbaar stellen van grond;***

Overwegende dat

- ***deze vertraging een forse rem zet op de energietransitie in Emmen en omliggende gemeenten;***
- ***lopende en toekomstige initiatieven van bedrijven, woningcorporaties en energiecoöperaties hierdoor dreigen vast te lopen of te vertragen;***
- ***de financiële, ruimtelijke en economische schade in de regio potentieel aanzienlijk is;***
- ***het onacceptabel is dat lokale inwoners en bedrijven de rekening betalen voor vertragingen veroorzaakt door nationaal projectmanagement;***

Roept het college op om:

- ***samen met de provincie Drenthe, de gemeente Coevorden en het verzameld bedrijfsleven Ondernemend Emmen en de Energy Board actief en zichtbaar druk uit te oefenen op het Rijk, TenneT en Enexis om het project Veenoord-Boerdijk als prioritair te bestempelen;***
- ***het Rijk te verzoeken om maatregelen te nemen om het project te versnellen, waaronder herprioritering van capaciteit, extra menskracht of inzet van noodinfrastructuur;***
- ***de raad vóór 1 januari 2026 te informeren over de resultaten van deze inzet en welke acties worden genomen wanneer door het Rijk en netbeheerders onvoldoende beweging wordt getoond;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Toch blijven er verder ook nog vragen. Zo ziet Wakker Emmen dat er genoeg zaken zijn die ook extra aandacht behoeven. Zaken als wegenonderhoud, woningbouw en de jeugdzorg – ook vandaag al vaker aan de orde geweest – zijn nog niet op het gewenste peil. Het is daarom goed dit ook terug te lezen in deze Begroting. De gemeente laat daardoor zien dat zij ook oog heeft voor wat belangrijk en urgent is en wat er in de samenleving speelt.
In dit kader toch nog even extra aandacht voor veiligheid, voor Wakker Emmen een belangrijk thema. De afgelopen vier jaar hebben we daar veel aandacht aan besteed: vooral veiligheid op straat springt daaruit. De gemeente wil inzetten op preventie, samenwerking met de partners en duidelijke communicatie met inwoners. Dat juichen we toe, want voorkomen is immers beter dan genezen. Toch moeten we realistisch blijven. Met alleen preventie en communicatie lossen we het straatgeweld en de overlast die er plaatsvindt, niet op. Wat Wakker Emmen betreft had het woord 'handhaving' daarom veel nadrukkelijker naar voren kunnen en mogen komen. Niet alleen vroegtijdig ingrijpen bij overlast, maar ook daadkrachtig optreden wanneer mensen over de schreef gaan. Hoe gaat de gemeente concreet zorgen voor meer zichtbare en effectieve handhaving op straat, naast de inzet op preventie en samenwerking? En in het kader van het gevoel voor veiligheid: hoe staat het met het politiebureau in Klazienaveen? Welke stappen zijn er gezet om de post daar te houden?
En welke vragen en opmerkingen leven er verder nog bij ons, voorzitter? Wakker Emmen vindt het belangrijk dat voorzieningen in dorpen en wijken behouden blijven. Dat geldt zeker ook voor het basisonderwijs. We zijn blij met de nieuwbouw van de basisschool in Weiteveen en Nieuw-Schoonebeek. En ook is het positief dat er een voorbereidingskrediet wordt verstrekt voor de vervangende nieuwbouw van OBS De Dreef in Emmer-Erfscheidenveen. Het onderzoeksrapport 'Onderwijshuisvesting' wordt verwacht in 2026, lezen we. We zijn wel benieuwd wanneer de resultaten dan in 2026 bekend zijn.
Bij wegen, kunstwerken en groenvoorzieningen wordt aangegeven dat er de laatste jaren achterstanden zijn opgelopen. Maar er was toch juist extra geld beschikbaar gesteld om de openbare ruimte weer verder op orde te krijgen? We zijn benieuwd naar de stand van zaken en de verwachting.
Wakker Emmen is ook voor een verruiming van de randvoorwaarden voor woningsplitsing en flexwonen op eigen erf. Maar bij 'snel realiseren' moeten we ook kijken naar de vele nieuwbouwprojecten die al zijn toegekend, maar nog niet zijn gestart. Denk daarbij aan Zeeveld in

Weiteveen, De Waide in Nieuw-Schoonebeek en nieuwbouw in Klazienaveen, Schoonebeek en Nieuw-Amsterdam: vele lopende projecten die maar niet vooruit lijken te komen. Ook particuliere initiatieven blijven een beetje hangen. De slogan 'ja, mits...' moet weer worden gebruikt. Het wordt tijd voor daadkrachtig optreden. De vraag is: hoe staat het college hierin?
Voorzitter, tijdens de Kaderbriefbespreking heeft Wakker Emmen ook al aangegeven dat er naast de gemeentelijke sportaccommodaties en zwembaden ook aandacht moet zijn voor de geprivatiseerde openluchtzwembaden in onze buitendorpen. Deze zwembaden hebben het steeds moeilijker om het hoofd boven water te houden, onder andere bij grootonderhoud waarvoor we niet hebben kunnen sparen. We vinden het dan ook goed te zien dat het college dit heeft opgepakt en voor het grootonderhoud van de buitenzwembaden een eenmalig bedrag heeft opgenomen, zodat we deze prachtige en belangrijke maatschappelijke voorzieningen weer toekomstbestendig kunnen maken.
Ik kom tot een slotopmerking, voorzitter. Keuzes kosten geld. Het spreekt ons aan dat het college daarbij niet kiest voor de verhoging van de onroerendezaakbelasting. Dat past bij Wakker Emmen. Daar staan wij voor, dat de rekening niet bij de inwoners komt te liggen. En het is goed om te zien dat er ook nu weer een sluitende Begroting voor het komende jaar. Zeker omdat het gevreesde 'ravijn' er nog steeds is. Door behoedzaam en realistisch handelen zijn de spaarpotten voor slechte tijden goed gevuld. Voorzichtigheid is daarbij wel geboden. Wakker Emmen ziet dat college en raad goed op de centen hebben gepast en dat is wat ons betreft een compliment waard.

De heer Wittendorp (CDA): De heer Hoogenberg zegt dat de Begroting op orde is. Dat klopt inderdaad. Alleen, de Meerjarenraming sluit aan het eind niet positief. Welke maatregelen ziet Wakker Emmen voor die jaren?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Nou, de maatregelen zien we daarin dat wij de afgelopen jaren op een keurige manier hebben begroot en er is ook geld overgehouden. Dus er blijft ruimte om te kijken hoe we de volgende jaren goed om kunnen gaan met de spaarpotten die we hebben.

De heer Koops (D66): Eigenlijk een gelijksoortige vraag. Maar dan ga ik hem nog iets aanscherpen. Want u wijst inderdaad erop dat de OZB een aantal jaren niet is verhoogd. Dat klopt, maar de gemeentelijke lasten natuurlijk wel. Maar er komt een aantal grote projecten aan: de Greenwise Campus, de Sport- en Beweegcampus, de Zorgcampus – nou, ik kan zo het rijtje wel afgaan – die allemaal geld nodig hebben. Wanneer trekt u dan de grens? Dus wanneer wordt de verhoging van de OZB wel bespreekbaar? Uit welke andere potjes kunnen we gaan putten om die projecten wel uit te voeren?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ik denk dat we dat op basis van voortschrijdend inzicht zullen gaan doen. Op dit moment zijn we heel helder en duidelijk: we gaan niet morrelen aan de verhoging van de OZB.

De heer Koops (D66): Nou, dan is het inderdaad helder. Maar dat is dus ook mogelijk als dat betekent dat die projecten die ik net noemde, dan niet door kunnen gaan?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Dat gaan we eerst even bekijken hoe we dat gaan doen. Ja. We hebben het over de Begroting 2026 en ja, daarna gaan we weer opnieuw kijken.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, het is wel mooi voortschrijdend inzicht dat Wakker Emmen nu extra geld voor ambtenaren accordeert. Dat is ook weleens anders geweest. Maar ik vind dit wel een beetje makkelijk om te zeggen: we zien wel bij voortschrijdend inzicht hoe we dan die grote opgaven gaan financieren met elkaar. Waar ziet Wakker Emmen dan ruimte in de Begroting of binnen onze beleidsprogramma's om ruimte te maken? Of binnen de potjes die we hebben? Want u wijst inderdaad wel op wat we nu hebben met elkaar: kunnen we dat dan ook inzetten daarvoor?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ik denk dat we daar waar nodig gaan kijken waar we inderdaad de gelden voor nodig hebben. Ik hoor meneer Pruisscher nu even zeggen: meer ambtenaren. Ik heb gezegd dat wij op zoek moeten gaan naar goed gekwalificeerd personeel en mensen die wel

goed wat kunnen. Maar ik heb ook over het tegenwoordig bijna toverwoord ‘AI’ gelezen: ik denk dat we heel erg moeten inzetten op efficiënt werken. Wat voor gevolgen dat heeft, kan ik ook moeilijk voorspellen, moet ik zeggen. Maar ik zie daar ook best wel veel mogelijkheden in.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Nee, dat is een mooie toevoeging, hoor. Maar nogmaals de vraag of inderdaad de fractie van Wakker Emmen het ziet om de spaarpotten in te zetten en waar mogelijk in de beleidsprogramma’s de ruimte te vinden is.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Nou, voor 2026 hebben we die keuzes gemaakt, hè? Die gaan we bij dezen maken. En voor 2027 gaan we dus inderdaad waar die spaarpotten ingezet kunnen worden. Dat vind ik wat lastig te voorspellen op dit moment, ook met de huidige samenstelling van de raad. Ja.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, voorzitter, eerst een opmerking. De heer Hoogenberg zei dat wij vandaag alleen de Begroting vaststellen, maar we stellen ook terdege wel de Meerjarenraming vast. Dus daar hebben we ook wel iets over te zeggen.
En dan nog even een vraag over het inzetten van spaarpotten. In principe vinden wij dat wel bespreekbaar. Alleen, het moet natuurlijk wel in een structureel evenwicht. Hoe kijkt de heer Hoogenberg daartegenaan?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, op zich ben ik het met u eens. Het is zo dat we daar goed over na moeten denken hoe we dat doen. Maar ik vind het altijd wel heel erg lastig op het moment dat wij met elkaar spaarpotten hebben weten te bewerkstelligen de afgelopen jaren, om daarna te zeggen dat we ze niet gaan gebruiken. En dan wordt het inderdaad de keuze van de huidige raad, maar misschien ook voor de toekomstige raad, om te kijken hoe we dat precies gaan doen. Maar je hebt geld overgehouden, je hebt geld gespaard. Het is bijna net een huis: je kunt altijd wel zeggen dat je daar niet aan gaat zitten en je ver van de spaarpot blijft. Daar zijn spaarpotten voor, om te zorgen dar dingen waarvan wij met elkaar denken dat die belangrijk zijn om die overeind te kunnen houden. En daar kunnen verschillende keuzes in gemaakt worden.

De heer De Jonge (VVD): Ik mag hopen dat u niet alleen de spaarpotten wilt gebruiken om nieuwe projecten te doen of andere zaken, maar dat u ook rekening houdt met de financiële risico’s die we lopen?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Dat klopt.

Mevrouw Louwes (PvdA): Het ging in de afgelopen tijd veel over de Nedersaksenlijn. Terecht, die treinverbinding is voor onze regio belangrijk. Wij zijn als Partij van de Arbeid ontzettend blij met deze toezegging vanuit Den Haag: de NSL komt er. Maar vandaag zitten we in een andere trein, eentje die voortraast richting 2040 met onze eindbestemming in Emmen, dat groeit naar 120.000 inwoners. Sterk in de economie, sociaal en hard en trouw aan zijn eigen karakter.
We staan even stil op het tussenstation, want dat is deze begrotingsvergadering. Tijd om te checken of we nog in de goede trein zitten en waar en of we moeten overstappen. De Begroting die nu voorligt, laat zien dat veel van wat we eerder hebben afgesproken, inmiddels op de rails staat. Van wonen tot brede welvaart, van Wmo tot Greenwise Campus: onze gezamenlijke reis vordert en daar mogen we best trots op zijn.
Maar voorzitter, ook op een goed spoor kunnen de seinen soms op oranje springen. Want achter de ambitie ligt een realiteit die niet genegeerd mag worden. De financiële vooruitzichten zijn onzeker. Het Meerjarenperspectief laat tekorten zien die niet met een kleine ingreep zijn opgelost. Wij rijden door in de mist, terwijl in Den Haag de seinen voortdurend verspringen. Verdeelmodellen, fondsen, afspraken: ze veranderen sneller dan de dienstregeling van de NS. En eerlijk is eerlijk, we weten niet altijd wat de volgende halte brengt. Juist daarom is koersvastheid belangrijker dan ooit. De PvdA Emmen kiest niet voor stilstand, maar voor richting. We kunnen de windrichting niet bepalen, maar wel ons kompas en vanuit onze sociaaldemocratische waarden wijst dat kompas naar solidariteit en bestaanszekerheid.

Het eerstvolgende station heet Wonen. Want wie een dak boven zijn hoofd heeft, heeft letterlijk en figuurlijk houvast in het leven. Het is dan ook goed te lezen dat eerdere door ons ingediende voorstellen van wonen op erf tot flexwonen inmiddels hun weg hebben gevonden naar de Begroting. Er zijn mooie dingen gebeurd op het gebied van bouwen en wonen, bijvoorbeeld de uitbreiding van De Ark. Maar ook op korte termijn de ontwikkeling van tien woningen in Oranjedorp en negentien in Zwartemeer. Goede resultaten, maar helaas nog niet voldoende om te voorzien in alle behoeften.
Wat ons opvalt, is dat in de Begroting nog weinig te lezen valt over de visie op wonen, de rol die de gemeente zelf wil spelen bij doelstellingen en ambities. Wellicht is dit een bewuste keuze en kunnen we dit teruglezen in de nota 'Aanpak woningbouwopgave', waar we tijdens de Kaderbrief een motie voor hebben ingediend. We horen hier graag nog een reactie op. We hebben daar inmiddels ook een brief over ontvangen, maar er wordt hier nog op teruggekomen. We willen echt met klem benadrukken dat we de nota graag uiterlijk 31 maart van het college willen ontvangen, zodat duidelijk wordt hoe we een integrale koers houden richting voldoende betaalbare woningen voor jong en oud in alle dorpen en kernen.
We verlaten het station Wonen en reizen verder. Waar mensen wonen, moeten ook banen zijn. De economie van Emmen is sterk en dat willen we graag zo houden. Bedrijven moeten zich hier blijvend kunnen vestigen. Onze trein is op stoom, maar zou eigenlijk op stróóm moeten rijden: want dat lijkt een uitdaging te worden. Want we hebben er vragen over gesteld, over de bouw van het nieuwe hoogspanningsstation bij Veenoord. Want dat loopt flinke vertraging op, terwijl de netcongestie al een groot probleem is. De PvdA vindt dit een slechte zaak en wil dat het college de druk er flink op moet houden bij de bouwers. Wij hebben die stroom net zo hard nodig als andere regio's en dan slaan we toch wat vaker met de vuist op tafel, omdat deze regio er écht toe doet. En daarom, voorzitter, dienen wij samen met Wakker Emmen en al die andere partijen de motie 'Net op orde' in.
Iedereen verdient een plek in deze trein. Daar staan wij als Partij van de Arbeid voor. Met het wegwerken van de wachtlijst voor beschut werk hebben we mensen weer perspectief gegeven. Ze zitten niet langer in de wachtruimte, maar doen mee in de samenleving. Ook de automatische inkomensondersteuning is een stap vooruit. Minder papierwerk, meer vertrouwen. Wij vragen het college wel: kan de Doe Mee-webshop worden uitgebreid met een optie voor beide talen? En hoe staat het met het Geldloket en het Financieel Netwerk?
Voor de Partij van de Arbeid blijft het sociaal domein het hart van de reis. Het station Jeugdzorg oogt wat rommelig. Er is duidelijk een grote verbouwing gaande. De hervorming van de jeugdzorg vraagt richting en duidelijkheid. Die 5 miljoen die hiervoor is gereserveerd, wordt dat ingezet voor het proces of heeft het college daarmee ook andere doelen voor ogen? Want 'hervorming' is niet zelden een containerbegrip, net als 'integrale aanpak'. Toch zit daar wel de sleutel. Vaak is het een kwestie van organisaties beter op elkaar aan laten sluiten, zodat ze sneller van elkaars handelen op de hoogte zijn. Op papier is dat zo geregeld, de praktijk is doorgaans weerbarstiger. Maar om een paar gevleugelde woorden te gebruiken, die deze dagen erg populair zijn: 'het kan wél'.
We lezen bijvoorbeeld dat binnen het sociaal domein steeds meer integraal wordt gewerkt, iets waar wij al jaren voor pleiten. Voor ons is dat een voorwaarde voor een eerlijke en menswaardige samenleving, omdat je mensen pas echt kunt helpen als je het hele plaatje ziet, alle verbanden helder hebt. Geen lap- en plakmiddelen, maar echte structurele oplossingen waar mensen mee vooruit kunnen. Niet voor even, maar structureel.
En dat zo'n treinreis veilig moet zijn, dat lijkt ons duidelijk. Veiligheid is geen wagon die je kunt afkoppelen, het is de rails onder de hele reis. Veiligheid begint bij perspectief, bij jongerenwerk, bij een wijk waar mensen elkaar kennen. Maar soms is ook stevig optreden nodig. Wij willen een duidelijke en ferme aanpak van veiligelanders die de regels overtreden. Het kan niet zo zijn dat wij als gemeente in het Noorden van het land volstrekt alleen staan met een mand vol zure vruchten. Het kan niet zo zijn dat Den Haag zich afkeert van onze problemen en ons simpelweg negeert. Wij hoorden onze burgemeester een paar weken geleden zeggen dat het heel stil is in Den Haag als het om Ter Apel gaat. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid geeft letterlijk thuis. Den Haag moet nu eindelijk die Spreidingswet uitvoeren. Geen stilstaande treinen in het Noorden, terwijl de rest doorrijdt.
Een ander probleem waar we helaas aandacht voor moeten hebben, is femicide en geweld achter de voordeur. Hoewel vaak onzichtbaar, speelt het ook in onze gemeente. Het is een groeiend probleem: we worden er bijna dagelijks mee geconfronteerd in de media. Wij pleiten voor een lokale aanpak die inzet op vroegsignalering, aansluit bij de Landelijke Aanpak Femicide en waarbij samenwerking met

hulpverlening en veilige opvang onderdeel is. Wij dienen hiervoor samen met GroenLinks, de ChristenUnie, 50PLUS en D66 een motie in:

Motie 2 'Herken geweld achter de voordeur en voorkom femicide'
(ingediend door de fracties van de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie, 50PLUS en D66)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Constaterende dat

- ***iedere acht dagen in Nederland een vrouw vermoord wordt, vaak door een (ex-)partner;***
- ***voorafgaand aan de moorden vaak onder andere stalking, isolatie, (psychische) mishandeling en intimidatie plaatsvinden;***
- ***het herkennen van de signalen aan de voorkant belangrijk is om geweld achter de voordeur tegen te gaan en femicide te voorkomen;***

Overwegende dat

- ***in Nederland volgens de cijfers bijna één op de tien mensen van zestien jaar of ouder slachtoffer is geweest van geweld achter de voordeur in de afgelopen twaalf maanden;***
- ***vroegsignalering cruciaal is voor de preventie van geweld achter de voordeur en femicide;***
- ***landelijk een plan van aanpak 'Stop Femicide' is gelanceerd;***

Verzoekt het college om:

- ***een plan van aanpak te maken voor het tegengaan van geweld achter de voordeur en femicide;***
- ***bij de opmaak van dit plan de netwerkpartners te betrekken;***
- ***dit plan uiterlijk juni 2026 terug te koppelen aan de raad;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

Mevrouw Louwes (PvdA): Elke regio heeft zijn eigen stationsgebouw, zijn eigen geluid. Voor Emmen is dat onze taal, onze muziek, onze naoberschap. Cultuur en erfgoed zijn geen versiering van de reis, maar de ziel van de route. Daarom betreuren wij dat hier in de Begroting geen structurele middelen voor zijn opgenomen. Wij vragen het college te onderzoeken of via bijvoorbeeld bestaande buurtprojecten ruimte kan worden gevonden om deze initiatieven te steunen.
Wij naderen onze eindbestemming: Greenwise Campus is onze hogesnelheidslijn naar onze toekomst. Innovatie, kennis en samenwerking: wij hebben als raad terecht unaniem akkoord gevonden om te investeren in het Innovatiecentrum. Het zal de aantrekkingskracht van Emmen vergroten. Emmen wordt nog meer een bestemming waar het prettig wonen, werken en studeren is.
De trein remt af voor het laatste station. We kijken naar buiten en zien onze parken liggen. Over de herontwikkeling van het Rensenpark en de heropening van de kinderboerderij, maar ook over het Veenpark hebben we de laatste jaren veel over gesproken. De wethouder heeft net nog iets gezegd bij de Berap-behandeling over de kinderboerderij, maar we zijn wel benieuwd naar de huidige stand van zaken, ook omtrent al die andere zaken.
Voorzitter, de trein rijdt en hij rijdt op schema dankzij het werk van dit college, deze raad, de ambtenaren en de inwoners die iedere dag meedoen. De Begroting is realistisch, herkenbaar, koersvast. Ze ademt wat wij als Partij van de Arbeid voorstaan: investeren in mensen, in leefbaarheid, in solidariteit. De seinen staan soms op oranje, maar de machinist blijft waakzaam. De route is helder, het doel bekend. Een Emmen waar iedereen meekan, niemand achterblijft en waar elke halte een plek van perspectief is.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ook aan de Partij van de Arbeid eigenlijk dezelfde vraag met betrekking tot de financiën. Want wij hebben nu heel veel een denderende trein gehoord eigenlijk wel: allemaal akkoord. Maar er ligt wel de vraag voor: hoe gaan we dit de komende jaren allemaal doen, zeker met alle grote opgaven zowel in incidentele middelen die we overhebben in de schatkist als structureel in de begrotingsprogramma's? Ja, welke mogelijkheden ziet uw fractie daarvoor?

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, de mogelijkheden die wij zien? Wij geven het ook al aan in ons betoog. Wij maken ons ook echt heel veel zorgen over de toekomst. Natuurlijk hopen wij dat Den Haag zich gaat realiseren dat het toch best handig is om af en toe wat meer te zorgen voor je

gemeenten, omdat die tenslotte wel het grootste deel van het beleid moeten uitvoeren dat wij hebben voorliggen. Ja, en dan is er nog een aantal knoppen waar je aan kunt draaien. Je kunt inderdaad je inkomsten verhogen of je kosten verlagen. Op het moment dat we daaraan toe zijn, dan moeten we het daar met elkaar over hebben. Voor nu is het voor de komende twee jaar oké. Ik ben heel erg bewust van het feit dat we met elkaar een Meerjarenperspectief afspreken. Maar het zal niet de eerste keer zijn dat er in een lopende Begroting van alles verandert.

De heer Wittendorp (CDA): Voorzitter, de gemeente Emmen is een kerngezonde gemeente met ambities, en wel met meer woningen, meer inwoners en meer werk. In de Begroting spreken we zelfs over een 'integrale schaalsprong'. We spreken over de regio Emmen waarin steden, dorpen en platteland elkaar versterken en de regio naar een hoger niveau van brede welvaart tillen. Dat zijn mooie ambities en het zijn mooie doelen.
Bij de Kaderbrief hebben wij uit twintig grote opgaven er negen aangewezen die een hogere prioriteit krijgen. Toen ging het over de inhoud: 'wat vinden wij belangrijk?' Vandaag bij de Begroting gaat het over hoe wij onze middelen – ons geld dus – gaan inzetten. De voorgaande begrotingen van de voorgaande jaren waren allemaal zeer behoedzaam opgezet. Gevolg was dat dan bij het opmaken van de Jaarrekening die vaak een positief resultaat gaf van vele miljoenen die we eigenlijk hadden willen inzetten. Maar goed, we wisten toen niet dat die ruimte er was. Dat heeft wel tot gevolg gehad dat we een goede volle spaarpot hebben waar we het net ook even over hebben gehad.
De begrotingsaanpak van volgend jaar, 2026 dus, is er een met meer realisme en ja, ook maar een heel klein resultaat. De kans dat het verdampt is voordat wij aan dat boekjaar beginnen, is toch wel heel erg aanwezig. En onze Meerjarenraming voor 2027, 2028 en 2029 eindigen aan het eind dan ook in de min.
Voorzitter, anderhalf week geleden hebben de fractievoorzitters gesproken met de Rijksheer, Commissaris van de Koning, mevrouw Klijnsma. En mevrouw Klijnsma zei het heel treffend: 'Besturen is keuzes maken. En soms zijn dat moeilijke keuzes, maar je moet ze altijd moedig maken.' Ze gaf toen zelf ook het voorbeeld van de pensioengerechtigde leeftijd als moeilijke keuze die zij moest maken als staatssecretaris, toen zij dat was.
En maken wij als raad nu ook die moeilijke keuzes? Nou, het CDA vindt van niet. Want als we kijken naar de Meerjarenraming, dan blijven we financieel alles belangrijk vinden. Ja, en dan kom je natuurlijk aan het eind geld tekort. Naast de negen prioriteiten reserveren we nog extra geld voor vele andere grote opgaven. Die zijn inderdaad allemaal heel belangrijk, maar hebben we dat geld? En goed in ogenschouw nemende, dan hebben we het alleen nog maar over procesgeld. Dat wil zeggen: geld om een plan te maken. Dat is nog geen geld om een plan te realiseren. Dat zijn kapitaallasten en daar hebben we het helemaal nog niet over.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Eigenlijk een beetje een omgekeerde vraag die ik gesteld kreeg, ook door mevrouw Louwes. U vindt dat wij nu alles helemaal dicht moeten spijkeren in de komende vier jaren, alles helemaal op nul moeten hebben, of in de plus, met de Meerjarenbegroting?

De heer Wittendorp (CDA): Staat u mij toe, voorzitter, om daar in mijn betoog op terug te komen? Dan geef ik aan het eind van mijn betoog daar antwoord op. Dat ga ik doen. De heer Hoogenberg is het daar niet helemaal mee eens.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Nou, ik wilde zeggen dat ik me daar eigenlijk wel in kan vinden.

De voorzitter: Ik wou haast zeggen: ik zag u knikken. Zo krijgen we de middag wel rond. Meneer Wittendorp, ga snel door.

De heer Wittendorp (CDA): Ik ga verder.
Zoals in het begin gezegd, grote ambities en zelfs een schaalsprong, terwijl ik er eigenlijk wel een vergelijking van wil maken. Ik zou de vergelijking willen maken met polsstokhoogspringen. Wij willen ook hoogspringen en voor polsstokhoogspringen heb je dingen nodig. Als je wilt polsstokhoogspringen, heb je een lange stok nodig. En een lange stok zou je kunnen zien als

kapitaallasten. Je hebt snelheid nodig, personeel heb je nodig. Je hebt kracht nodig – laten we dat ‘procesgelden’ noemen. En je hebt durf nodig, moed dus. Want het lijkt me best eng om daarboven op 6 meter of hoger over dat plankje te gaan. Aan die laatste twee hebben we zeker gedacht, maar met een korte stok, de kapitaallasten, hebben we er geen ruimte voor en we hebben geen snelheid of weinig snelheid. Want we hebben weinig personeel. Dan kom je niet zo ver en eigenlijk kom je niet zo hoog als het over deze vergelijking gaat.
Voorzitter, wij moeten prioriteren in onze prioriteiten. Want dat is wat we niet doen. Dit is de laatste Begroting en ook de laatste Meerjarenraming van deze raad. Dat betekent dat wij nu bepalen waar het geld aan moet worden uitgegeven, met een negatief resultaat tot gevolg, en dat de volgende raad nog op zoek mag naar waar bezuinigd moet worden. Ja, dat vinden we eigenlijk toch niet zo heel erg netjes. Dat vinden wij geen rentmeesterschap, zoals we vaak bij het CDA zeggen. En zoals we dat het afgelopen jaar dan zeggen: dit vinden we niet fatsoenlijk.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, ik voel me dan toch ook wel persoonlijk aangesproken nu. Want volgens mij is dat niet helemaal wat er gezegd is. Nu voelt het alsof de rekening doorgeschoven wordt naar de toekomst, terwijl we volgens mij daar best ook bij de Kaderbrief duidelijk keuzes in hebben gemaakt en ik volgens mij net ook nog in mijn betoog zei, naar aanleiding van een vraag van meneer Pruisscher, dat we dat ook dan ter plekke moeten bekijken. Ik kan me herinneren dat in een college, waar ook nog het CDA onderdeel van uitmaakte, dit een vrij normale gang van zaken was.

De heer Wittendorp (CDA): Dat zou ik normaliter ook zeggen als je zelf die oplossing kunt zoeken. Maar nu stoppen wij als raad en volgend jaar hebben we gewoon een volledig nieuwe raad. En dat vind ik op dat moment dan weer even...

De voorzitter: Het zou zomaar kunnen zijn dat een aantal mensen weer terugkomt, maar dat is aan de kiezer. Meneer Mulder, hartelijk welkom!

De heer Wittendorp (CDA): Als raad ben je dan nieuw. De raad wordt natuurlijk wel even, voorzitter, gevormd door de nieuwe leden. Maar ik spreek over een nieuwe raad die dan keuzes moet maken. En daarom zeggen wij dat wij dat even iets minder netjes vinden.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, ik zit me dan ook even iets af te vragen. Want ik begrijp inderdaad nu wat beter wat u bedoelt. Alleen, komt u dan ook met voorstellen waarvan u denkt: hoe gaan we dat allemaal weer rechtbreien?

De heer Wittendorp (CDA): Natuurlijk, voorzitter!

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, ik hoor de heer Wittendorp praten over rentmeesterschap, dat verrast me natuurlijk niet als dat het CDA betreft. Maar dat spreekt ons eigenlijk ook wel aan, moet ik zeggen. En ik heb juist het gevoel dat het de afgelopen periode heel duidelijk is geweest dat hij heel erg hebben gekeken naar sparen, opletten, zorgen dat er geld overblijft, dat er spaarpotten zijn. Hoe kijkt u daartegenaan? Vindt u dat er slecht is opgelet? We hebben het over aan kinderen wat achterlaten. Dan hoeven we niet alle beslissingen te gaan nemen voor de nieuwe raad, maar vindt u dat wij geen mogelijkheden bieden aan de nieuwe raad om daar goede beslissingen over te nemen?

De heer Wittendorp (CDA): Voorzitter, we hebben goed gespaard de afgelopen jaren. Ik zou dat ook graag willen inzetten, ik ga dat straks ook benoemen als een van de mogelijkheden. Alleen, wij hebben natuurlijk te maken met volgens mij iets wat BBL of zoiets heet. Je mag geen spaargeld inzetten voor structurele middelen volgens mij. Je mag het alleen gebruiken voor incidentele uitgaven. En dat is natuurlijk even lastig hoe je dat in gaat vullen.

De voorzitter: Gaat u door met uw betoog.

De heer Wittendorp (CDA): Dank u wel, voorzitter.

Een sluitende Meerjarenbegroting. Ik zeg dan: laten we in ieder geval op nul beginnen, want we hebben in de komende jaren nog wel grote risico's die toch wel negatief kunnen uitwerken op onze Begroting.
Dan wil ik daar dan nu even op ingaan, want met name in het Programma Jeugd en Jeugdhulp zien wij toch wel wat gevaren en risico's als we het over onze Begroting hebben. Ik had het net over onze Commissaris van de Koning en die gaf ook aan dat het college onze extra steun verdient in het dossier jeugd en jeugdhulp. Wij vinden de vorming van een Reserve Jeugdhulp van 5 miljoen een verstandige stap en die geeft ook ruimte om te hervormen, zonder dat gezinnen de dupe worden van financiële schommelingen. Maar de structurele druk blijft groot. De baten van de Hervormingsagenda Jeugd en Verder Samen zijn nog niet zichtbaar en de lasten voor jeugdhulp blijven hoog. We gaan uit van stabilisatie, we gaan niet uit van daling. We moeten niet inzetten op bezuinigingen, maar op betere samenwerking, preventie en maatwerk. Wij mogen trots zijn op de cijfers die de Angelslo Academy laat zien, maar aan de andere kant legt dat natuurlijk ook de behoefte bloot. En die behoefte is niet alleen Angelslo, maar wij vinden dat ook in andere wijken en dorpen die behoefte waarschijnlijk aanwezig is en dat de Angelslo Academy uitgerold zou moeten worden.
Goede jeugdhulp begint dichtbij: in het gezin, op school en in de wijk. En daarom ondersteunen wij de koers om wijkteams te versterken, onderwijs, zorg en welzijn beter te verbinden en de nadruk te leggen op vroegsignalering en preventie. Dat vraagt niet alleen om geld, maar vooral aandacht, tijd en samenwerking tussen verschillende organisaties. De kracht van Emmen ligt in de menselijke maat en laten we die behouden.
Het CDA Emmen steunt de inzet op datagedreven sturing in de jeugdhulp. Want alleen met goede cijfers weten we wat werkt en wat niet. En dan kunnen wij sturen en bijstellen. Wij vragen het college dan ook om in 2026 halfjaarlijks inzicht te geven in het aantal jeugdigen in lichte en zware zorg, de gemiddelde kosten per cliënt en de voortgang van Verder Samen.
In de Begroting staat, zoals net ook al bij de Berap aangegeven, dat zowel het volume als de prijs blijft stijgen en er direct een gat in de Begroting ontstaat. Veel risico's dus, waardoor andere beleidsdoelen moeten worden uitgesteld of geschrapt. We investeren nu om toekomstige kosten te voorkomen. Een gezonde jeugd is volgens ons de beste investering die we als samenleving kunnen doen. Want preventieve programma's zoals mentale weerbaarheid, sport en een gezonde leefstijl, moeten structureel gekoppeld worden aan het jeugdbeleid. Dat past bij ons rentmeesterschap – daar hebben we hem nog een keer.
Goed zorgen voor de generatie van morgen. De CDA-fractie kiest voor een Emmen waar iedere jongere meetelt, waar hulp op tijd komt en waar geld slim wordt ingezet. Zoals eerder gezegd: wij willen een sluitende Meerjarenraming en welke keuzes kunnen we dan maken?

De voorzitter: Ik wijs u wel even op uw spreektijd. U zit een beetje tegen de termijn aan, exclusief de interrupties. U slaat weer een hoofdstuk open, dat volgens mij iets meer dan een paar zinnen vergt.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, ik moet toch ook antwoord geven op de...

De voorzitter: Nee, de tijd werd stilgezet toen uw antwoorden op de vragen kwamen. Dus dat argument telt niet. Ik probeer wel even een gelijk speelveld te creëren.

De heer Wittendorp (CDA): Oké, ik ga afronden.
We kunnen het extra geld voor de grote opgaven helemaal schrappen. We kunnen onze reserves aanspreken en dan hebben we het over incidentele uitgaven. En we kunnen kijken naar de lokale heffingen zoals afvalstoffenheffing, OZB en leges. Want daar zit ruimte in de kostendekkendheid. Het zijn allemaal keuzes die we liever niet willen maken, maar we vinden wel dat die keuzes eerlijk op tafel moeten.
Maar misschien is er nog een andere oplossing en dan kom ik bij onze motie die we in willen dienen. Het Dagblad van het Noorden schreef vorige week over een mogelijke 120 miljoen zorggeld dat in de provincie Groningen en Drenthe jaarlijks verdwijnt in de zakken van criminelen en fraudeurs. Het CDA wil het college bij motie vragen in beeld te brengen of en hoeveel de gemeente hier kan besparen. Dit kan ons misschien helpen onze Meerjarenbegroting op orde te brengen en de kwaliteit in de zorg te verbeteren – ook niet onbelangrijk.

Motie 3 'Bibob-toets als standaard'
(ingediend door de fractie van het CDA)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Constaterende dat

- ***door het standaard toepassen van de Bibob-toets (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) wordt voorkomen dat er in de Twentse gemeente jaarlijks 70 miljoen wordt uitgekeerd aan criminele zorgbedrijven en dit een structurele besparing heeft opgebracht van 35 miljoen (zie artikel DvhN, 1 november 2025);***
- ***het toepassen van de Bibob-toets geen standaard is bij de inkoop van jeugdzorg of maatschappelijke ondersteuning door de gemeente Emmen;***
- ***een doorvertaling van het bedrag dat in Twente in verkeerde handen viel, leert dat het in de provincie Groningen en Drenthe kan gaan om een bedrag van 120 miljoen;***

Overwegende dat

- ***een verschept toezicht door de Bibob-toets in Twente een waterbedeffect tot gevolg kan hebben en malafide zorgaanbieders zich kunnen gaan richten op Drentse gemeenten;***
- ***door het invoeren van de Bibob-toets in onze gemeente er een vermindering kan ontstaan van malafide zorgaanbieders en dit kan bijdragen aan de kwaliteit van de zorg;***
- ***het voorkomen van zorgfraude een structurele kostenbesparing voor de gemeente Emmen kan opleveren en kan bijdragen aan een positief resultaat voor Begroting en Meerjarenraming;***

Verzoekt het college om:

- ***in beeld te brengen in hoeverre de Bibob-toets wordt toegepast bij aanbestedingen in de jeugdzorg of maatschappelijke ondersteuning door de gemeente Emmen;***
- ***in beeld te brengen of en hoe groot de kostenbesparing voor Emmen kan zijn door het standaard invoeren van de Bibob-toets;***
- ***de raad hierover uiterlijk in het eerste kwartaal van 2026 te informeren;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Wittendorp (CDA): Voorzitter, echt de laatste zin.
CDA Emmen staat als lokale partij voor houdbare gemeentefinanciën. We zetten ons in voor een zorgvuldig en stabiel financieel beleid. Oftewel een gemeente om op te bouwen en te vertrouwen en daarom onze keuzes voor een fatsoenlijke gemeente.

De heer De Jonge (VVD): Voorzitter, voor ons de laatste Begroting van deze gemeenteraadsperiode. De Begroting begint met een bestuurlijk voorwoord, waar volgens ons als VVD Emmen wat kritische kanttekeningen bij zijn te zetten. Ik citeer uit het voorwoord: *'Wij hebben onze stad en regio opgedeeld naar een hoger en sterker welvaartsniveau.'* O ja? Voorzitter, het Rensenpark is nog steeds een bende, de kosten sociaal domein groeien nog steeds onbeheerst, we noemen het achterstallige wegenonderhoud, er zijn geen grote nieuwe bedrijven binnengehaald en er is meer onveiligheid op straat. Daarnaast hebben we als gemeente geprofiteerd van landelijke economische groei en afname van de werkloosheid.
Voorzitter, bij de Kaderbrief hebben we als VVD al aangegeven dat we keuzes moeten gaan maken in de grote projecten. We kunnen niet alles en zeker als we in de Begroting kijken naar de financiële mogelijkheden en risico's, moeten we keuzes maken. Ambities hebben is prima, want die moeten we ook houden. Echter moeten we wel realistisch blijven. Wat de VVD betreft verkleinen we de prioriteiten zoals opgesteld door het college, bijvoorbeeld naar zes prioriteiten.
En voorzitter, laat ik dan direct doorgaan op het onderwerp veiligheid. Wat de VVD betreft een van de belangrijkste prioriteiten die niet tussen de negen prioriteiten staat. In mijn inleiding benoemde ik al de onveiligheid op straat.

De heer Koops (D66): Ik verwachtte dat de heer De Jonge misschien iets zou zeggen over de zes prioriteiten, dus daarom wachtte ik even met mijn vraag. Welke prioriteiten zouden dat dan moeten zijn en welke zou de VVD laten vallen?

De heer De Jonge (VVD): Ja, ik verwachtte ook wel een interruptie, dus dat scheelt mij weer een stukje tekst. Nee goed, je kunt natuurlijk een schot hagel afvuren en hopen dat je wat raakt. Maar wij willen ons wel concretiseren tot een aantal punten, Wat wij echt belangrijk vinden, is bijvoorbeeld de woningbouw, de Nedersaksenlijn en de Greenwise Campus. Dat zijn er voor ons drie en de veiligheid, die ik net al benoemde zijn eigenlijk de belangrijkste voor ons.
De VVD Emmen maakt zich grote zorgen over de aanhoudende onveiligheid in en rond het stationsgebied. Ondanks cameratoezicht en extra inzet van handhaving blijft het gevoel van onveiligheid onder inwoners en reizigers toenemen. Door ons en andere fracties zijn al vaak vragen gesteld over de veiligheid in dit gebied. De fractie van de VVD Emmen vindt dat inwoners zich op elk moment veilig moeten kunnen voelen in hun eigen gemeente. Daarom dienen wij de motie 'Veiligheidsrisicogebied' in. Met deze motie vraagt de VVD de burgemeester om het stationsgebied aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied, zodat de politie meer bevoegdheden krijgt om gericht op te treden waaronder preventief fouilleren. Het doel is helder: meer veiligheid, minder overlast en een stationsgebied waar mensen zich weer prettig en veilig voelen. Bij dezen dien ik de motie in, die mede wordt ingediend door 50PLUS:

Motie 4 'Veiligheidsrisicogebied Stationsgebied Emmen'
(ingediend door de fracties van de VVD en 50PLUS)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Constaterende dat

- ***de veiligheid in en rondom het stationsgebied Emmen momenteel ernstig te wensen overlaat;***
- ***in de gemeentelijke Begroting meerdere malen wordt benoemd dat dit een aanhoudend probleem vormt;***
- ***dit een toenemende druk legt op de inzet van boa's en dat inmiddels particuliere beveiligers worden ingehuurd;***
- ***omwonenden en gebruikers van het gebied regelmatig klachten uiten over onveilige situaties;***

Overwegende dat

- ***de openbare veiligheid rondom het stationsgebied een ernstig en structureel probleem is;***
- ***de situatie de afgelopen jaren niet is verbeterd en ook op korte termijn geen verbetering te verwachten is;***
- ***de huidige camerabewaking onvoldoende bijdraagt aan het herstel van de openbare orde;***
- ***het waarborgen van veiligheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van politie en gemeente;***
- ***vanuit landelijk niveau op korte termijn geen aanvullende maatregelen te verwachten zijn;***

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om:

- ***het stationsgebied aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied, zodat de politie extra bevoegdheden krijgt, waaronder het preventief fouilleren;***
- ***in dit gebied tevens een gebiedsverbod in te stellen voor overlastgevende personen om de openbare veiligheid te vergroten;***
- ***de benodigde stappen hiertoe zo spoedig mogelijk, bij voorkeur vóór het nieuwe jaar, in gang te zetten en de raad hierover te informeren;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Koops (D66): Bedankt voor uw motie. U wijst dan specifiek het stationsgebied aan. Hebt u daarbij ook nagedacht over de Hoofdstraat en het Raadhuisplein? Waarom specifiek het stationsgebied?

De heer De Jonge (VVD): Ja, wij hebben daar zeker naar gekeken: naar het Marktplein en het Raadhuisplein om die er misschien ook bij te benoemen. Daar hebben we niet voor gekozen, we hebben ons nu echt gefocust op het stationsgebied, omdat daar wat ons betreft meer incidenten plaatsvinden dan in de andere gebieden. Dus daarom hebben we ons eigenlijk gefocust op het

stationsgebied. Maar goed, we zijn de moeilijkste niet – behalve als het op formeren aankomt. Maar wie weet kunnen we in de tweede termijn nog iets meenemen.

De voorzitter: Gaat u door, want u bent de moeilijkste niet!

De heer De Jonge (VVD): Nee!
Voorzitter, in de Kaderbrief hebben we middels een motie gevraagd om een onderzoek naar de uitbreiding van de boa-capaciteit. We zijn inmiddels met een brief geïnformeerd over dat onderzoek, maar het daadwerkelijke rapport volgt midden november, waarna het college met een voorstel richting de raad zal komen. We lezen in ieder geval een advies voor de vergroting van de capaciteit van zes boa's. Met deze extra capaciteit lijkt het dat we voor nu de wijken en dorpen kunnen voorzien van voldoende boa-capaciteit. Omdat we nu spreken over de Begroting, komen we met een motie om de extra capaciteit direct in te regelen. En daarvoor heb ik ook een motie opgesteld; die is gedeeld met iedereen. Alstublieft. Nogmaals en kortom, de VVD wil een krachtigere handhaving met een laag tolerantieniveau.

Motie 5 'Uitbreiding boa-capaciteit'
(ingediend door de fractie van de VVD)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Constaterende dat

- ***het benchmarktonderzoek (benoemd in de raadsbrief 'Beantwoording motie inzake uitbreiding boa's d.d. 29 oktober 2025) en de richtlijnen VNG uitwijzen dat de gemeente Emmen over te weinig boa's (domein 1) beschikt;***
- ***het benchmarktonderzoek als aanbeveling geeft, de boa-capaciteit uit te breiden met zes fte integrale boa's;***

Overwegende dat

- ***de gemeente Emmen dient te beschikken over voldoende boa-capaciteit;***
- ***boa's kunnen bijdragen aan het veiligheidsgevoel van onze inwoners;***
- ***het college in de raadsbrief van 29 oktober 2025 aangeeft, met een voorstel te komen voor uitbreiding van de boa-capaciteit, maar dit niet nader gespecificeerd wordt;***

Verzoekt het college om:

- ***Met een voorstel te komen voor dekking van extra boa-capaciteit (domein 1), waarbij:***
  1. ***de jaarschijf 2026 gedekt kan worden uit de algemene reserve en dit verwerkt kan worden in de Bestuursrapportage 2026, zodat de uitbreiding op korte termijn kan plaatsvinden;***
  2. ***voor de jaarschijven 2027, 2028 en 2029 het budget bij voorkeur wordt gezocht in het sociaal domein en dit verwerkt wordt in de Begroting 2027;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Pruisscher (ChristenUnie): De VVD schrijft in het tweede deel van het dictum om dat budget bij voorkeur in het sociaal domein te zoeken. Daar zit genoeg in, zou je zeggen: 211 miljoen volgend jaar aan lasten. Noemt u eens een potje waar dat dan uit zou moeten komen.

De heer De Jonge (VVD): Ja goed, wij hebben dat getracht om te doen. We hebben met de griffie ernaar gekeken. Alleen, het valt bijna niet mee om daar daadwerkelijk iets uit te gaan vinden om dat naar boven te brengen waar we een keuze uit kunnen gaan maken. Nou, daarom hebben we ook in de motie gezet: *'bij voorkeur uit het sociaal domein'*. Wij blijven er natuurlijk naar kijken, maar wij zijn niet de mensen die daar het meeste verstand van hebben. Maar zoals u begrijpt, wij willen in ieder geval dat het uit het sociaal domein moet komen. Wij zeggen ook 'bij voorkeur'. Ik zei het net ook al: wij zijn de moeilijksten niet. Dus als dat een struikelblok is? Nou ja, wie weet.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, die bekentenis dat zij dus hier kennelijk ook geen kaas van kunnen maken, is ook binnen. Maar dan nog wel de vraag: wat vindt de VVD dan dat er uit

het sociaal domein geschrapt moet worden? Want dat wilt u dus wél duidelijk. Waar moet het dan vandaan komen?

De heer De Jonge (VVD): Nou, ik ga zometeen een heel stuk over het sociaal domein hebben. Dus misschien komt daar het antwoord in naar voren. En anders geef ik het u later.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, die tactiek is wel heel leuk. Maar ik vraag het nu en los van het hele betoog dat u houdt over het sociaal domein. U wilt die boa's daaruit betalen en dat legt u nu voor. Dus waar komt dat vandaan?

De voorzitter: Ja, dat wil ik wel even onderschrijven. De vraag ligt nú voor, meneer De Jonge, niet verderop in het betoog. Het is aan u om daar antwoord op te geven, hoor.

De heer De Jonge (VVD): Nou ja, goed, dat klopt. Ik heb in ieder geval gezegd: voor dit jaar willen we dat uit de algemene reserve halen en voor de opvolgende jaren willen dit uit het sociaal domein. Dan kunt u vragen: ja, waaruit? Dat hebben we geprobeerd te onderzoeken, samen met de griffie ook, maar daar hebben we geen duidelijk antwoord uit kunnen krijgen. Ook voor ons niet. Dus hebben we dit voorgesteld. Als partijen daar anders over denken, dan hoor ik dat graag in tweede termijn.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, ik mis ook inderdaad de dekking. Ik heb wel een beetje het gevoel dat de VVD heeft gedacht: gaan we een amendement indienen en gaan we kijken waar we dekking uit kunnen vinden? Dat hebben ze niet gevonden. 'Dan maken we er maar een motie van.' Klopt dat?

De heer De Jonge (VVD): Nee, dat klopt niet. Wij hebben écht wel getracht om daar inderdaad een dekking voor te vinden. Voor het eerste jaar hebben we inderdaad gezegd dat we die uit de algemene reserve halen. En voor de volgende jaren hebben we daar inderdaad naar gekeken. Maar we moeten keuzes maken. Inderdaad, dat heb ik net ook aangehaald. Maar wij hebben die op dit moment niet paraat kunnen vinden, dus daarom zeiden we ook: als dit een struikelblok is, dan gaan we daar verder naar kijken.

Mevrouw Ester (SP): Ja, nog even een vraag hierover. Als je dan zegt: we hebben gekeken in het sociaal domein, ook samen nog met de griffie en als je dan tot de conclusie komt dat u nu nog niks kunt vinden, betekent dat dan dat het ook gewoon niet mogelijk is? Dat je op zoek moet naar een ander potje in plaats van het sociaal domein?

De heer De Jonge (VVD): Nee, het is wel mogelijk. Alleen, dat vergt dat je er zo diep in moet. En dat hebben we getracht en daar hebben we dat in die korte tijd niet kunnen bewerkstelligen. Dus als we misschien meer tijd en ons meer kunnen verdiepen, misschien ook samen met de collega-ambtenaren van het sociaal domein, kunnen we daar goed naar gaan kijken. Dat we echt de diepte in kunnen om dan echt een keuze te kunnen maken.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, wat ik dan wel heel bijzonder vind in zowel het dekkingsvoorstel als ook dat deze motie nu komt, is dat we vorige week of zo – of twee week geleden – een brief hebben gehad van het college met die benchmark en de uitleg daarover. Daarin geeft het college ook duidelijk aan dat zij die kant op willen, maar dat ze nog een plan verder uit gaat werken. En daar komen ze weer mee naar de raad toe en dan nemen we dat ook mee. Dan zou je kunnen veronderstellen dat het college nadenkt over een goede plek waar die dekking dan moet zitten. Dus wat is uw overweging geweest om daar nu mee te komen en niet gewoon even te wachten tot het college met dit voorstel komt? Want dat is inmiddels al toegezegd.

De heer De Jonge (VVD): Omdat we de boa-capaciteit direct willen gaan regelen en niet langer willen wachten.
Voorzitter, dan een aantal belangrijke opmerkingen over het sociaal domein en inkomensondersteuning. Samen vormen deze programma's zo'n 55 procent van de Begroting met

voor een groot deel een openeindekarakter. Een goede balans tussen ondersteuning van inwoners die het nodig hebben en kostenbeheersing is hier dus essentieel. De uitgaven groeien de laatste jaren buitenproportioneel en moeten hoe dan ook een halt toegeroepen worden. De VVD vindt het dan ook belangrijk dat het geld niet zonder meer wordt uitgegeven zonder er zichtbare resultaten worden behaald. Deze resultaten zouden we graag schematisch in de jaarverslagen terug willen zien. Dat is ook reeds zojuist bij de Berap aangehaald. Want, voorzitter, bij al die inzet van bijvoorbeeld Sedna en de uitgaven op de jeugdzorg, hebben we dan nu ook aantoonbaar minder probleemgezinnen? En één op de zeven kinderen heeft jeugdzorg: daalt dit dan ook?
In dat kader de vraag aan het college wat de zichtbare resultaten moeten gaan worden van de voorgestelde ruim 4 miljoen extra voor de Reserve Jeugdhulp. Op voorhand heeft de VVD moeite met deze extra uitgave. Inzet moet juist zijn de uitgaven jeugdhulp te gaan beheersen en de kostengroei te stoppen. Het betoog over het boemerangbeleid, het hardnekkig beleidsfalen, onder andere in de jeugdzorg spreekt ons zeer aan. Meer uitgeven is niet de oplossing, wel hogere drempels voor jeugdzorg en de erkenning dat niet alle opgroeiproblemen jeugdzorg vergen.
We lezen dat steeds minder mensen onder de armoedegrens leven en dat er een dalende trend bij het aantal huishoudens met inkomen onder de 120 procent van het sociaal minimum is. Fantastisch nieuws! Wat wonen we in een gaaf land! De welzijnsindustrie zou moeten kunnen krimpen. Echter, nu worden de pijlen gericht op de kennelijke toename van de armoede-intensiteit. Kan het college toelichten wat hiermee wordt bedoeld en waarom een afname van de armoede niet leidt tot minder uitgaven aan partijen als Sedna? Al jaren wordt er gezegd: we moeten anders werken. Hoe zien we dat terug in termen van meetbare resultaten en meer kostenefficiëntie in de uitgaven van het sociaal domein? Dit is een repeterende vraag vanuit de VVD. Zit er al vooruitgang in, wethouder?
Voorzitter, dan de citymarketing en citybranding. Absoluut noodzakelijk volgens de VVD om tot grote ambities te komen en initiatieven te vermarkten en tot een succes te brengen. Wij zijn dan ook onaangenaam verrast dat er in de Begroting maar voor twee jaar geraamd is, terwijl het Citymarketingplan 2026-2030, dat door het college is vastgesteld – refererend aan de brief van 15 oktober 2025 – uitgaat van een langetermijnvisie. Er staat zelfs letterlijk in de visie dat er meerjarige financiële borging noodzakelijk is om de continuïteit en effectiviteit van citymarketing te waarborgen.
De VVD zou willen voorstellen – en dan daarom dienen we een amendement in – om de uitvoering van het citymarketingplan 2026-2030 ook te borgen voor 2028 en 2029. We stellen voor om de uitvoeringskosten van 250.000 euro te dekken uit de stelpost ‘grote opgaven’ en personele lasten, 300.000 euro, te dekken uit het SIOF. Het college zou nog eens kritisch kunnen kijken naar de kosten van beide posten, aangezien de personeelskosten momenteel hoger zijn dan de daadwerkelijke uitvoeringskosten. Iets wat normaal gesproken juist andersom zou moeten zijn. Bij dezen het amendement:

<u>Amendement 1 ‘Structurele middelen voor citymarketing’</u>
(ingediend door de fractie van de VVD)

Besluit:

Aan het voorgestelde beslispunt:

1. De Begroting 2026 (inclusief bijlagen) en Meerjarenraming 2027-2029 vast te stellen.

Toe te voegen:

‘Met dien verstande dat de uitvoering van het Citymarketingplan 2026-2030 structureel wordt geborgd door:
- ***de uitvoeringskosten van 250.000 euro te dekken uit de stelpost Grote Opgaven, voor de jaarschijven 2028 en 2029 (zie Begroting, pagina 10);***
- ***de personele lasten van 300.000 euro te dekken uit het Sociaal Investerings- en Ontwikkelfonds (SIOF), voor de jaarschijven 2028 en 2029.***

De heer Wittendorp (CDA): Het gaat over de dekking voor de citymarketing. Er staat een stelpost van 1,65 miljoen voor de opgaven. Die zou verdeeld kunnen worden en u zou kunnen voorstellen om daar het geld uit te halen, uit die stelpost. Hoe kijkt de VVD daartegenaan?

De heer De Jonge (VVD): Ja, dat zou volgens mij kunnen. Ja, ik zie een ja-knikken in ieder geval bij mijn fractie. Maar daar kom ik even bij u op terug. Nee, dat bent u niet, meneer Van Dijken. Een nieuwe fractie? Maar daar wil ik anders nog wel even separaat op terugkomen, want wij hebben er wel naar gekeken. Volgens mij kan het wel, maar ik moet het wel even zeker weten. Ik weet het nu echt niet.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, ik voel me bijna lid van het CDA, want ik wil beginnen over rentmeesterschap, maar daar moet ik even voorzichtig mee zijn. Nee, maar ik zie ook in de Begroting dat er inderdaad gelden zijn gereserveerd voor citymarketing, ook SIOF-gelden en dat is voor de eerste jaren. Dat is fatsoenlijk geld en ik wil ook oppassen dat we niet te veel en te vroeg zeggen dat we daar gelijk te veel geld in investeren. Laten we eerst even afwachten wat voor gelden beschikbaar komen. Of zegt u gelijk: het maakt niet uit wat eruit komt en wat de nulmeting is, we gaan er gewoon mee aan de gang en er moet geld naartoe?

De heer De Jonge (VVD): Nou, volgens haalde ik het net aan: het college heeft een plan opgemaakt van 2026 tot 2030. Dan zou het raar zijn dat je vanuit het college maar voor twee jaar daadwerkelijk budget faciliteert.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, dan zat ik inderdaad even te denken. Ik hoorde u over jeugdzorg et cetera en 'meetbaar'. Ik denk dat wij eerst even heel voorzichtig en fatsoenlijk met het geld om moeten gaan en even moeten kijken in hoeverre die zaken meetbaar zijn, voordat we daar een beste hap geld naartoe doen. Meer een opmerking dan een vraag, dat begrijp ik ook.

De heer De Jonge (VVD): Ja, heb ik dat ook duidelijk in mijn bijdrage gezegd waarom.

De voorzitter: U hebt nog een kleine twee minuten.

De heer De Jonge (VVD): O, dat is voldoende tijd.
Voorzitter, in de Begroting wordt gesproken over een mogelijk tweede deel van DIEP. Voorzitter, het eerste gedeelte was al een 'DIEPtepunt', dus laten we in vredesnaam niet aan het tweede gedeelte beginnen. Nog een vraag met betrekking tot DIEP. Een tijd terug hebben we al de omvorming van een stichting voor DIEP aangehaald. Hoe staat het daarmee? Zijn daar inmiddels al plannen voor?
En voorzitter, een van de laatste punten. De gemeente Emmen heeft inmiddels een forse vastgoedportefeuille. Hoe meer vastgoed, hoe meer onderhoudskosten. Net als met wegen geldt ook hier dat hoe eerder achterstallig onderhoud wordt weggewerkt, hoe minder op termijn de onderhoudskosten zijn. We pleiten, naast het zo veel mogelijk beperken van de vastgoedportefeuille, dan ook voor het zo snel mogelijk wegwerken van het achterstallig onderhoud in het vastgoed in eigendom en voor het nastreven – wat we al eerder hebben gezegd – van niveau B voor wegenonderhoud in plaats van het huidige niveau C.
En dan ben ik keurig binnen mijn tijd. Tot zover in mijn eerste termijn.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, dat gaat dan wel heel snel om even te zeggen dat we gewoon vastgoed moeten afstoten. Maar wat voor vastgoed hebben we het dan over? Gaat het over onze gemeentelijke gebouwen? Of over onze scholen? Over de sporthallen? Of de woonwagens? Waar wilt u vanaf?

De voorzitter: Meneer De Jonge, waar wilt u vanaf? Maar wel in relatie tot vastgoed, neem ik aan? Nee, dan maken we de vraag iets kleiner. Die optelsom is groter, namelijk. Ja.

De heer De Jonge (VVD): Ik heb niet daadwerkelijk gezegd dat we vastgoed moeten afstoten op dit moment. Ik heb gezegd: we moeten alleen kijken naar de huidige vastgoedportefeuille. We maken

onderhoudskosten, die lopen ook op als we niks aan de gebouwen gaan doen. Daarom vragen wij daar aandacht voor. En wij hebben het gevoel dat die vastgoedportefeuille wel steeds verder aan het uitbreiden is. Dus misschien moeten we ook na gaan denken of er misschien panden in zijn die we wél kunnen gaan verkopen. Ik noem maar als simpel voorbeeld de vier hoekwoningen bij het Rensenpark. Ja, misschien zou je die kunnen overwegen om te verkopen. Het is misschien in het begin strategisch geweest, maar misschien denken we daar inmiddels anders over. Dus zo moet je naar de vastgoedportefeuille wat ons betreft gaan kijken. En wij hebben volgens mij een overzicht gekregen wat er allemaal voor vastgoed is een tijdje geleden. Dus laten we daar dan ook eventueel naar gaan kijken om te kijken wat er mogelijk afgestoten zou kunnen worden. Want het breidt wel steeds verder uit.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, dan vindt u ons best aan diezelfde kant, hoor. Want we hebben ook in een eerder debat al gezegd: wij zijn niet de politiek ingegaan – zeker bij de ChristenUnie niet – om vastgoedjongens te worden. Maar daarvoor ontwikkelen we volgens mij nu die Nota Vastgoed om daar als gemeente beleid op te maken. Dan ben ik wel terughoudend om bijvoorbeeld commercieel vastgoed zoals een restaurant aan het begin van het Rensenpark in beheer te houden. Dus ja, de vraag is: waar koerst u dan op hoe we die portefeuille in beheer moeten houden?

De heer De Jonge (VVD): Waar koersen wij op? Nou, wat wij al zeiden: op kosten besparen en inderdaad goed kijken wat we kunnen gaan afstoten eventueel. Want kijk, we doen strategische aankopen en die snappen wij goed. Maar als daarna blijkt dat het niet meer nodig is, laten we dan die ook eventueel weer verkopen. Ik zegt niet dat dat heel veel op gaat leveren, maar inmiddels zou dat best wel kunnen natuurlijk, als we ze al lang in bezit hebben. Maar dat is eigenlijk onze insteek: laten we goed kijken naar die vastgoedportefeuille wat we daar nou daadwerkelijk mee kunnen. En laten we hem niet alleen maar oplopen, zodat die nog groter wordt. Want dat is het idee dat wij daarbij hebben.

De heer Kuiper (SP): De Begroting die we vandaag behandelen, is volgens het college sluitend en ambitieus. Een Begroting die alleen sluitend is dankzij de incidentele meevallers en waarin steeds minder structurele ruimte is om te doen wat echt nodig is voor onze inwoners. Het college spreekt van groeiambitie en toekomstkracht, maar voor veel mensen in Emmen voelt het niet alsof het beter gaat. De woningnood blijft groot, de armoede neemt toe en de zorg staat onder druk. Dat zijn cijfers, dat zijn mensen.
De Begroting zegt dat Emmen een sterke gemeente is met lage lasten. Maar lage lasten helpt het weinig als je je energiebetaling niet kunt betalen of als je als jongere geen woning vindt en noodgedwongen bij je ouders moet blijven wonen. Daarom pleiten wij opnieuw voor een pilot zonder de kostendelersnorm. Dat de mensen die samenleven, niet langer financieel worden gestraft omdat ze elkaar willen helpen.

Motie 6 'Pilot zonder kostendelersnorm'
(ingediend door de fracties van de SP, GroenLinks en D66)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Constaterende dat

- ***de wooncrisis is Emmen nog steeds groot is, met lange wachttijden en te weinig betaalbare woningen;***
- ***steeds meer inwoners – jongeren, alleenstaanden en ouderen – noodgedwongen samenwonen of dat graag zouden willen, maar door de kostendelersnorm financieel worden gestraft;***
- ***deze norm samenwerking, mantelzorg en samenleven juist ontmoedigt, terwijl we juist meer naar elkaar om moeten kijken;***

Overwegende dat

- ***gemeenten de mogelijkheid hebben om uitzonderingen te mogen maken op de kostendelersnorm en zelfs door het kabinet daartoe opgeroepen worden;***
- ***het schrappen of versoepelen van de kostendelersnorm landelijk veel steun krijgt, maar dat gemeenten lokaal kunnen onderzoeken welke effecten dit heeft;***

- ***een lokale pilot zonder kostendelersnorm kan helpen inzicht te geven in de gevolgen voor inwoners, voor de woningmarkt en voor het sociaal beleid;***
- ***zo'n pilot kan bijdragen aan oplossingen voor leegstand, woningnood en mantelzorgondersteuning;***

Verzoekt het college om:

- ***te onderzoeken of het mogelijk is om binnen de bestaande wettelijke kaders of via maatwerkvoorzieningen (zoals bijzonder bijstand of experimentstatus) een lokale pilot zonder toepassing van de kostendelersnorm te starten;***
- ***daarbij samen te werken met sociale partners zoals woningcorporaties, welzijnsorganisaties en de uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet;***
- ***de resultaten en financiële effecten van deze verkenning uiterlijk bij de Berap-I 2026 aan de raad te rapporteren, inclusief een voorstel voor uitvoering van de pilot als deze haalbaar blijkt;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Kuiper (SP): Ook bij de jeugdzorg blijven de signalen zorgelijk. Er is opnieuw een miljoenenoverschrijding en ondanks het extra geld dat we nu via het Rijk ontvangen, blijft het systeem piepen en kraken. We moeten niet alleen repareren, maar hervormen met behoud van de menselijke maat. De SP wil dat het geld dat nu wordt gereserveerd in een nieuwe jeugdfonds, ook echt bij de kinderen terechtkomt en niet verdwijnt in structuur of rapportages.
Verder vragen we aandacht voor veiligheid in de wijken. Het aantal boa's blijft achter bij de toegestane sterkte. En bewoners, onder anderen in Bargeres en Emmermeer, ervaren nog altijd overlast en onveiligheid. Daar is geen citymarketing tegen opgewassen. Investeer eerst in leefbare wijken, dan in campagnes over ruimte, rust en energie.
Tot slot, voorzitter. De SP wil een Begroting die niet alleen op papier sluitend is, maar ook rechtdoet aan bestaanszekerheid van inwoners. Een gemeente waar mensen elkaar kunnen helpen zonder gekort te worden. waar jongeren perspectief hebben, waar zorg en wonen niet worden gezien als kostenpost, maar als basisrecht. Emmen kan alleen groeien als iedereen mee kan doen. Dat vraagt niet meer om slopen, maar om keuzes en sociaal beleid.

Commentaar [D.P.1]: GRIFFIE, niet verstaanbaar door slecht hoorbaar articuleren. Graag corrigeren. IN OPNAME OP TIJDSTIP 2:41'35"

Commentaar [D.P.2]: Idem OPNAME 2:41'35'

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, in de motie wordt een Kamerlid van ons aangehaald en wij hebben dat even nagezocht. Het doel van die motie is in ieder geval om de regering te verzoeken, de gemeenten te informeren over dat zij bevoegdheden hebben om dit te doen. Dus niet per se met het doel dat in de motie staat. Dat maakt het een beetje ingewikkeld, maar dat is de opmerking die ik even meegeef.

De voorzitter: Oké, dat even als opmerking over een van de constateringen. Meneer Pruisscher, ik geef u het woord.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): *'Kiezen voor wat echt telt'*: dat was onze slogan bij de gemeenteraadsverkiezingen, de vorige. Er komt nu weer wat anders aan. Maar ja, wat 'telt dan echt'? Mensen, was daarop het korte antwoord. Voor ons staat de menselijke maat voorop. Bij alles wat we als gemeente doen, moeten onze inwoners dat merken. Ook als het gaat om deze Begroting van ruim een half miljard euro, staat dat voorop. Maar hoe kies je dan? Hoe kun je als bestuur nou het goede doen?
In de afgelopen periode heb ik u wat meegenomen in een wat oude theorie daarover, namelijk de kardinale deugden. Ze kwamen vanmiddag al een paar keer terug, dus er blijft iets van hangen, voorzitter. Dat was onder andere gematigdheid om de juiste maat te houden. Niet sober of zuinig, maar precies goed in proportie. Dienstbaarheid: niet om je eigen succes of je eigen motie, maar nee, de minste willen zijn en dienstbaar aan de samenleving, aan de bloei van de gemeenschap. Ook moed, het midden tussen roekeloosheid, het bouwen van luchtkastelen, en lafheid waarmee er helemaal niets gebeurt. En al die kardinale deugden moeten een beetje in balans blijven. Zo kunnen we als bestuur het goede proberen te zoeken voor onze samenleving. Maar dat is wel makkelijker gezegd dan gedaan, want het blijft om reflectie vragen, in ieder geval wat je constant blijft doen.
De vorige raadsvergadering eigenlijk met zo'n reflectie geëindigd, met de uitvoering op de jeugdhulp, de nieuwe gemeenschappelijke regeling die we instellen. En met die reflectie gaan we vandaag verder,

want was ook de conclusie van dat debat. We stellen ook nu voor om meer grip op de uitvoering van gemeenschappelijke regelingen te krijgen. Daarvoor kijken we ook naar het voorbeeld dat in Noord-Drenthe wordt gebruikt. We leren van de ervaringen daar. Bij de motie willen we dus de griffier verzoeken om te verkennen hoe een intergemeentelijke werkgroep, naar voorbeeld van en de ervaringen in Noord-Drenthe, eruit zou kunnen zien en de raad daarover in 2026 te informeren. Mede ingediend door de PvdA, D66, GroenLinks en Wakker Emmen.

Motie 7 'Grip op de gemeenschappelijke regelingen'
(ingediend door de fracties van de ChristenUnie, D66, GroenLinks en Wakker Emmen)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Constaterende dat

- ***blijkens de Begroting de gemeente Emmen in 2026 ruim 25 miljoen euro bijdraagt aan gemeenschappelijke regelingen (pagina 129);***
- ***de raad tijdens de vorige raadsvergadering (30 oktober 2025) een positieve zienswijze heeft afgegeven voor de oprichting van een nieuwe gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe;***
- ***in de nota 'Samen werken voor Drenthe' (2024) (pagina 11) de aanbeveling is gedaan om de intergemeentelijke werkgroep zoals in Noord-Drenthe uit te breiden (of dit te verkennen) naar andere regio's, met als doel om de betrokkenheid van de raden te versterken en de gezamenlijke denkkracht te vergroten;***

Overwegende dat

- ***grip en zicht op de uitvoering van beleid extra aandacht vraagt, aangezien dit met een gemeenschappelijke regeling op afstand is geplaatst van de raad;***
- ***naast wettelijke instrumenten, de raad meer grip en zicht op de uitvoering kan krijgen door een intergemeentelijke werkgroep, naar voorbeeld van en de ervaringen in Noord-Drenthe;***

Spreekt uit dat

- ***de raad meer grip en zicht op de uitvoering van gemeenschappelijke regelingen wil, bij voorkeur door een intergemeentelijke werkgroep;***
- ***de uitvoering van de jeugdhulp in de nieuwe gemeenschappelijke regeling prioritaire aandacht krijgt;***

Verzoekt de griffier om:

- ***te verkennen hoe een intergemeentelijke werkgroep, naar voorbeeld van en de ervaringen in Noord-Drenthe, eruit zou kunnen zien en de raad daarover in 2026 te informeren;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Bij de behandeling van de Kaderbrief in juni hebben wij extra aandacht gevraagd voor de Nedersaksenlijn – die is al voorbijgekomen vanmiddag. Wat is het ontzettend belangrijk voor onze regio, voorzitter, om zo'n groot infrastructureel project te gaan doen met elkaar en om daarmee ook de brede welvaart te vergroten en de schaalsprong te kunnen maken die we zo met elkaar nodig vinden. En ja, daar moet dan ook gewoon bij genoemd worden dat wij initiële regio zijn voor de rijksoverheid.
Wat was het ook gaaf om een startbesluit te zien nemen door de staatssecretaris hier in Emmen zelf. Tegelijk was er ook een waarschuwing: houd met elkaar zicht op het proces. Dat je gaandeweg de stappen volgt die je op dat moment moet nemen en zo voortgang boekt in het proces om uiteindelijk dat doel ook te kunnen halen. Het is belangrijk dat we daar als raad over in kennis worden gebracht en dat ook gaan doen om die rol te kunnen pakken. Daar zijn we blij mee, voorzitter.
We hebben ook aandacht voor de sociale basis. Dat zien we ook terug in deze Begroting. De komende tijd moet duidelijk worden wat we nu daarmee precies bedoelen. Wanneer hebben we het voor onze inwoners goed voor elkaar, goed op orde? En welke inzet van de gemeente is dan ook nodig om die sociale basis te realiseren? Het gaat dan niet alleen om stenen, maar om het bouwen van gemeenschappen.
Waar we eerder bij de Begroting van 2025 ook aandacht voor hebben gevraagd, is suïcidepreventiebeleid. Dat komen we in deze Begroting niet meer tegen. Maar op 1 januari gaat de

wet van kracht en moeten we daar beleid op voeren. Hoe gaat het college daar volgend jaar mee aan de gang?
Voorzitter, daarmee zien we dus een invulling van de Kaderbrief in deze Begroting. Waar het toen ging om beleidsmatige sturing, moet het nu om de financiën gaan. Maar kunnen wij dat? Überhaupt kunnen wij dat, maar lukt ons dat ook met dit document? Wij denken dat het goed is om verder te gaan met de herijking van de p&c-cyclus en daarmee ook naar de opzet van deze Begroting. Ik kom daar donderdag op terug, maar net bij de Bestuursrapportage werd daar ook al wat over gezegd.
Moeten we het eerst hebben over geld? Dat er nu een start is gemaakt met die grote opgaven: ja, dat is mooi. Maar we weten eigenlijk helemaal nog niet hoeveel geld dat uiteindelijk gaat vragen, terwijl we dat wel nodig hebben voor het maken van die schaalsprong. Het is wel krap dat het college dat overzicht dan toch weer ingewikkeld weet te maken met RBM – ineens een nieuwe term: 'reeds beschikbare middelen' – een aantal posten op p.m. Ja, als we aan de ene kant al geld inzetten dat er al is, wat doen we dan anders? En als we iets op p.m. zetten terwijl het totaalbedrag hetzelfde blijft, waarom vullen we dat dan niet in? Ja, het is mooi om dat zo aan te bieden, maar het had concreter gekund.
Maar waar hebben we het eigenlijk over, voorzitter? Want voor 3 miljoen gaat het om procesgeld, om personeel, om onderzoek, om cofinanciering. En in hoeverre is dat eigenlijk niet structureel om bijvoorbeeld de organisatie ook goed in de toekomst te laten aansluiten op die grote opgaven? Want een groter Emmen zal ook in de toekomst vaker complexe vraagstukken moeten oplossen. Hoe gaat het college dat verwerken in de toekomstige begrotingen? Maar voorzitter, waar hebben wij het eigenlijk over? Want 3 miljoen is 0,5 procent van de Begroting. Dus een echt grote opgave noemen we dat ook nou weer niet. Het venijn zit hem natuurlijk in de staart: de kapitaallasten die daaruit voortkomen. Wanneer kunnen we daar een eerste inschatting van verwachten?
Bij de Kaderbrief hebben we 24 miljoen vrijgespeeld en in bestemmingsreserves gestopt en in deze Meerjarenbegroting zien wij eigenlijk niet terug dat die bestemmingsreserves ook ingezet worden. In onze algemene reserve zit bovendien nog een pot van 53 miljoen voor de benodigde capaciteit. Ja, en dat is wat ons betreft veel te veel. Het betekent dat je sowieso 70 miljoen op de plank hebt liggen en dat kunnen we inzetten. Dat móéten we inzetten. Want we zijn geen spaarbank hier met elkaar, we doen het voor onze gemeenschap. Dus wat ons betreft kunnen we dat gebruiken om investeringen aan te jagen, garanties af te geven en in ieder geval zorgen dat er een beweging op gang komt. Wat ons betreft komt er dus in de nieuwe raadsperiode ruimte voor een investeringsagenda.
Tegelijk hebben we structurele ruimte nodig om in de toekomst die grote opgaven te kunnen uitvoeren. Dat begint met de kritische vraag wat we als gemeente allemaal doen. Dat geldt voor elk programma, elk beleidsterrein: wat doen wij eigenlijk? Wat financieren wij eigenlijk? Wat bereiken we daarmee? Dragen alle activiteiten wel bij aan onze beleidsinzet, aan onze strategische ambities, aan onze doelstellingen? Ik hoorde bij de Bestuursrapportage al die vragen terugklinken van de wethouder. Dat is wel wat we nodig hebben om te kijken waar nou de ruimte in zit, überhaupt ook om met elkaar besluiten te kunnen nemen. We moeten kritisch zijn op wat we doen en veel meer focussen. Omdat we iets altijd al zo gedaan hebben? Ja, dat is gewoon geen goed antwoord.
Dus veel meer kritisch naar ons beleid kijken: wat past nou nog bij onze ambities? Dat geeft ons ook de vrijheid om als politiek aan het roer te staan en daar ook kritisch het beleid bij te kunnen volgen. 'In control zijn', noemen we dat ook wel. Eigenlijk lezen we daar in de Begroting ook wel wat over: de financiële sturing en inrichting vraagt om verder doorontwikkeling. 'Het financieel management moet versterkt worden.' Dat is een citaat, voorzitter, en dat vind ik toch al in ieder geval al een soort knipperlichtje dat er wat moet gebeuren. Voorzitter, dan vindt u de ChristenUnie aan uw zijde – de wethouder financiën weet dat ook – om daarmee aan de gang te gaan en de financiële inrichting te versterken. Want onze inwoners – daar doen we het voor – hebben recht op een goed huishoudboekje. Dank u wel.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Op het eerste gezicht ligt er een gezonde Begroting en onze fractie kijkt met waardering, maar ook met zorgen naar dit financiële beeld. Emmen sluit 2026 positief af, met stevige reserves en een ruim weerstandsvermogen. Maar wie verder kijkt, ziet dat het fundament vanaf 2028 wankel valt. De structurele tekorten lopen dan op, de schulden stijgen en de financiële weerbaarheid daalt. We investeren fors in woningbouw, de Sportcampus, Greenwise en het centrum van Emmen en dat is belangrijk. Maar dat betekent ook hogere lasten en minder ruimte voor

tegenvallers. En Wildlands blijft daarbij de grootste risicopost met een negatief eigen vermogen en een lening waarvan de terugbetaling onzeker is. Financieel staan we er nu goed voor, maar de komende jaren vragen om voorzichtigheid en realisme.
Voorzitter, de woningbouw. De ambitie om 10.000 nieuwe woningen te bouwen vóór 2040 is terecht en nodig, maar ambitie alleen bouwt geen huizen. Emmen koopt zelf grondposities in en pakt de regie en dat is goed. Maar dat brengt ook financiële en uitvoeringsrisico's met zich mee. En voorzitter, vorig jaar diende ik een motie in om het bouwproces te versnellen, door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. oftewel de welstandscommissie, te schrappen en te werken met vaste bouwvoorschriften per gebied. Maar die motie kreeg toen geen meerderheid. Voorzitter, vorige week kregen we nog een mail van een inwoner uit Erica, die bijna anderhalf jaar heeft gesteggeld met de welstand. En eerlijk is eerlijk, vanuit die externe commissie snap ik het ook wel, want dit is gevalletje van 'uurtje-factuurtje', Maar als we echt sneller willen bouwen en minder bureaucratie willen, moeten we durven vernieuwen. En daarom dienen we samen met 50PLUS de motie 'Bouwen zonder welstand' in en deze motie regelt dat een deel van de nieuwe woonwijken, dus een deel daarvan, wordt gerealiseerd zonder toetsing door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en wel op basis van duidelijke en vooraf vastgesteld bouwvoorschriften per gebied.

Motie 8 'Bouwen zonder welstand'
(ingediend door de fracties van Hart voor Emmen en 50PLUS)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Constaterende dat

- ***het woningtekort groot is en snelle woningbouw essentieel is voor starters, gezinnen en ouderen;***
- ***het huidige proces van welstandstoetsing regelmatig leidt tot vertragingen, extra kosten en bureaucratie;***
- ***in veel gevallen bouwplannen meerdere keren moeten worden aangepast op esthetische gronden, terwijl veiligheid, duurzaamheid en ruimtelijke inpassing al door andere regels worden geborgd;***

Overwegende dat

- ***het mogelijk is om vooraf per gebied duidelijke standaard bouwvoorschriften vast te stellen;***
- ***daarmee de kwaliteit van nieuwe wijken kan worden geborgd, zonder voor elk individueel plan een welstandstoets door te voeren;***
- ***deze aanpak in andere gemeente succesvol is toegepast om bouwprocessen te versnellen;***

Draagt het college op om:

- ***bij iedere nieuwe woonwijk of uitbreiding te onderzoeken of een deel van de woningen kan worden gerealiseerd zonder welstandstoetsing, maar met per gebied vastgestelde standaard bouwvoorschriften;***
- ***hierbij te streven naar minder bureaucratie en kortere doorlooptijden, zodat woningbouw sneller van start kan gaan;***
- ***en de raad hierover vóór de zomer van 2026 te informeren;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Wittendorp (CDA): Die versnelling waar de heer Bosma het over heeft, daar kunnen wij ons helemaal in vinden. Uw dictum richt zich aan het college. Maar volgens mij hebben wij als raad ook nog de mogelijkheid tot het initiatiefvoorstel. Volgens mij is dat een veel snellere methode. U zou zelf een initiatiefvoorstel kunnen maken, dan kunnen wij daar als raad gewoon direct over beslissen. Ik wil graag weten hoe de heer Bosma daartegenaan kijkt.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Mmm ja, ik heb deze weg gekozen. Ik denk dat dit het voor mij was om aan de orde te brengen. Ik heb niet aan uw voorstel gedacht.

De voorzitter: Dat mag, maar… Meneer Wittendorp?

De heer Wittendorp (CDA): … maar is dat nu dan misschien voor u een optie, is mijn vraag.

De voorzitter: Ja, denkt u nu wél aan het voorstel van de heer Wittendorp?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Daar denk ik wel aan, maar ik wou het toch laten zoals we het nu doen.

De voorzitter; Ja. Dat is ook uw goed recht. Meneer Koops.

De heer Koops (D66): Ja, ik voel een beetje een tweestrijd in dit eerste punt van het dictum. Want u zegt eigenlijk: op sommige punten willen wij graag de welstandscommissie wat terugschroeven. Tegelijkertijd stelt u wel voor dat er een soort van bouwvoorschriften komen. Maar als het niet de welstandscommissie is, wie toetst dan wel aan die standaard bouwvoorschriften? Wie zorgt dat woningeigenaren zich daaraan houden?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Wij hebben dus nu een externe welstandscommissie, hè? Dat gebeurt dus niet bij de gemeente. Maar je kunt dus ook een ambtenaar laten toetsen hierop, want dat hoeft niet per se door de welstandscommissie te gebeuren.

De heer Koops (D66): Dat begrijp ik. Maar u stelt dit voor omdat u een versnelling wilt. Maar of dit nou door de welstandscommissie of een ambtenaar gebeurt, wat maakt dit dan sneller?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Het maakt het sneller wat ik net vertelde van die inwoner uit Erica, die anderhalf jaar lang gesteggeld heeft met die welstandscommissie over kleuren en over goothoogtes en over breedtes. Ik bedoel, dat moeten we zien te voorkomen. Als we dat vastleggen in gewoon duidelijke stramienen, dan is daar geen discussie meer over.

De heer Koops (D66): Maar dan begrijp ik dat dit alsnog een soort van verholen voorstel is om de welstand af te schaffen en niet zozeer de welstandscommissie?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Nee, het gaat om de commissie: de commissie afschaffen.

De heer Van der Weide (Wakker Emmen): Twee vragen. De eerste sluit wel een beetje aan bij wat D66 aangeeft. In hoeverre veronderstelt u door het weg te halen bij de welstandscommissie, dat het er per definitie sneller van gaat? Kijk, want de aanname was 900 vergunningen per jaar. Dat zijn er nog 500, maar die vergunningen hebben een welstandsadvies en we kennen allemaal een paar voorbeelden waar dat niet goed is gegaan. Dus ik ben wel even benieuwd naar de slag dieper waar uw motivering vandaan komt door het weg te halen bij de welstandscommissie en dat in huis te gaan doen en dat dat sneller gaat.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ik wil dus dat voor gebieden meer in regelgeving vastleggen in bepaalde goothoogtes, schuinte van daken en kleuren. En dan heb je die welstandscommissie niet meer nodig.

De heer Van der Weide (Wakker Emmen): Ja, op het moment dat u harde eisen stelt in bestemmingsplannen van goothoogtes, dan is dat redelijk eenvoudig te toetsen. Maar dit gaat vooral om kwaliteit en kwaliteit moet getoetst worden. of u moet zeggen: ik wil helemaal geen welstand meer. Dan gaat het misschien wel snel, maar van wat er gebouwd wordt, moet je je ook afvragen of dat wel kwaliteit is. Dus ik ben wel even op zoek naar uw motivering waar die snelheid dan vandaan moet komen. Of u moet het loslaten. Dat kan ook met een motie zijn: schaf de welstand af. Maar dan hebben we een andere discussie. Maar als u wilt naar versnelling wilt kijken, is het misschien ook wel goed in zijn algemeenheid een evaluatie te gaan doen van het hele proces, voordat we hier conclusies gaan trekken. Ik deel uw oproep als het gaat om versnellen waar je kunt versnellen. Maar ergens moet die kwaliteit wel beoordeeld gaan worden.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, ik heb vorig jaar dus een motie ingediend om die welstand compleet af te schaffen. In dit geval blijft die dus wel bestaan, hè? Alleen gebieden in bepaalde woonwijken worden welstandsvrij. Dat was de opzet van deze motie.

De heer Van der Weide (Wakker Emmen): Ja, al verdeel je het ook gebieden, uiteindelijk moet het getoetst worden. En hoe meer gebieden je maakt, hoe meer regels en des te meer verschillende smaken je creëert, des te ingewikkelder wordt het ook. Dus ik kan me ook voorstellen dat dat niet de snelheid bevordert. Misschien een suggestie van onze kant: kunt u ook eens nadenken om een evaluatie te laten uitvoeren over het huidige proces en hoe je dat proces kunt gaan versnellen, zodat we een iets gefundeerdere discussie kunnen gaan voeren over de brede wens om dit te kunnen versnellen.

De heer Wittendorp (CDA): Ik probeer ook nog even mee te denken. Wat de welstandscommissie doet, is iets toetsen aan de Welstandsnota. En de Welstandsnota hebben wij vastgesteld. Dus volgens mij is het veel makkelijker om te zeggen: we schaffen de Welstandsnota af. Want dan gaat de welstandscommissie toetsen en zeggen: 'Nou, wat staat er in de Welstandsnota? Niets! Nou, dan voldoet het.' En dan ben je ineens heel snel klaar. Dat kan een ambtenaar doen, dat kan een externe commissie doen. Dus volgens mij moet daar de nadruk op liggen. Of je kunt in de Welstandsnota zeggen: daar hebben wij geen eisen aan. Dit is even een suggestie en ik zou graag horen wat de heer Bosma daarvan vindt.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, een suggestie is goed. Maar waar het mij dus om gaat, is dat we het over versnelling hebben gehad en daar zijn we het niet allemaal over eens. Ik wil als voorbeeld nog even meegeven dat ik zelf een ervaring heb dat ik dus een hele poos met verschillende stenen naar het gemeentehuis ben gegaan en dat elke keer werd gezegd: 'De kleur is niet goed.' En dat het na een halfjaar steggelen de eerste kleur het geworden is. Dus dat soort dingen moeten we zien te voorkomen en daarom zeg ik ook: behandel dit als een soort proef, dat je dit dus op bepaalde plekken doet binnen een bijvoorbeeld uit te breiden plan. Dus niet voor het hele plan, maar gewoon stukken waar je dat doet.

De heer De Jonge (VVD): Ja, volgens mij had de heer Bosma ons wel enigszins aan zijn zijde de voorgaande keren. Ik heb in de Kaderbriefbehandeling het ook nog gehad over de welstandscommissie. Ik kreeg nog een mooie vraag van mevrouw Louwes van de PvdA daarover. Maar ik steun wel dat verzoek van Wakker Emmen om daar dan een onderzoek naar te doen. Dus dat zou wel mijn optie zijn om daar inderdaad goed naar te gaan kijken, zodat we daadwerkelijk conclusies aan kunnen ontlenen.

De voorzitter: Oké. Ik denk voldoende even en dat richting wellicht een herformulering van de motie. Maar dat is helemaal aan u. Gaat u door met uw betoog.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, dank u wel.
Voorzitter, dan de woningsplitsing. Vorig jaar heeft de raad hierover een motie aangenomen met de opdracht om beleid te maken. Maar in mei dit jaar bleek dat er door capaciteitsproblemen nog steeds geen beleid ligt. Er is wel toegezegd dat dit na de zomer zou komen, maar dat is wel erg vaag. Daarom vraag ik de wethouder: wanneer kunnen we hierover concreet beleid verwachten? En hoe moeilijk kan het zijn om een stukje beleid te maken dat buurtgemeenten allang hebben?
Voorzitter, dan asiel en opvang. De opvang van Oekraïners kost de gemeente in 2026 ruim 14 miljoen en dit wordt naar alle waarschijnlijkheid volledig vergoed door het Rijk. Dat lijkt geruststellend, maar in de Begroting staat ook dat een langetermijnstrategie vanuit het Rijk ontbreekt. Met andere woorden: voor 2026 is het kostendekkend, maar daarna is het onzeker. Wat als de vergoeding stopt of wordt verlaagd? Ook bij asielopvang en huisvesting van statushouder voert Emmen keurig uit wat Den Haag vraagt, maar zonder inzicht in de gevolgen voor onze eigen inwoners. Onze fractie vindt dat dat anders moet. De opvang is belangrijk, maar mag niet onbeperkt blijven groeien zonder duidelijke kaders of tijdslimieten. De gemeente is er om tijdelijk bij te springen en niet om een structurele opvangorganisatie te worden. Eerst financiële zekerheid van het Rijk en daarna pas nieuwe verplichtingen.

Tot slot over asiel, voorzitter. We praten vaak over opvang, maar te weinig over meedoen. Veel Oekraïners willen wel iets terugdoen voor de gemeenschap die hen opvangt en in gemeenten als Hardenberg en Venray gebeurt dat al – uiteraard vrijwillig. Daarom dienen wij, weer samen met 50PLUS, een motie in: 'Oekraïners laten bijdragen aan het algemeen belang'. De motie beoogt dat Oekraïense ontheemden niet alleen opvang ontvangen, maar ook actief worden gestimuleerd om bij te dragen aan de samenleving die hun tijdelijk onderdak biedt. Zo kunnen zij zich deel voelen van onze gemeenschap, terwijl Emmen profiteert van hun inzet, betrokkenheid en bereidheid om iets terug te doen voor het algemeen belang:

Motie 9 'Oekraïners laten bijdragen aan het algemeen belang'
(ingediend door de fracties van Hart voor Emmen en 50PLUS)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Constaterende dat

- ***er volgens het CBS per november 2024 ongeveer 92.000 Oekraïense ontheemden in Nederland verblijven in de leeftijd van 15 tot 65 jaar;***
- ***daarvan circa 41 procent niet werkt, veelal vanwege taalbarrières of gebrek aan passend werk;***
- ***de opvangkosten grotendeels door gemeenten worden gedragen, terwijl veel gemeenten aangeven dat de vergoedingen vanuit het Rijk onvoldoende zijn en de uitbetalingen vertraagd plaatsvinden;***
- ***Oekraïense ontheemden gerechtigd zijn te werken in Nederland, zonder werkvergunning, op basis van de EU-richtlijn Tijdelijke Bescherming;***

Overwegende dat

- ***werk of maatschappelijke activiteit bijdraagt aan integratie, dagritme en zelfrespect;***
- ***inzet van Oekraïense ontheemden in gemeentelijke werkzaamheden zoals groenonderhoud, schoonmaak, kringloopactiviteiten of wijkondersteuning niet alleen zinvol is, maar ook de gemeente werkdruk kan verlichten;***
- ***diverse gemeente, waaronder Hardenberg en Venray, succesvolle voorbeelden hebben waarbij Oekraïners worden ingezet voor dergelijke taken, op basis van vrijwilligheid en onder normale arbeidsvoorwaarden;***

Draagt het college op om:

- ***te onderzoeken op welke wijze Oekraïense ontheemden in onze gemeente kunnen worden ingezet voor werkzaamheden ten bate van het algemeen belang;***
- ***deze groep actief te stimuleren om hieraan deel te nemen, bijvoorbeeld in het onderhoud van openbare ruimten, gemeentelijke tuinen of sociale projecten;***
- ***daarbij te waarborgen dat dit vrijwillig, eerlijk en volgens normale arbeidsvoorwaarden gebeurt;***
- ***de raad hierover vóór het tweede kwartaal van 2026 te informeren;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Koops (D66): Ja, voorzitter, een beetje een algemene vraag dan. Want u doet nu een voorstel voor Oekraïners, maar vindt u dat dat dan ook asielzoekers vanaf dag één zouden moeten werken in Nederland?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Nou, dat kan binnen de huidige regelgeving niet. En bij de Oekraïners kan dat wel.

De voorzitter: Nou nou, dat waag ik te betwijfelen. Meneer Koops?

De heer Koops (D66): Waar ik eigenlijk naar op zoek ben, is uw overtuiging. Dus u vindt dat Oekraïners bij moeten dragen aan de Emmense samenleving. Nou, daar kun je wat van vinden of ze dan wel of niet moeten doen en of dat nodig is en of je dat kunt verwachten van oorlogsslachtoffers. Maar desalniettemin hebt u weleens een andere mening gehad over asielzoekers. Er ligt natuurlijk ook een aantal landelijke voorstellen voor, er komt ook een wetsvoorstel aan dat het mogelijk moet maken

voor asielzoekers om vanaf dag één mee te doen en mee te draaien: eigenlijk precies alles wat u hier stelt. Waar ik dus naar op zoek ben, is of u uw mening daarover hebt bijgesteld, of u nu ook daadwerkelijk dat ook asielzoekers de kans moeten hebben om daadwerkelijk mee te doen aan de Emmense samenleving.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Nou, ik zou me erin kunnen vinden dat ook gewone asielzoekers meehelpen bij zoiets als wat ik voorstel. Dus eigenlijk maakt het voor mij niet zo veel uit of het Oekraïners zijn of gewone asielzoekers.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, er zit een soort veronderstelling in waarbij u aangeeft dat u er eigenlijk van uitgaat dat Oekraïense mensen die hier nu tijdelijk wonen, niks doen. Hebt u daar ook onderzoek naar gedaan? Hebt u ook gekeken hoeveel mensen er feitelijk werken, hoeveel mensen er feitelijk vrijwilligerswerk doen? Bent u daarvan op de hoogte?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, daar ben ik van op de hoogte. Ik heb dat uitgezocht. En het blijkt dat ongeveer 40 procent niet werkt. Dus heel veel Oekraïners werken eigenlijk al, maar een gedeelte dat dus niet werkt, zouden wij kunnen stimuleren om het wel te doen.

Mevrouw Louwes (PvdA): Nou, ik ben daar benieuwd naar, want ik heb zelf andere cijfers gezien.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, ik kan ze wel doormailen naar u, als u dat wilt.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, ik zoek nu even of het nu gaat om vrijwilligerswerk of werk in betaalde context. Want er wordt ook verwezen naar gemeentelijke opdrachten: ja, daar betalen wij over het algemeen volgens mij gewoon heel netjes voor. Maar er staat hier dat dit vrijwillig moet. Nou ja, ik zoek daar nu een beetje naar: is het vrijwilligerswerk of niet?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Het is vrijwillig. En als je dat vrijwilligerswerk wilt noemen? Oké, dat is prima. In principe kan het ook als u het dagbesteding zou noemen, dan valt het ook onder de rijksvergoeding voor opvang van ontheemden. Dus dan hoeft het ook geen geld te kosten. Maar het is vrijwillig, het is niet dat er een plicht is om te moeten werken. Het is voor de mensen zelf misschien ook wel fijn om te doen.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Dat de optie vrijwillig is, dat geloof ik wel. Maar gaat het om vrijwilligerswerk of werk dat gewoon een betaalde functie is?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Nou, op dit moment ga ik ervan uit dat het dus valt onder die 83 euro die betaald wordt aan de gemeenten. Dan krijgen ze er dus geen extra vergoeding voor.

De voorzitter: Ja? In het dictum staat het inderdaad zo – laat ik het zo zeggen – dat het voor meerdere uitleg vatbaar is. Dat is even het punt, denk ik.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, je kunt het zo lezen als je wilt.

De voorzitter: Ja. Meneer Hoogenberg?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, dat is altijd mooi, dat je het kunt lezen zoals je wilt, voorzitter. Ik lees er gewoon in dat het betaald werk is. Het is vrijwillig, net als al het werk dat we doen. Of dat nu hier in de raad is bij wijze van spreken, of het werk dat ik normaal doe: het is allemaal vrijwillig. Maar het is onder normale arbeidsvoorwaarden, dus het is betaald werk, denk ik dan.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Dat is de vergissing ook. Je zou er inderdaad toch een vergoeding voor kunnen geven, je kunt ze niet gratis aan het werk zetten. Wat ik alleen wilde aangeven is dat als het onder dagbesteding valt, het eigenlijk ook kan bij gewoon het geld dat ze krijgen als daggeld. Dan hoeft het eigenlijk niet anders.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, dus niet onder normale arbeidsvoorwaarden?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Nou ja, ik denk dat je wel daar terechtkomt. Je kunt niet zeggen: je gaat voor niks aan het werk. Het ligt er misschien ook aan wat voor werkzaamheden het zijn en dat zou nader onderzocht moeten worden.
Ja, voorzitter, dan komen we nog op een heikel punt waarschijnlijk voor velen. Maar onze fractie wil een einde aan de subsidies voor regenboogactiviteiten. Want deze activiteiten worden verkocht als acceptatie, maar veel inwoners ervaren ze als provocatie. En de gemeente geeft jaarlijks ongeveer 200.000 euro uit aan inclusie- en bewustwordingsprojecten. Voorzitter, dat is gemeenschapsgeld. Onze fractie zegt: stop met ideologisch gekleurde subsidies en richt dat geld op wat iedereen raakt, bijvoorbeeld veiligheid en zorg.

De heer Koops (D66): Ja, voorzitter, dat gaat weer heel snel. U hebt het dan over gelden voor inclusie. Maar inclusie gaat natuurlijk over veel meer dan alleen regenboogbeleid. Dat gaat over mensen met beperkingen, dat gaat over bewegwijzeringslijnen voor slechtzienden, dat gaat over van alles en nog wat. Bent u en is uw partij dan van mening dat dat allemaal afgeschaft moet worden?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): In elk geval die regenboogactiviteiten: daar willen wij wel graag vanaf, ja. Ja?

De heer Koops (D66): (...) Ja, sorry – haha! Mijn tweede vraag laat even op zich wachten. Want zeg je nou terug op zoiets? Maar wat verwacht u daar dan mee te winnen, met het afschaffen van die activiteiten?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, wat ik verwacht daarmee te winnen, is in elk geval 200.000 euro minder die wordt uitgegeven. En wat wij gewoon lastig vinden: kijk, wij leven hier in onze gemeente vaak heel erg van: 'Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg.' En dat is een beetje de trend. Dat iemand anders is, dat is allemaal prima en dat wordt door de meesten van ons ook wel geaccepteerd. Maar heel vaak zie je, als die mensen dan in het daglicht worden gezet – zoals laatst bijvoorbeeld gebeurde bij De Grote Kerk, dat ze daar een regenboogviering in hielden – dat dat dan toch bij veel van de mensen kwaad bloed zet. Ja, ik zeg dan: jongens, stop ermee. Ik vind acceptatie prima en we accepteren ze ook allemaal, maar zonder geld van onze gemeente.

Mevrouw Louwes (PvdA): Nou ja, ik hoor wel een beetje een tegenstelling in wat u zegt dan. Want u zegt: ja, ik vind alles prima. Nee, dat vindt u niet, want u zegt net dat als u dat zo bij De Grote Kerk ziet, dat tot provocatie leidt. Ja, ik heb daar wel moeite mee als u dat soort terminologie gebruikt, want net in uw betoog geeft u aan dat het voor alle Emmenaren is. Ja, precies alle Emmenaren, dus ook iedereen hoort binnen het regenboogbeleid. Dus wat u eigenlijk feitelijk doet met uw betoog, is het uitsluiten van een bepaalde groep. En dat vind ik wel een heel kwalijke zaak.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, zo zie ik het niet. Want nogmaals, ik accepteer die mensen. Kijk, wat toen bij die kerk gebeurde, werd door heel veel mensen als provocatie gezien. Heel veel mensen denken: moet dit nou in een kerk? En ik begrijp dat. Ik heb daar begrip voor dat dat niet in de kerk zou gebeuren. Alleen, dat moeten ze ook zelf weten. Waar het mij om gaat, is dat ik een einde wil aan de subsidie voor die regenboogactiviteiten. Daar draait het mij om. Ik wil geen gemeenschapsgeld meer daarnaartoe, want dat kunnen we beter gebruiken.

De heer Wittendorp (CDA): Ik zou graag van de heer Bosma willen weten waarom dat soort activiteiten niet in de kerk thuishoort.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, dan krijgt u een persoonlijke mening. U bent waarschijnlijk ook gelovig. Alleen, ik vind dat een kerk een plek is voor rust en die niet aan speciale duidingen doet. Weet je wel? Dat je zegt: dat ze zich daarmee inmengen. Dat past niet binnen een kerk. Een kerk: daar kom je tot rust, daar bid je, maar daar ga je niet over dit soort dingen spreken. Heel veel mensen

ervaren dat zo. Voor mij persoonlijk is het iets waarvan ik denk: als het zo is, is het zo. Ik vind het niet leuk, alleen ik heb er niet moeite verder mee. Alleen, heel veel mensen ervaren het toch anders.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, ik zie een soort vraag van de heer Bosma wat een kerk is – of 'gebedshuis', horen we geloof ik tegenwoordig te zeggen. Dat betekent voor mij een plek waar voor iedereen een plek is, voor iedereen een ruimte is, waar iedereen welkom is.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, een persoonlijk feit: De Grote Kerk is mijn kerk. Ik ben daar als homo welkom. En geen enkele politieke partij of raadslid zegt wat wij in die kerk mogen doen. Wij doen dat voor iedereen: voor welk geloof je ook openstaat. En iedereen mag zich daar welkom heten. Als er gezegd wordt 'mensen vinden dit provocerend', dan is de gemeenschap van De Grote Kerk een kerk. Een christelijke gemeenschap vindt dat niet. Die zegt: je bent hier welkom. Dank u wel. [Geroffel op de tafeltjes bij enkele fracties.]

De heer Koops (D66): Dank u wel en ook bedankt voor dat ontzettend mooie betoog van de heer Pruisscher. Dat wil ik onderstrepen. En daarbij wil ik refereren aan hoe het regenboogbeleid ooit tot stand is gekomen. De Pride was een protest, dat was een beweging die opkwam voor mensen die zich niet erkend zagen in de maatschappij. Die niet mochten trouwen, die niet mochten meedoen aan het dagelijks leven. Dat had te maken met ziektes zoals HIV. Dat heet een stukje erkenning. En daar moet elk jaar weer aan gerefereerd worden. Want het regenboogbeleid is dat er een heel grote groep mensen – ook mensen in de Emmense samenleving – die heeft moeten knokken voor hun plek.
Dus op het moment dat je dat afschaft, dan zeg je tegen al die mensen: u bent hier niet welkom. En dan kunt eromheen praten, dat u zegt dat het wat u betreft 'allemaal prima' is, maar dat is onzin. Dus ik wil u heel duidelijk maken dat dat het signaal is dat u daarmee aangeeft.
Daar wil ik nog iets aan toevoegen. We hebben het hier vandaag vaak over jeugdzorg en oplopende zorgkosten. Juist onder die groep LHBT'ers zijn er onderwerpen als suïcide, als depressie, als – nou ja, je kunt het zo gek niet verzinnen. En dat is zo verschrikkelijk prevalent, juist vanwege overtuigingen van u die zegt dat zij hier niet welkom zijn. Dus ik wil u écht vragen om hier beter uw woorden te kiezen en wat meer na te denken over voorstellen zoals deze.

De voorzitter: Oké. Volgens mij is daar voldoende over gezegd. En vriendelijk verzoek om dat geroffel niet te doen. Of het nu gaat om de ene opvatting of de andere opvatting: bij de Tweede Kamer vind ik dat ook helemaal niks. We zitten hier niet op een voetbaltribune. Als u het woord wilt voeren, vraagt u maar netjes even het woord en dan krijgt u alle gelegenheid om hier in debat te gaan. Maar ophouden met geroffel op bankjes, linksom of rechtsom.
Meneer Bosma, aan u het woord.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja. Nou, ik vind wat meneer Koops zegt, totale onzin. Dat is mijn persoonlijke mening. Ik ben tegen niemand. Ik heb vrienden die hetzelfde zijn: ik heb daar geen problemen mee. Ik zeg: er zijn mensen die dit wel zo kunnen ervaren. En ik vind het gewoon niet nodig dat er 200.000 euro jaarlijks naartoe gaat. Dat heb ik al aangegeven en dat u het daar niet mee eens bent, vind ik prima.

De voorzitter: Meneer Hoogenberg nog het woord? Nee?

De heer Hoogenberg (Hart voor Emmen): Nee, dank u wel, voorzitter. Ik was even onder de indruk van de woorden van de heer Pruisscher.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Goed, dan ga ik verder.
Ja, direct bij mijn laatste onderwerp: dat is Wildlands. Wildlands is belangrijk voor Emmen. Maar financieel blijft het wel een kwetsbaar dossier. En het college zingt in de Begroting de lof over hoe goed Wildlands het doet. De bezoekersaantallen stijgen, de opbrengsten nemen toe en de toekomst ziet er zonnig uit. Prima, dat horen wij graag. Wel houden we daar nu nog steeds 10,4 miljoen euro apart voor risico's die allang niet meer zo groot zijn. Maar als het echt allemaal zo goed gaat, waarom

houden we nog steeds 10 miljoen achter de hand alsof het park morgen omvalt? Terwijl dat geld ligt te slapen, is er in onze wijken juist een tekort aan handhaving.
Mensen klagen over overlast, rommel en onveiligheid. We houden miljoenen achter slot en grendel 'voor het geval dat'. En daarom dienen we het volgende amendement in, 'Van risico naar rendement'. We halen 3 miljoen euro uit de reserve en zetten dat in voor meer boa's op straat: zichtbaar, aanspreekbaar en volgens ons ook hard nodig. Na die verlaging blijft er nog steeds 7,4 miljoen euro over, ruim boven de veiligheidsmarge die de gemeente zelf hanteert. Financieel veilig dus en maatschappelijk wel verstandig. Kortom, van geld dat stilstaat naar geld dat werkt: 'Van risico naar rendement'.

Amendement 2 'Van risico naar rendement'
(ingediend door de fractie van Hart voor Emmen)
'De gemeenteraad van Emmen, in vergadering bijeen op 10 november 2025, bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026

Wij stellen voor om het voorgestelde besluit aan te passen:

Besluit:

- ***In paragraaf 2.1.3 (pagina 109) van de Begroting 2026 het bedrag van het benodigde weerstandsvermogen inzake het risico Wildlands te verlagen van 10,4 miljoen naar 7,4 miljoen euro, door 3 miljoen euro vrij te maken uit de daarvoor aangehouden reserve.***
- ***De vrijgekomen 3 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de versterking van de lokale handhaving door:***
    - ***een financiële dekking te creëren voor de door het college geadviseerde capaciteitsuitbreiding van 6 fte boa's, 396.843 euro per jaar;***
    - ***inclusief de daarbij horende materiële kosten van twee voertuigen, 11.000 euro per voertuig.***

'En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ik was nog even nieuwsgierig: de vraag aan de heer Bosma of dat inderdaad is getoetst binnen organisatie of dat allemaal past, en of dat mogelijk is?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Sorry, wilt u die vraag even herhalen?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Nou, u hebt een opsomming, een bedrag. U zegt: het kan allemaal wel en zo. Maar hebt u dat ook ambtelijk laten toetsen of via de griffie even laten vragen of dat allemaal past?

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Nou, de gemeente heeft zelf een ondergrens afgesproken. Ze moeten minimaal 3,6 miljoen achter de hand houden voor Wildlands en dat is 5 procent van de leningen die nu nog openstaan. Dus volgens is dat allemaal mogelijk.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, even aanhakend op wat de heer Hoogenberg zegt. Het gaat volgens mij om het inzetten van incidentele middelen voor structurele uitgaven.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, zoals u dat zegt: ja...

De heer Wittendorp (CDA): Ja, mijn vraag daarbij zou zijn: ik heb altijd begrepen dat dat niet mocht. Maar als de heer Bosma daar anders over denkt, dan hoor ik dat graag.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Ja, ik denk er anders over. Anders had ik dit amendement niet ingediend, lijkt mij. Nee, wij hebben dus gekeken wat het volgens de regelgeving minimaal moet zijn. En deze voldoet daar goed aan en dat geld staat stil. Dan blijft er dus nog 7,4 miljoen over en dat is ruim boven de veiligheidsmarge.

De voorzitter: Oké, we zullen daar straks het college ook nog over horen. Dan kunt u die vraag ook nog een keer herhalen. Meneer Bosma.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Nou, dat was eigenlijk wel het laatste. Laten we nuchter en verstandig besturen met oog voor de portemonnee, met heldere keuzes en met het hart dicht bij de mensen van Emmen. Tot zover.

De heer Koops (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Weer even het positivisme hervinden.
Bij de bespreking van de Kaderbrief heb ik de inbreng van D66 gevormd rond de overtuigingen van Jan Terlouw. Zijn visie op liberalisme, zijn schrijven en zijn begrip van vrijheid vormen het blijvend fundament onder ons denken en handelen. Ik zal het eerlijk toegeven: ook in al zijn optimisme had Jan Terlouw denk ik niet kunnen voorspellen dat ik hier vandaag zou zijn als gemeenteraadslid namens de grootste partij van het land. Ik had toen graag willen zeggen met meneer Terlouw: 'Het kan wél'. Het is een prachtige waardering dat juist een campagne gebaseerd op gemeenschapszin, waaraan meneer Terlouw altijd refereerde, bij zoveel mensen heeft geresoneerd. Op ons landelijk congres, vlak voor de verkiezingen, hebben wij dan ook aan elkaar beloofd: wij zullen het werk van Jan voortzetten. Met dat kleine voorwoord wil ik onze financiële beschouwingen aftrappen.
Begin dit jaar hebben we voor het eerst een Kaderbrief besproken. Voor het eerst ging het daar hoofdzakelijk over ideeën en overtuigingen en wat minder over punten en komma's. Het logische gevolg daarvan is dat vandaag dan ook vooral een financieel debat voorligt, al vinden wij het nog wel wat wennen. Zo hebben bijvoorbeeld alle moties ingediend bij de Kaderbrief, een plekje gekregen in deze Begroting, al had wat ons betreft een wat algemenere beschouwing op de inbreng van alle partijen ook niet misstaan. Volgens mij hoorde ik Wakker Emmen ongeveer hetzelfde zeggen. We zouden in ieder geval moeten willen voorkomen dat het ook in dit huis nog enkel om moties en amendementen gaat.
Als het dan vandaag vooral over financiën hoort te gaan, dan moet de basis van de Begroting natuurlijk wel op orde zijn. Zo laten vrijwel alle prestatie- en effectindicatoren geen stijgende lijn zien en wordt op veel plekken samenwerking gezien als dé oplossing voor stijgende kosten of gebrek aan financiering. Maar dan wordt toch echt een te groot beroep gedaan op ons positivisme en ons vertrouwen.
Dat gezegd hebbende, zien wij wel degelijk een deel van onze kaderinbreng terug in de Begroting die voorligt. De door ons gewenste herijking van de Strategienota is genoemd. Het kon wel nog iets ambitieuzer, maar wij zijn ook blij met het voornemen van een lokaal volkshuisvestingsprogramma als actualisatie van de Woonvisie. Verder waarderen wij de inzet voor het Veenpark en hopen wij natuurlijk op een snelle doorstart voor die belangrijke voorziening.
Het had wat ons betreft ook nog wel een tandje meer gemogen voor wat betreft de ambitie op het gebied van kunst en cultuur. Vooropgesteld – dat punt hebben wij eerder gemaakt – dat wij het niet juist vinden dat sport en cultuur als hetzelfde programma worden aangevlogen ten aanzien van beide belangrijke onderwerpen. Verder wordt in de Begroting terecht het verband gelegd tussen de gewenste schaalsprong van de gemeente naar 120.000 inwoners en de verwachte toename van wensen rondom kunst en cultuur. Wij begrijpen dan echter niet dat er hierop niet is geanticipeerd door structureel meer middelen beschikbaar te stellen voor bijvoorbeeld subsidies, maar ook voor de integratie van kunst en cultuur in de openbare ruimte.
Verder hebben wij dankbaar in het nieuws gelezen dat het Atlas Theater uit zijn jasje begint te groeien. De wens is gedeeld rondom een nieuwe ingang en ruimtelijke aanpassingen binnen. Gelet op het tienjarig bestaan van het Atlas Theater volgend jaar, heeft het college al nagedacht op welk cadeautje men mag rekenen?
Verder missen wij ook nog steeds muziekeducatie in de plannen van de gemeente. Daarbij kijken wij hoopvol naar het initiatief van de Muziekfabriek en willen wij de wethouder alvast vragen om, indien er extra budget nodig is voor de integratie van de Muziekfabriek in de nieuwbouw van Facet, dat niet meteen af te wijzen, maar daarover met een gericht voorstel naar de raad te komen.
Nou, een ander onderwerp waarvoor wij, en met ons meerdere partijen, aandacht hebben gevraagd in de beschouwingen en ook vanmiddag, is natuurlijk veiligheid. Ook voor wat betreft dit onderwerp zien wij nogal wat ruimte voor aanvullingen en aanscherpingen. Zo kijken wij met waardering naar de

focus die de Begroting legt op onderwerpen als sociale wijken en dorpen, veiligheid op straat, huiselijk geweld en ook zeker femicide. Echter missen wij nog wel concrete voorstellen rond die belangrijke onderwerpen.
D66 dient om die reden een amendement en een motie in, waarmee wij in het gat willen springen. Ten eerste ons amendement. Ons beoogde doel is om hierbij een tijdelijk pilotfonds in te stellen, gericht op een veilige en welkome openbare ruimte. Met dat fonds willen wij ruimte bieden voor kleinere maatregelen die bijdragen aan een veiliger gevoel en willen wij het makkelijker maken om van die ingrepen te leren en om flexibeler in te kunnen spelen op de wensen van inwoners en ondernemers.

Amendement 3 'Pilotfonds veilig en welkom in de openbare ruimte'
(ingediend door de fractie van D66)
'De gemeenteraad van Emmen, in vergadering bijeen op 10 november 2025, bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026

Besluit:

Beslispunt 1 uit het voorgestelde raadsbesluit:

1. ***De Begroting 2026 (inclusief bijlagen) en Meerjarenraming 2026-2029 vast te stellen.***

Te wijzigen in:

1. ***De Begroting 2026 (inclusief bijlagen) en Meerjarenraming 2027-2029 vast te stellen, met dien verstande dat in het jaar 2026 een tijdig pilotfonds 'Veilig en Welkom in de Openbare Ruimte' wordt ingesteld, dat wordt voorzien van een budget van 200.000 euro voor het begrotingsjaar 2026 en gedekt wordt door een onttrekking aan de calamiteitenreserve.***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Koops (D66): Met onze motie willen wij opnieuw aandacht voor de belangrijke campagne van Orange the World. Zeker dit jaar heeft Orange the World gekozen voor een campagne gericht op maatregelen die juist lokaal genomen kunnen worden en hebben zij een grote aantal actiepunten beschreven dat direct toepasbaar is. We willen het college dan ook oproepen om weer actief deel te nemen aan de campagne van Orange the World en om die actiepunten aan te grijpen om invulling te geven aan de ambities op het gebied van veiligheid.

Motie 10 'Gemeenten aan zet; veilig, overal en altijd'
(ingediend door de fractie van D66)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Constaterende dat
- ***de gemeente zich wil richten op verschillende veiligheidsuitdagingen, waaronder veiligheid op straat en huiselijk geweld (pagina 12);***
- ***de gemeente in samenwerking met andere Drentse gemeenten wil onderzoeken welke gecoördineerde maatregelen in Drenthe getroffen kunnen worden om femicide structureel aan te pakken (pagina 42);***
- ***de Begroting 2026 weinig concrete voorstellen bevat omtrent deze belangrijke onderwerpen;***

Overwegende dat
- ***de campagne Orange the World dit jaar als thema 'Gemeenten aan zet; veilig, overal en altijd' heeft gekozen, omdat juist op lokaal niveau allerlei maatregelen genomen kunnen worden;***
- ***zij daarbij een inventarisatie van actiepunten voor gemeenten hebben opgesteld, die aanbevelingen bevat die direct toepasbaar zijn en die voortkomen uit de kennis en ervaring van professionals en maatschappelijke organisaties;***

- ***het thema en de inventarisatie daardoor goed aansluiten bij de nog uit te werken veiligheidsdoelen en –ambities van de Begroting 2026;***

Verzoekt het college om:

- ***de gemeente Emmen weer actief te laten deelnemen aan de campagne Orange the World en de bijbehorende actiepunten lokaal uit te voeren;***
- ***daarbij structureel aandacht te besteden aan preventie, bewustwording en het verlagen van de drempel tot hulp en melding;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Koops (D66): Verder willen wij in het kader van veiligheid nogmaals oproepen om zo snel mogelijk prioriteit te geven aan het veiliger maken van onze stationsgebieden en het veiligheidsvraagstuk los aan te vliegen van de komst van de Nedersaksenlijn.
Tot slot willen wij aandacht vragen voor het klimaat. Nu Pure Energy namelijk de stekker uit Windpark N34 heeft getrokken en de bouw van het hoogspanningsstation in Veenoord sterk vertraagd lijkt, maken wij ons ernstig zorgen over dat de gemeente de Emmense bijdrage aan de RES niet meer gaat halen, nog los van het doel om in 2050 volledig energieneutraal en circulair te zijn. Het is om die reden dat wij mede-indieners zijn van de motie 'Net op orde', waar wij dan ook meer reflectie van verwachten in deze Begroting.
Sterker nog, de Begroting bevat zelfs nog steeds de constatering dat het geannuleerde windproject N34 moet gaan bijdragen aan de opgelegde taakstelling windenergie. Dat is toch best gek. Wij roepen het college dan ook op om uiterlijk bij de Kaderbespreking volgend jaar een actieplan te presenteren dat op hoofdlijnen moet schetsen hoe de gemeente Emmen op de korte termijn aan de RES-doelen gaat voldoen en op de lange termijn aan de klimaatdoelen van 2050, waarbij ook zeker en minstens een jaarlijkse rapportage verwachten.
Voorzitter, D66 is de grootste partij van het land geworden met een campagne gericht op alle mensen die het liefst een stap vooruit willen zetten. En geen kleine stapjes, maar grote doorbraken die ook echt het verschil maken. Wij gunnen Emmen diezelfde doorbraken en wij kijken er dan ook naar uit om het komende jaar weer vanuit vertrouwen samen te werken aan de grote opgaven waar Emmen voor staat. D66 in Den Haag en Brussel, maar ook zeker in Emmen is klaar om verantwoordelijkheid te nemen. Dank u wel.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, ten eerste over dat amendement. We hebben – inderdaad, dat is ook al eerder ter sprake gekomen – het IBOR aangenomen in september. Daar is dit een van de onderdelen van. Toen hebben we het ook wel even gehad over die financiën en dat dat die er toen niet bij zaten. Nou ja, je kunt dit zien als de invulling van die omissie of zo, maar waarom moet dan dit specifieke onderdeel daar eigenlijk zo duidelijk uitgelicht worden in relatie tot het hele IBOR?

De heer Koops (D66): Ja, we staan hier als politici, maar ook als mens. Als ik dan kijk naar de afgelopen periode, dan is wat ik bijvoorbeeld een heel mooie ingreep vind, de update die de zebrapaden hebben gehad. Alle zebrapaden liggen er inmiddels weer goed bij en dat kwam door een motie van D66, volgens mij raadsbreed aangenomen. Dat is gerealiseerd voor een bedrag van zo'n 35.000 euro. Dat is een heel kleine ingreep, maar die ontzettend tegemoetkomt aan het gevoel van onveiligheid dat nu bij veel inwoners speelt. Ik denk dat dat gevoel van onveiligheid ook iets is wat heel duidelijk terugkomt in die Begroting. Dus ik denk dat juist door nu alvast een potje beschikbaar te stellen, dus echt niet veel geld, we wel al heel belangrijke stappen kunnen zetten om toch wat te doen met al die gevoelens.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): De heer Koops had het over het Windpark N34 dat dus niet doorgaat. Zou de heer Koops zich ook kunnen voorstellen dat heel veel aanwonenden erg blij zijn dat het niet doorgaat?

De heer Koops (D66): Ja, dat kan ik.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Oké, In vervolg hierop: vindt meneer Koops ook dat de grote windparken, en ook de zonneparken, verantwoordelijk zijn voor de overbelasting van het stroomnet?

De heer Koops (D66): Nee, dat vind ik niet.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Oké. Dus de stroom die daarop geleverd wordt, telt niet mee of zo. Zo ziet u dat?

De heer Koops (D66): Nee, zo zie ik dat niet.

De voorzitter: U zou ook een open vraag kunnen stellen, meneer Bosma.

De heer Bosma (Hart voor Emmen): Dank u wel, voorzitter. Oké.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, nog in tweede instantie. Want dat amendement snap ik heel goed, hoor, om dat er nou even uit te lichten. Tegelijk, dat hele IBOR vraagt nog om zoveel toepassing dat ik dat een beetje moeilijk wegen vind. Dat hoor ik dan ook graag van het college.
Maar uw motie gaat dan ook weer over veiligheid. Nu gaf u twee weken geleden het advies aan een aantal collega's om dergelijke moties bij het Veiligheidsplan in december te betrekken. Waarom dan nu toch vandaag?

De heer Koops (D66): Ja, ook heel simpel: omdat de campagne van Orange the World binnenkort op stapel staat en wij daar enkele activiteiten van gaan ondernemen. Dus ik heb die mogelijkheid aangegrepen om daar nu dan een voorstel voor te doen. Maar ik ben het ook heel erg met u eens en ik kijk ook heel erg uit naar de bespreking van het integraal Veiligheidsplan.

Mevrouw Van der Woude (GroenLinks): Vandaag bespreken wij de Begroting over 2026, de vertaling van de Kaderbrief van juni, met ambities waar dit college prioriteit aan geeft zoals woningbouw, de Greenwise Campus, Emmen Bereikbaar, de Nedersaksenlijn en natuurlijk het Rensenpark. Belangrijke thema's: zij bepalen samen in wat voor gemeente wij willen wonen, werken en leven.
Voorzitter, het college is blij dat de OZB niet stijgt. Begrijpelijk: niemand betaalt graag meer belasting. Laten we eerlijk zijn: de afvalstoffenheffing moet wél omhoog. De werkelijkheid is dat de kosten stijgen en dat vraagt om keuzes. Juist daar wil GroenLinks het over hebben. Niet alleen wat het kost, maar wat het oplevert voor onze inwoners en voor de toekomst van Emmen. Als je kijkt naar de beleidskaders Erbij Horen, Mee Doen en Bereikbaar Emmen raken de taak waar ons beleid naartoe zou moeten gaan. Dat iedereen in Emmen kan meedoen, zich kan ontwikkelen en zich prettig kan voelen.
In Bereikbaar Emmen zien we dan toch vooral veel aandacht voor de auto. De parkeeractie in Emmen in december is succesvol, dat erkennen we. Maar waar blijft de busreiziger? Goed openbaar vervoer lijkt nog altijd het ondergeschoven kindje, terwijl het cruciaal is voor een groeiende gemeente. We willen naar 120.000 inwoners en daar hoort een sterk OV-netwerk bij. Met alleen de Nedersaksenlijn komen we er niet. Mensen wonen nu eenmaal niet op het station. Een groeiende gemeente vraagt geen extra parkeerplaatsen, maar betrouwbare bussen en treinen.

De heer Van der Weide (Wakker Emmen): U loopt hier best wel een tijd rond en volgens mij is het, denk ik al de tiende of elfde keer dat u een algemene beschouwing houdt. En elke keer zit daar een soort repeterend patroon in dat u vindt dat het openbaar vervoer niet goed is en anders moet. Maar ik kan u nog niet echt betrappen op voorstellen daarover. Dus dan ben ik dan wel benieuwd: komt u dan vandaag nog met een voorstel om het openbaar vervoer te verbeteren? Want u weet ook: de provincie is daar verantwoordelijk voor, die bekostigen het ook. Dat u daar aandacht voor vraagt, is prima. Maar ik vind het wel gemakkelijk om hier iedere keer te zeggen: het openbaar vervoer is niet goed, is niet op orde en u komt niet met een voorstel.

Mevrouw Van der Woude (GroenLinks): Nou, zoals ik eerder bij de rondvraag al benoemde over de bereikbaarheid van Nieuw-Weerdinge en daarbij het openbaar vervoer dat dan tekortschiet. Dan zien

wij voor de gemeente een taak als regiehouder om zaken bij elkaar te brengen: Qbuzz en ambtenaren. En wij hebben al eerder voorstellen gedaan bij de Kaderbrief voor een onderzoek naar de hub bij De Oude Meerdijk, dat inderdaad is aangenomen. Dus hopen wij daar binnenkort in ieder geval ook de resultaten van te zien. Dus ja, in dat opzicht komen wij zeker met voorstellen en zijn wij ons er ook van bewust dat de provincie wellicht de lijnen uitvoert en de dienstregeling. Maar dan kun je als gemeente en als college wel druk uitoefenen en zorgen dat de belangen van Emmen daar vertegenwoordigd zijn. Dus dat is onze oproep aan het college ook elke keer weer. Ja, en niet altijd met succes, want het openbaar vervoer blijft verschralen. Vandoor ook onze aandacht voor het openbaar vervoer. Want iemand moet het doen.

De heer Van der Weide (Wakker Emmen): Nou, volgens mij zijn er wel meer mensen, meer partijen die dat hier doen. Kijk, de nuance zit hem er denk ik wel in dat als u zegt dat het verschraalt. Corona heeft een effect gehad op het openbaar vervoer. Dat u daar aandacht voor vraagt, is prima. Maar ik wil u wel vragen om die nuance en die hoor ik u in uw tweede reactie wel geven, dat het niet alleen maar aan de gemeente is of aan het handelen van de gemeenteraad of het handelen van het college als het gaat om het openbaar vervoer. Het programma Emmen Bereikbaar is volgens mij in de volle breedte goed voor onze bereikbaarheid en daar waar extra asfalt ligt, kan volgens mij de bus ook op een prima manier meeliften op bepaalde investeringen van de gemeente.

Mevrouw Van der Woude (GroenLinks): Bouwen is belangrijk. Maar wat we bouwen, is nog belangrijker. GroenLinks is voorstander van sociale woningbouw en dat dat vooropstaat. Wij zijn ook blij dat het Rijk eindelijk de leegstandsbelasting mogelijk maakt, iets waar wij een aantal jaren geleden al voor pleitten. Leegstaande winkelpanden dragen niet bij aan een aantrekkelijke stad voor studenten of voor starters.
Dan de programma's Bargeres en Angelslo: we zien daar minder middelen. Kan het college garanderen dat dit niet ten koste gaat van de broodnodige wijkvernieuwing? Zeker Bargeres wacht daar al veel te lang op.
Economisch gaat het wel goed in Emmen. En daar mag wel een compliment voor gegeven worden. Daarbij blijven we wel kritisch. Wij willen geen gemeente die als een puppy achter grote projectontwikkelaars aan loopt. Een goed ondernemersklimaat is belangrijk. Maar niet ten koste van mens, milieu en zeggenschap.
De doorontwikkeling van het Bargerveen biedt kansen, ook voor ons plan het Hondsrugmeer. Zeker wanneer daar eventueel samengewerkt zou kunnen worden met partijen die duurzaamheid en natuur serieus nemen.
Als we kijken naar het sociaal domein, onderwijs en jeugd, dan maken we ons wel wat zorgen. We zien een patroon van normaliseren en te vaak is dat een ander woord voor bezuinigen. Bij het speciaal onderwijs wordt gesproken over een reductie van 70 procent van het toegelaten aantal leerlingen. Wat gebeurt met de kinderen die dan niet binnen de norm passen? Wie vangt hen op? Wij vrezen dat zij tussen wal en schip raken en straks zwaardere hulp nodig hebben. Dat is geen toekomstbestendig beleid, het is het verplaatsen van problemen. En daarom vragen wij het college om het voorkomen van het waterbedeffect tussen onderwijs en jeugdhulp. Hoe zorgen we dat kinderen niet eerst uitvallen voor ze hulp krijgen? En hoe wordt dit gemonitord?
De term 'intensivering van beleid' om bezuinigingen te behalen, klinkt ook wat eng. We begrijpen zeker dat de uitgaven in de jeugdzorg groot zijn en hervorming nodig is. Maar hervorming mag geen bezuinigingsagenda worden.

De heer De Jonge (VVD): Ja, ik was al een stukje terug, maar u zag me niet, voorzitter. Maar dat geeft niks. Ik kom toch even terug op dat Hundsrugmeer van u. Want u hebt een tijd geleden daar een motie voor ingediend. Die hebt u toen weer teruggetrokken. U benoemt het nu elke keer, maar komt u nog een keer met die motie? Want anders kunnen we hem ook gelijk wegstrepen, dan zijn we daar ook weer vanaf.

De voorzitter: Dat zouden we hem kunnen bespreken: dat klinkt mooier. Hoe de besluitvorming gaat, dat is aan de raad. Mevrouw Van der Woude.

Mevrouw Van der Woude (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter.
Wij zijn bezig met een voorstel voor het Hondsrugmeer. Natuurlijk kan ik dat Hondsrugmeer wel benoemen. Als ik zie dat er onderwerpen zijn waar het plan uitstekend in zou passen, dan kan ik het natuurlijk benoemen zodat het meegenomen wordt. Maar het onderwerp is in de koelkast, maar zeker niet vergeten. Dat komt zeker terug.
Voorzitter, Sharon Stellaard – iemand aan wie het college nog weleens refereert – noemt het beleid 'boemerangbeleid', Bij hervormen met dezelfde logica waarin dit eerder mislukte. Zo hebben we recent minder kinderen die in het speciaal onderwijs willen, maar dan zonder robuuste alternatieven. Daar creëren straks meer jeugdhulp mee. Dat is geen transformatie, maar herhaling. Dus laten we kiezen voor lerend beleid. Beleid dat de praktijk serieus neemt en kinderen niet opnieuw laat terugkaatsen in systemen. We vragen ook aandacht voor het rapport van de Jeugdbescherming. Iets waar vanuit Wakker Emmen ook al vragen over zijn gesteld in eerdere commissies. We nemen de oproep vanuit Stadskanaal serieus en dienen samen met 50PLUS een motie in richting duurzame oplossingen in Emmen om de onderliggende oorzaken van problemen in de jeugdbescherming op te lossen:

Motie 11 'Jeugdbescherming'
(ingediend door de fracties van GroenLinks en 50PLUS)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 10 en 13 november 2025,
Bij de behandeling van agendapunt B2, Begroting 2026
Gelezen:
- ***het rapport 'Als zelfs overheidsingrijpen kinderen geen bescherming biedt' van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid (verder: 'het rapport');***

Constaterende dat
- ***uit het rapport blijkt dat veel jeugdigen niet – of niet tijdig – de noodzakelijke bescherming, begeleiding en hulp krijgen;***
- ***volgens het rapport stevig leiderschap van bestuurders, gemeenten en Rijk nodig is om de problemen op te lossen;***
- ***er gebrek aan transparantie is over wachtlijsten;***
- ***de belangrijkste oorzaken voor de tekortkomingen personeelstekorten en ontbrekende of ontoegankelijke hulp zijn;***

Overwegende dat
- ***het onacceptabel is dat kwetsbare jongeren en gezinnen niet de juiste hulp geboden wordt;***
- ***gemeenten verantwoordelijk zijn voor de beschikbaarheid en kwaliteit van jeugdhulp, maar het in het huidige systeem onmogelijk is om dit te waarborgen;***
- ***er gezamenlijk strategische herbezinning nodig is tussen bestuurders, gemeenten en Rijk;***

Verzoekt het college om:
- ***het rapport en de problemen die hierin geschetst worden, te onderkennen;***
- ***de staatssecretaris voor Rechtsbescherming en de staatssecretaris voor Jeugd, Preventie en Sport, als stelselverantwoordelijken, op te roepen om het voortouw te nemen om samen met gemeenten, gecertificeerde instellingen en het Rijk te komen tot duurzame oplossingen voor de aanpak van de onderliggende oorzaken;***
- ***hierin samen op te trekken met de overige gemeenten in Groningen en Drenthe;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

Mevrouw Van der Woude (GroenLinks): Verder zien we een lichte stijging van het aantal uitkeringen. Volgens het CBS daalt de armoede, deels door een andere meetmethode. We zien nog te veel huishoudens die moeite hebben met rondkomen. De herziening van de Participatiewet via drie sporen is positief. We misten één belangrijk woordje: 'vertrouwen'. Vertrouwen in inwoners, uitvoerders en de menselijke maat. Wij zijn mede-indiener van de motie voor de pilot om het mogelijk te maken dat de kostendelersnorm wordt geschrapt. Dat zou het verschil maken voor de mensen met lage inkomens.

De IBOR-aanpak is een goed kader en dat steunen van harte bij de openbare ruimte. Laten we verbindingen richting Emmen, Rheine en misschien ook de busverbinding Emmen-Meppen niet vergeten. Grenzen moeten inderdaad geen barrières zijn.
Het Rensenpark blijft een ruwe diamant, een plek waar cultuur en creativiteit samenkomen. We zijn blij dat DIEP in 2026 een nieuwe thuis krijgt. Het ontbreekt nog aan een passende plek voor de muziekbeoefening. Het sluiten van jongerencentrum Blanco en ook Spoorloos was een aderlating voor onze jongere muziekliefhebbers. We hebben al eens eerder voorgesteld om de olifantenstal te gebruiken als poppodium. Misschien dat het nu vorm krijgt. De mogelijkheid is er, want dat hebben we gezien toen we daar voor de expositie waren van *street art*.
Tot slot, voorzitter. Veiligheid is blauw op straat, maar niet alleen blauw op straat. Het gaat ook over veilige verkeerssituaties, lagere snelheden in dorpen en wijken en sociale veiligheid. Wij hebben al schriftelijke vragen gesteld over het beleid voor femicide en dienen ook mede de motie in om lokaal beleid te ontwikkelen. Het Verdrag van Istanbul: we roepen de bestuurders op om hun verantwoordelijkheid te nemen en dat doen we graag.
Tot slot. Voorzitter, deze Begroting laat ambities zien en dat waarderen we. Maar dit heeft wel de juiste richting nodig. Een duurzame sociale gemeente bouw je met visie, vertrouwen en moed om te kiezen. En GroenLinks kiest voor een Emmen waar iedereen kan meedoen en waar de natuur niet de rekening betaalt en waar efficiënt beleid niet alleen efficiënt, maar ook menselijk.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, wij bespreken nu het begrotingsdruk. Maar mijn belangrijkste punt is eigenlijk de woningnood. De druk op onze dorpen en wijken neemt toe. Maar wat ons bij 50PLUS het meeste zorgen baart, is dat juist senioren vastlopen. Zij willen kleiner, gelijkvloers, energiezuinig wonen en natuurlijk het liefst in hun eigen dorp. Maar dat lukt niet. Er is gewoon te weinig aanbod en als ouderen niet kunnen doorstromen, dan stokt de hele woningmarkt. Starters, gezinnen: iedereen voelt dat. Daarom is versnelling nu echt nodig. Wij hebben in Emmen een Woonvisie 2030 en wij hebben nu net een nieuw beleidskader voor de CPO 2025. Dat is een heel mooie basis, maar de praktijk laat zien dat CPO en andere bouwprojecten nog steeds vijf tot acht jaar duren. Dat is veel te lang, zeker nu de raad eerder unaniem een motie heeft aangenomen die juist om versnelling vraagt. De oorzaken kennen we: te lange vergunningstrajecten, te weinig ambtelijke capaciteit en een gebrek aan informatie over geschikte kavels.
Voorzitter, mijn eerste vraag is: wat gaat het college doen om deze interne vertragingen te verkorten? En wanneer zien we de eerste versnelde projecten daadwerkelijk starten? We zien namelijk duidelijk kansen: gemeentelijke grond, dorpslocaties, bestaande infrastructuur. Ik noem drie extra kansrijke plaatsen: het Kruiwerk, de Kap, Pastoor Middelkoopschool in Klazienaveen, de Boermarke in Angelslo en het dorpslint in Weerdinge. Het zijn plekken waar mensen al samen plannen maken, waar binding met het dorp groot is en waar een project in twee jaar tijd er echt zou kunnen staan. Is de wethouder bereid om deze locaties voorrang te geven aan de Versnellingstafel?

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, ik hoor ineens plannen voorbijkomen voor de Boermarke. Maar volgens plannen wij daar een Greenwise Campus. Dus ben ik even heel benieuwd wie daar woningen wil gaan bouwen.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Een heel goede vraag. Ja! Haha!

De voorzitter: Ik dacht dat u een vraag ging stellen over het dorpslint in Weerdinge, meneer Pruisscher. Dat ging mij ook door de kop heen. Wat moeten we daar allemaal realiseren? Laten we daar niet al te diep op ingaan, het waren slechts voorbeelden om daar versnellingen te doen. Laten we het zo even formuleren, dan kan de wethouder wellicht nog wat nadere informatie geven. Meneer Kasteleijn.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Hartelijk dank voor het redden, haha!
Dan de begeleiding. Een CPO-project is voor veel inwoners een nieuw avontuur, zeker voor senioren. Die hebben vaak wel ideeën, maar geen ervaring met procedures en aannemers. Daarom herhaal ik onze oproep: stel één vaste CPO-begeleider aan bij Binnenruimte en Wonen. Iemand die de weg kent en de burger helpt. En laat die persoon elk kwartaal rapporteren aan de raad. Is het college bereid, dit

nog in 2026 te realiseren? Daarnaast stellen wij voor, een CPO-stimuleringsfonds voor senioren in te stellen. Een klein budget van 150.000 euro voor procesbegeleiding, planvorming en haalbaarheid, zodat we sneller van idee naar uitvoering gaan. Ziet de wethouder ook mogelijkheden om dit fonds op te nemen in het Uitvoeringsprogramma Wonen 2025-2030?
Voorzitter, 50PLUS ziet seniorenhuisvesting als dé grote sleutel voor doorstroming. Een nieuwe seniorenwoning levert vaak een tweede verhuizing op. Ouderen verhuizen, gezinnen schuiven door en starters krijgen een kans. En het past mooi bij onze motie van de seniorenmakelaar, die inmiddels is uitgewerkt in een brief van het college. Wij zien dat als een waardevolle stap richting echte doorstroming op lokaal niveau.
Een ander punt is de afvalparagraaf. De vaste kosten gaan met 5 euro omhoog. Tegelijkertijd willen we het restafval per huishouden terugbrengen tot 100 kilo per jaar. Dat voelt tegenstrijdig. Vraag 5: waarom kiest de wethouder voor verhoging van de vaste kosten en niet voor een prikkel juist via het restafval? En nog iets: bij de inzameling van plastic wordt regelmatig een vracht afgekeurd bij te veel vervuiling. Kan de wethouder ook aangeven hoeveel procent jaarlijks wordt afgekeurd. En hoe zit het met de afvalstromen van de zorginstellingen en ziekenhuizen?

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, ik zit naar het betoog van de heer Kasteleijn te luisteren en ik hoor heel veel technische vragen. Hebt u ook overwogen om die technische vragen gewoon schriftelijk te stellen en daar uw verhaal op te bouwen?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Niet echt. Nee. Haha! Misschien stel ik te veel vragen, dat zou kunnen. Maar ik vind juist dat deze vragen hier horen en dat we daar van de wethouder dan antwoord op krijgen.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja nee, natuurlijk, dat staat u vrij. Alleen, volgens mij is deze vergadering vooral bedoeld om onze visie op een begroting te geven en onze visie te geven op hoe je zelf als partij daar volgend jaar tegenaan kijkt en hoe je het zelf als partij zou willen. En nu hoor ik heel van uw zendtijd opgaan aan theoretische vragen, waarvan ik denk dat dat jammer is voor u. Dat is denk ik ook jammer voor de toehoorder, maar het is vooral ook jammer voor de mogelijkheid die u hebt om uw visie hier nu neer te leggen. Het is aan u, uiteraard. Maar ik denk: nou, ik wil toch even de vraag stellen of u dat in overweging hebt nemen.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Nee, dat heb ik niet gedaan, dus. Nee. Ja, dat is uw mening.
Ik had nog een vraag over die zorginstellingen en ziekenhuizen: daar wordt nauwelijks afval gescheiden. Ik vraag dan ook of dat onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid valt, want dat weten we dus niet.
Nou, voorzitter, dan nog een onderwerp dat 50PLUS altijd aan het hart gaat en dat is cultuur. We waarderen dat de cultuurbudgetten nu structureel zijn vastgelegd, ook na 2029. Dat geeft rust en laat zien dat dit college serieus omgaat met cultuur. Maar laten we ook goed zorgen voor wat we al hebben. De Muziekkoepel in het centrum verdient beter onderhoud en vrij gebruik. De Nabershof moet behouden blijven, misschien wel samen met Collectie Brands als één sterk cultureel centrum. En dan de Stip: na tien jaar staat dit kunstwerk er echt slecht bij. Het is het visitekaartje van Emmen na het Raadhuisplein. Wil de wethouder samen met de Stichting Living Industry onderzoeken hoe de Stip kan worden hersteld en opnieuw kan stralen als trots van onze stad?
Ons laatste onderwerp is zorgfraude. Uit een artikel in het Dagblad van het Noorden– het CDA had daar ook een motie over, ik had daar een mailtje over gestuurd, maar ik heb begrepen dat dat niet aangekomen is – blijkt dat er zorgfraudemiljoenen wegvloeien. In Almelo hebben ze door een aantal strenge maatregelen een miljoen terug kunnen vorderen van malafide ondernemers. Enerzijds door met een groot aantal Twentse gemeenten gezamenlijk bij een aanbesteding een Bibob-keuring te eisen, anderzijds is, door een gezamenlijk fonds te maken, door in de recherche een effectieve slag te maken. Vraag 1 aan het college is dan ook: is er in Drenthe een vergelijkbare samenwerkingsverband op het gebied van de Wmo en de Jeugdwet? En vraag 2: is het college bereid om te onderzoeken of er vergelijkbare samenwerking is om te komen tot een gezamenlijke Bibob-toets ook in Drenthe? En dat sluit aan bij de motie van het CDA, die we ook zeker zullen steunen.

De heer Wittendorp (CDA): De heer Kasteleijn heeft het over een mail, die zou aan mij zijn gericht. Die is inderdaad aangekomen, die zie ik nu. Nou ja, om even toe te voegen: die is uiteindelijk vanmorgen verstuurd. We waren ook laat met onze motie. Maar daarna heeft de heer Kasteleijn gereageerd, dus hij is wél aangekomen.

De voorzitter: Gelukkig maar, dan is dat opgelost! Meneer Kasteleijn.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Helemaal goed!
Tot slot, voorzitter. De doorlooptijd van vijf tot acht jaar is niet haalbaar, Met goede begeleiding, duidelijke kavels en een kleine financiële impuls kan Emmen binnen twee jaar de eerste senioren-CPO's realiseren. Dat is goed voor de doorstroming, goed voor de leefbaarheid van onze dorpen en goed voor de geloofwaardigheid van ons beleid. Voorzitter, als we zo doorgaan, zijn onze senioren eerder klaar met hun levensloop dan met hun levensloopbestendige woningen. Dus, graag wat tempo. Wel wil ik tot slot de wethouder de toezegging doen dat als we die eerste senioren-CPO's over twee jaar echt zien verrijzen, ik de wethouder een heel mooie gedenktegel beloof – van keramiek, uiteraard. Tot zover.

De voorzitter; Dank u wel. Met een waarde onder de 50 euro, alstublieft.
Ik kijk even rond. Volgens mij waren dit de bijdragen in eerste termijn? Dat is goed. Nou, de timing was geweldig aan de voorkant. Zo rond de klok van half zes zouden we afronden, we zijn ook een kwartiertje later begonnen.
Ik schat eens even in. Ik denk dat er links en rechts wat beraad plaats zal moeten vinden. In ieder geval zal het college zich even beraden op de vragen, opmerkingen en reacties op de moties en amendementen. Daar is zo gauw even een halfuur voor nodig, dan moeten we nog even een hapje eten met elkaar. Is het een goed voorstel om om zeven uur de vergadering weer te hervatten? Ja? Dan schors ik de vergadering tot zeven uur.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering.
Wij hebben in eerste termijn alle raadsfractie gehoord met hun standpunten over de Begroting. Nu hebben we nog een avondprogramma dat erin voorziet dat we in ieder geval in de eerste termijn het college de gelegenheid geven om daarop te reageren. En dan zullen we de vergadering schorsen en dan gaan wij donderdagmiddag weer verder. Ik zei aan het begin van de vergadering al dat we de volgorde iets anders doen allemaal. Dus ik geef eerst het woord aan wethouder Jakobs.

Reactie college
De heer Jakobs (wethouder): Een aantal vragen dat ik zo goed mogelijk en zo snel mogelijk probeer te beantwoorden.
Ja, de woningopgave blijft onverminderd groot. Tot 2030 willen we 4.000 woningen bouwen en ook daar liggen we op schema met een verdere groei van 6.000 woningen tot volgend decennium. We zetten echt concreet stappen in wijken en dorpen, waar we met diverse uitbreidingslocaties aan de slag gaan. Daarnaast voeren we constructieve gesprekken met de CPO's, de collectieve particuliere opdrachtgeverschappen. Enkele voorbeelden daarvan zijn CPO Oranjezathe in Oranjedorp en CPO Veld 4 Zwartemeer en we hebben diverse verkennende gesprekken met CPO Klazienaveen-West en CPO De Groene Bevers om gezamenlijk te kijken waar mogelijkheden liggen om binnen het CPO te bouwen. Vanuit de provincie zijn er subsidiemogelijkheden en mogelijkheden voor een renteloze lening voor een CPO. Dan moet je denken aan een 10.000 euro voor het begeleiden en het onderzoeken door een procesbegeleider en een renteloze lening tot maxinaal 50.000 euro. Wij nemen een actieve rol in de gesprekken en begeleiden ze naar de provincie voor verder begeleiding en ondersteuning.
De Versnellingstafel Woningbouw wordt onderdeel van de programmatische aanpak van de woningbouw en wordt verder uitgewerkt in een nota waar uw raad om heeft gevraagd. Ik kan toezeggen dat we op schema liggen en vóór maart de nota wordt gepresenteerd – maart 2026 hebben we het dan over. Dit geldt ook voor de motie 'Versnelling woningbouw' met parallel plannen als

standaard, ingebracht door het CDA destijds. Er wordt hierbij een link gelegd met de overige moties en het initiatiefproces van Programma Wonen en ook hier geldt dat we de beantwoording vóór maart 2026 presenteren. Voor het versnellen van het vergunningtraject woningbouw – motie 13 was dat destijds – zijn we in voorbereiding met een procesvoorstel in een raadsbrief voor het initiatiefproces. Dit wordt voor het einde van het jaar aangeleverd.
Alle wijken en dorpen tellen mee. Er was nog een vraag van Wakker Emmen: hoe hard en vast is dat nou? We willen gestaag bijbouwen in alle dorpen en wijken. We hebben de ruimte in Emmen om te kiezen. Dit betekent dat we goed kijken naar de mogelijkheden en alle dorpen en wijken tellen mee. We hebben ook al gezegd 10.000 woningen. De Delftlanden is onlangs geweest: daar hadden we het over duizend stuks. Dus als je dat een beetje doortrekt, dan heb je het over 10 procent. Die lijn zou je globaal ook door kunnen trekken naar de dorpen en wijken, waar in de grotere kernen iets meer mogelijk is en het in de kleinere kernen binnen die 10 procent zou kunnen vallen.
Dan heb ik enkele cijfers hoe we nu dan op schema zitten met betrekking tot die woningbouw. Nou, vanaf 2022 tot en met deze zomer zijn er 847 woningen gerealiseerd. Van 2025 tot en met 2030 staan er netto 3.146 woningen in de Woningbouwmonitor en vanaf 2030 tot 2034 staan er al 780 woningen op het programma. Met betrekking tot de woningbouwlocaties voor het Volkshuisvestingsprogramma wordt locatieonderzoek uitgevoerd en wordt daarna passend geprioriteerd. Prioriteren op kansrijkheid en op behoefte van de doelgroep. Woningsplitsing wordt onderdeel van het Volkshuisvestingsprogramma: dat nemen we mee.
Dan was er nog een vraag over stikstof en hoe we daarmee omgaan. Er werd net ook specifiek projecten genoemd, onder andere Veld 4 in Weiteveen en De Waide in Nieuw-Schoonebeek. Daar zijn we bestaande en erkende juridische mogelijkheden aan het uitwerken hoe we kavels kunnen uitgeven, zonder dat initiatiefnemers in de problemen komen met de vergunningaanvraag voor de bouw van woningen in combinatie met stikstof. Indien uit onderzoek blijkt dat de bestaande en erkende mogelijkheden niet toereikend zijn, is mogelijk de geplande verlaging van de rekenkundige ondergrens een mogelijkheid – mits juridisch waterdicht.
Dan het Rensenpark. We kijken naar de mogelijkheden om te versnellen waar mogelijk: 'de basis op orde'. En wat bedoel ik dan met 'de basis op orde'? *For the time being* – en misschien hebt u dat ook wel al gezien – pakken we het groen aan en herstellen we het straatwerk waar mogelijk. Maar uiteindelijk willen we natuurlijk naar een totaal herinrichtingsplan waarvan we de eerste ontwerpen presenteren in 2026. Verder gaan we kijken waar we kunnen versnellen waar mogelijk.
Dan het tweede deel van het Biochron: wanneer en hoe dat een passende invulling zou kunnen krijgen? Nou, we zijn aan het onderzoeken wat daarin mogelijk is. Daarvoor is door de raad in 2023 – zo eventjes uit mijn hoofd – ook een motie aangenomen.
Nou, dan met betrekking tot de openbare ruimte. Zoals aangekondigd in de beantwoording van de motie 'Onderhoud openbare ruimte', willen wij in 2026 het beheer van ons kapitale groen moderniseren om achterstanden versneld in te lopen. Een integrale aanpak van de openbare ruimte, bijvoorbeeld groen-grijs, vormt de kern om de leefbaarheid te bevorderen. We zien daarbij kansen in de toepassing van een integraal beheerssysteem en het gebruik van technologieën zoals AI, drones en robotica. Ook maken we onze beheerplannen klimaatbestendig door te investeren in waterberging en versteviging van de oeverbestendige groenstructuren en een flexibele inrichting die meebeweegt met het klimaat.
De afkeur van PMD-afval werd nog eventjes genoemd door 50PLUS. Nou, het was een vrij technische vraag, maar ik ben er wel achter hoe het precies zit. Het gemiddelde percentage zit op 30 procent. Wel zien we een dalende trend. In Q1 was het nog 41 procent, in Q2 was dit 46 procent, wat het gemiddelde op dit moment 39 procent maakt.
Er was nog een vraag: waarom die 5 euro verhoging? Nou, we hebben bewust gekozen om het vaste tarief te verhogen. Op het moment dat men minder aanbiedt – dat is 7 euro per keer aanbieden – zou men die 5 euro op een gemakkelijke manier terug kunnen verdienen.
Dan het amendement van D66 met betrekking tot de veiligheid in de openbare ruimte. Ja, voor de vertaling van het IBOR zijn wij reeds gestart met het ontwikkelen van pilots die bijdragen aan een veilige, uitnodigende en leefbare omgeving. Een voorbeeld hiervan is de pilot Veilig voor School Schoners. Tegelijkertijd ligt bij ons de nadruk op het bredere openbare groen en de inrichting van de openbare ruimte in wijken en dorpen. Daarbij kijken we niet alleen naar verkeersveiligheid, maar ook naar hoe de inrichting van de ruimte bijdraagt aan het gevoel van veiligheid en welkom-zijn.

Commentaar [D.P.3]: GRIFFIE, ik denk dat de wethouder zich hier verspreekt. Dit versta ik letterlijk. Ik kan ook de juiste benaming van de pilot niet vinden op internet. Wel de pilot Veilig in en om School, maar dat is heel anders dan hoe de wethouder het hier uitspreekt. Graag laten corrigeren svp.

De doelen van het IBOR zijn verwerkt in de eerste twee doelen van de doelenboom in Programma 7: *'de leefomgeving is groen, biodivers en klimaatbestendig plus gezond, gelijke toegang voor iedereen en veilig'*. Dan staat er een dekking in uw amendement: die past niet binnen het Calamiteitenfonds.

De heer Koops (D66): Ja, dan zou ik dan toch graag een stukje context bij willen waarom dat niet zo is.

De heer Jakobs (wethouder): Het Calamiteitenfonds is daar niet voor bestemd, dan zou u daar een andere dekking voor moeten kiezen.

De heer Koops (D66): Ja, in principe begrijp ik hem. Maar er is eerder vanavond over het Calamiteitenfonds gezegd dat het eigenlijk te vol is en dat een deel van dit geld zou terugvloeien naar de algemene reserve. Dan is dat volgens mij een heel mooie kans om dat geld anders te bestemmen voordat het daar belandt. Bovendien, als ik dan kijk hoe het geld voor de calamiteiten de afgelopen jaren is ingezet, zit daar ook best wel een verscheidenheid in van onderwerpen waar u als college voor hebt gekozen. Dus daarom vraag ik om iets meer context, want ik begrijp niet helemaal waarom onze dekking dan niet geschikt zou zijn.

De voorzitter: Misschien is het goed dat de wethouder financiën daar zometeen ook nog even wat over zegt: wat zou de grenzen van het Calamiteitenfonds. U zegt in feite: u haalt het uit het Calamiteitenfonds, maar je zou dit voorstel beter vanuit de algemene reserve kunnen doen. Laten we dat even bij de wethouder financiën leggen. Want dat gaat over de dekking.

De heer Jakobs (wethouder): Oké, dan krijgt u het antwoord van de wethouder financiën. Wellicht is het een tip voor u om een andere dekking te zoeken.
De motie van de welstand, ingebracht door Hart voor Emmen. Ja, bij het realiseren van nieuwe woonwijken of uitbreidingen levert de welstandtoetsing geen vertraging, op. We komen binnenkort met een planning voor het evalueren van het welstandsbeleid, zoals aangegeven bij de beantwoording van de motie van 50PLUS bij de Kaderbrief. Eventuele gewenste aanpassingen naar aanleiding van de evaluatie landen tezijnertijd in het omgevingsplan. Tot zover in ieder geval, voorzitter.

De heer Koops (D66): Ja, dan toch nog een vraag ter verduidelijking. Want u geeft aan dat u op zoek gaat naar een andere dekking, maar ik wacht toch eerst het antwoord af van de wethouder financiën. Maar als die andere dekking gevonden wordt, zegt u dan: nou, met dat amendement kunnen wij wel uit de voeten?

De heer Jakobs (wethouder): Ik heb aangegeven dat ik het een sympathiek amendement vind. Het past ook binnen het IBOR. Het gaat dus om die dekking en dan wil ik er nog even scherp naar kijken.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Hartelijk dank voor de beantwoording, wethouder. Mijn vraag is even over die Versnellingstafel: is die inmiddels geïnstalleerd c.q. wanneer wordt die geïnstalleerd?

De heer Jakobs (wethouder): Ik heb het gehad over de programmatische aanpak. Daar komen we in het eerste kwartaal van 2026 mee. Die Versnellingstafel en parallel plannen passen allemaal binnen die programmatische aanpak. Dus dat betekent dat we nu niet op onze handen zitten, want het is echt *hands-on*. Maar wel dat het een plek krijgt binnen die programmatische aanpak.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Wellicht richting maart, hoor. Want we horen dat de wethouder inderdaad werkt voor wonen om dat dan op te leveren. Maar het buitelt wel wat over elkaar heen dat er ook een Volkshuisvestingsprogramma komt. We hebben al een Woonvisie. Het zou ons helpen om in ieder geval de doelen daarvan en wat waar hoort, een beetje te kunnen scheiden. Dus dat daar een overzicht van komt: daar zou u ons mee kunnen helpen. En ik was nog benieuwd of de wethouder weet waar die woningen van de Boermarke terecht moeten komen.

De heer Jakobs (wethouder): Waar de woningen van de Boermarke terechtkomen, weet ik niet. Dit initiatief is verder ook niet bij mij bekend, ook niet ingediend. Dus daar heb ik voor geen antwoord op. Daarnaast geeft u aan: maart. Daarbij geeft u aan: duurt dat niet te lang of draagt dat dan verder? We doen er alles aan om die programmatische aanpak zo snel mogelijk aan te leveren.

De voorzitter: Van Weerdinge weet u ook niks, begrijp ik? Nee, dus.

De heer Jakobs (wethouder): Ja, ik heb een locatie gezien, die ligt een beetje tegen de bosrand aan.

De voorzitter: Ah, kijk! Nee, ik snap wat u bedoelt.

De heer Jakobs (wethouder): Maar dit terzijde.

De voorzitter: Vier hoog, hè? Ja. Meneer Van Dijken.

De heer Van Dijken (CDA): Eigenlijk was het een vraag van 50PLUS. Dus ik dacht: ik wacht even of u de vraag nog een keer zou herhalen. Dat ging over de tariefstijging van 5 euro op het vaste tarief op de afvalstoffenheffing. En de vraag die meneer Kasteleijn stelde, was waarom we het vaste tarief verhogen met 5 euro. Want we hebben al jaren problemen om die 100 kilogram restafval te realiseren. We zitten nog steeds rond de 135, geloof ik. Even kijken, hoor. Ja, 135 kilo. Zou het niet veel verstandiger zijn om die 7 euro te verhogen? Want dat is een impuls voor mensen om te denken: wacht eens even, in plaats van die 7 euro moet ik nu 7 euro 50 betalen en dat is een stimulans om wat meer te scheiden. Dus waarom op het vaste tarief en waarom niet op het variabele tarief?

De heer Jakobs (wethouder): Ik begrijp uw vraag, want ik heb hier ook mee geworsteld. Wat doe je dan? Doe je het variabele tarief, ga je daaraan sleutelen? Of ga je sleutelen aan het vaste tarief? We hebben bewust gekozen voor het vaste tarief. Je kunt dat ook omkeren: op het moment dat men een container aanbiedt, is die 5 euro heel snel terugverdiend en dat zou ook een stimulans kunnen zijn.

De heer Van Dijken (CDA): Ja, het gaat mij er niet om dat de inwoner heel snel die 5 euro terug heeft verdiend. Het gaat er mij om dat je met het variabele tarief juist een prikkel geeft aan de inwoner om nogmaals te denken: als ik meer scheid, hoef ik minder vaak de container aan de straat te zetten en dan proberen we die 135 kilo naar 100 te krijgen. {Geroezemoes in de raadszaal.] Zeg ik iets geks?

De voorzitter: Het is een spellingskwestie, laat ik het zo maar formuleren. U zei: ‘als ik meer scheid...’ Het gaat hier over ‘scheiden’ met de korte ‘ei’, ja. Gaat u door, wethouder.

De heer Jakobs (wethouder): Het zit hem inderdaad meer in het woord: ‘scheid’, ‘scheiden’. Maar ik begrijp terdege wat u bedoelt. Het is een bewuste keuze om dit te doen, ook omdat we in 2026 opnieuw gaan evalueren: waar staan we nu met diftar en hoe zitten we met ons restafval? Wat ik net al aangaf: we zien een trend naar beneden, laten we die trend met elkaar vasthouden.

De voorzitter: Voldoende? Dank u wel, dan kan wethouder Jakobs nu richting Veenoord. Daar wensen we hem veel succes mee en dan geef ik het woord aan onder anderen de wethouder financiën, wethouder Bos.

De heer J. Bos (wethouder): Voor ons hebben we de Begroting liggen voor 2026 en daarmee ook de Meerjarenbegroting voor de jaren daarna. En die Begroting is een vertaling van de Kaderbrief die in de raad is behandeld. Het is daarmee wel de eerste Begroting in de gewijzigde planning- en controlcyclus en tegelijkertijd is het de laatste Begroting van dit college en van deze raad in deze samenstelling. Daarom wil ik niet alleen vooruitkijken naar 2026, maar toch ook aangeven dat we trots zijn op wat er de afgelopen jaren is gerealiseerd met z’n allen. De opgaven en doelen van het Coalitieakkoord zijn grotendeels gerealiseerd, dus dat is dan wat ik even wil benoemen.
Binnen de context waarbinnen dit moest gebeuren, is dit geen sinecure. Want de gemeentelijke financiën worden al jaren gekenmerkt door een onzekerheid, namelijk onder andere – misschien is het

ook wel een zekerheid – in de dalende bijdragen van het Rijk die voortdurend dalen. Tegelijkertijd taken die overkomen zonder voldoende middelen en door loon- en prijsstijgingen die steeds verder toenemen. En dan telt daarbij de personeelstekorten en de capaciteitskrapte, zowel bij ons als bij onze partners en dan krijgt u een beeld waarom we dit allemaal gebeurd is. De Septembercirculaire is niet in de Begroting verwerkt, maar die is ondertussen wel bekend en ook verdeeld. Die biedt ook geen ruimte, zoals u hebt kunnen zien.
Nou, onder dit gesternte zijn de doelen van het Coalitieakkoord grotendeels gerealiseerd en een sluitende Begroting hebben we kunnen overleggen en dat stemt ons wel trots. Dat is een gemeenschappelijke inspanning geweest de afgelopen jaren voor raad, college en ambtelijke organisatie en onze partners: daar willen hen allen voor danken.
Dan even de Begroting zelf. De Begroting is in het licht van wat ik net zei, toch ambitieus. Waarom? Omdat het nodig is. Stilstand is geen optie op dit moment. Als we gaan wachten op de dingen die gaan gebeuren, dan gebeuren er dingen waar we niet op zitten te wachten. Is er sprake van grote maatschappelijke vraagstukken en willen we een mooie gemeente waarin het goed is om te leven, te wonen en te werken, dan moet daarvoor bestuurlijke daadkracht getoond worden en lef om te investeren. En dan zul je als gemeente zelf het heft in handen moeten nemen. Dat doen we dan niet als een kip zonder kop, maar we hebben de financiële positie daarbij goed in de gaten en die houden we in de gaten. We hebben een uitstekende reservepositie, maar laten we wel opletten. Want de kans dat er extra middelen van het Rijk bijkomen, die schat ik nogal somber in. Ik denk dat het eerder omgekeerd zal zijn. De Begroting is daarmee en daarom met realisme opgesteld: tegenvallers nemen we als we ze zien aankomen en inkomsten als er een grote mate van zekerheid is.
We hebben zo veel mogelijk gekeken naar de bestaande budgetten en we kijken waar we er wat op konden bijsturen. En ook vanuit de Kaderbrief ziet u dat daar een 5,5 miljoen stelpost was voor de grote opgaven. Nou, daar hebben we heel kritisch naar gekeken en dat hebben we teruggebracht naar – wat zal het zijn? – 3,5 miljoen, dat ligt eraan naar welk jaar je kijkt. Dus in die zin hebben we gekeken wat haalbaar is en daar hebben we dan op gestuurd.
En wat we niet hebben gedaan – dat is ook wel genoemd in een paar bijdragen – is de kortingen van het Rijk afwikkelen op onze inwoners. De woonlasten proberen we zo laag mogelijk te houden. We hebben er net ook al een kleine discussie over gehad hoe dat met de afvalstoffen zit. Maar ook de OZB hebben we gelijk gehouden en we willen dat eigenlijk toch wel conform de coalitieafspraken gewoon deze Begroting gestand doen.
De uitkomst is dus een sluitende Begroting voor 2026 en voor de jaren daarna een tekort. En dat tekort is niet ernstig. Het is slechts 1 procent van onze omzet. Dat heb ik weleens eerder gezegd: dat kunnen we wel wegpoetsen als daar de urgentie voor is. Maar het geeft wel een signaal af. Het geeft het signaal af dat als er nieuwe meevallers komen van het Rijk – stel, het gebeurt structureel dat er niet direct meevallers in zitten –we die als reserve gebruiken, als ruimte voor kapitaallasten die voortvloeien uit de grote investeringen die we nog moeten doen. Daar kom ik zometeen nog wel even op terug.
Nou, een aantal vragen dat gesteld is. Daar wil ik even op ingaan. Ten eerste er is een aantal opmerkingen gemaakt over dat de Meerjarenbegroting niet sluitend is. Nou, ik heb daar al iets over gezegd. Dat is in de Kaderbrief al toegelicht: daarin hebben we al aangegeven dat als we nu kiezen voor een meerjarig sluitende Begroting, je toch nu zult moeten bezuinigen op onderwerpen waarvan je denkt: is dat wel nodig? Misschien komt het helemaal niet zo ver. En dat terwijl er zoveel onduidelijkheid is, hebben wij ervoor gekozen om 2026 sluitend te maken, zoals conform de opdracht, en de jaren daarna gewoon met een tekort af te sluiten. Want dat mag. Door alleen 2026 sluitend te maken, krijg je ook ruimte voor het uitwerken van de grote opgaven, waardoor dan helder wordt wat er dan nodig is in 2027 om tot een sluitende begroting te komen, maar ook welke investeringen er nodig zijn en welk kapitaal we nodig hebben. En daar werd al even de suggestie gedaan: kijk eens naar de investeringsagenda. Nou, dat zou misschien daar een goed onderdeel in kunnen zijn.
Uiteindelijk komt het dus toch terecht, hoe je het wendt of keert, op kiezen en prioriteiten stellen. In de Kaderbrief hebben we daarop ingezet, hebben we al aangegeven wat van de twintig grote opgaven volgens ons de acht belangrijkste prioriteiten zijn. Daar heeft de raad in feite mee ingestemd. Ik weet niet of dat een te groot woord is, maar daar is in elk geval niet echt veel tegengas op gegeven in mijn herinnering. In elk geval, de overgrote meerderheid was het daarmee eens, want ik zag een paar

mensen al het hoofd schudden. Nou, dat is eventjes als het gaat om die keuzes die gemaakt zijn. En dan hebben we dus een aantal opgaven dat we prioritair achten en een twintigtal grote opgaven.
Beperkte capaciteit betekent kiezen en dan is de vraag niet: wel of niet doen. Maar bij prioriteren de volgorde eerst: wat kan later en eventueel kiezen binnen de opgaven om daar wat binnen te budgetteren.
Een belangrijk voertuig bij de keuze is geweest de capaciteit. We hebben met name bij planologen, stedenbouwkundigen en projectleiders een behoorlijke krapte: daar zit met name de bottleneck. En dat speelt, zoals u uit mijn woorden al hoort, voornamelijk bij het fysieke domein: daar zitten de knelpunten. Dus hebben we bij de prioritaire opgaven waarvan het beeld was dat dat de belangrijkste om bij te dragen aan onze ambities, gekeken in hoeverre we de capaciteit daarover kunnen verdelen. En dan de opgaven die daar niet bij kwamen, maar die ook geen kritische capaciteit vragen, kunnen gewoon doorgaan en voor de andere opgaven hebben we gekeken wat er aan procesmiddelen nodig is om daar toch een stap in te zetten. Dat is in de tabel verwerkt met de opgaven en de procesmiddelen.
En het is inderdaad wel een terechte vraag: RBM? Ja, ik moest het de eerste keer ook even goed lezen toen ik het concept zag. Maar we hebben geprobeerd om dat zo overzichtelijk mogelijk weer te geven. Dus er is een aantal zaken al verwerkt in de Begroting en dat hebben we er niet uitgehaald om op geld te zetten, maar alleen wat er extra toegevoegd is.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, wat daar ook bij komt, is – zodat het voor ons overzichtelijker wordt – wat die grote opgaven dan in die Begroting financieel doen. Als we zeggen: dat zijn reeds beschikbare middelen, ja, waarom wordt het dan nu anders of zo? Daar zit voor ons dan de zoektocht hoe we dat uit het grote boekwerk moeten halen. Terwijl we met elkaar zeggen: ja, maar dat heeft wel prioriteit. Ja, hoe moeten we dat dan weten?

De heer J. Bos (wethouder): Ik begrijp het. Wij hebben gezegd: de prioritaire middelen zijn in de Begroting verwerkt, dat zijn die RBM, de reeds beschikbare middelen. En daarnaast hebben we dus nog gekeken wat er nog extra nodig zou zijn. Nou, op dit moment is dit qua capaciteit en procesmiddelen om onderzoeken te doen. Wij hebben het daarbij niet over de investeringen: dat moeten we de komende twee jaar op papier zetten, zo gauw we dat weten, om te kijken wat daar nog nodig is aan investeringen. En dat beperkt zich niet alleen tot de procesmiddelenopgaven, maar voor alle opgaven. Dus in die zin is het niet zo dat prioriteit betekent dat we extra geld ernaartoe doen, maar geld dat nodig is om het uit te voeren op dit moment. En dat is wat we voor de kritische processen aan de middelen die er daarvoor zijn, al hebben ingezet voor de opgaven die al prioritair wachten.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, ik denk dat het ook te maken heeft met überhaupt hoe we het document nu hebben opgesteld en de wens om daar verder naar te kijken in relatie tot de Kaderbrief. Omdat we dus wel een lijstje met prioriteiten hebben, maar dat alsnog over al die tien programma's hebben weggewerkt zeg maar. Dus dat vraagt gewoon een soort andere indelingsmethodiek misschien om daar als raad meer grip op te krijgen. Maar daar denken we over na.

De heer Van Dijken (CDA): Ja, ik zie dezelfde worsteling als bij meneer Pruisscher. Want aan de ene kant zegt het college: wij prioriteren wel, we kijken met name naar die negen opgaven. Maar als je dan op bladzijde 10 kijkt waar we allemaal middelen op inzetten, dan zie je eigenlijk al die twintig nog een keer voorbijkomen. Moet ik het dan zo zien dat dit eigenlijk het prioriteitenlijstje is van één tot en met twintig en dat we eerst inzetten op die negen? En als we nog zeg maar qua capaciteit, qua personeel overhebben, dan zetten we in op veiligheid, uitvoering Kadernota Economie et cetera? Moet ik het zo lezen?

De heer J. Bos (wethouder): Ja, aan de reacties merk je dat we inderdaad de volgende keer een iets andere systematiek moeten hanteren. Want het is als volgt. We hebben gezegd: voor verschillende opgaven – we hebben er twintig, waarvan we er acht prioritair achten – hebben we een bepaalde capaciteit – planologen, stedenbouwkundigen hebben we – die heel beperkt is. We hebben eerst gezegd: die gaan we toewijzen aan die opgaven die het meest prioritair zijn. Nou, dat is gebeurd. Dan blijkt vervolgens dat er nog een aantal opgaven is dat capaciteit vraagt die totaal niet schaars is. Dat kan ook wel. En dan blijft er nog een gat zitten waarvan we gezegd hebben dat we daar wel een stap

willen maken en daar hebben we procesmiddelen voor benoemd. Die procesmiddelen zijn dus bedoeld om capaciteit die nodig is om die opgaven verder uit te werken, te kunnen financieren. En soms horen daar onderzoeken bij en soms, hebben we ook gezegd, is een opgave die reeds in de Begroting verwerkt was, nog niet voldoende. Daar zie je dus dat er soms ook nog een keer extra capaciteit en procesmiddelen toegevoegd zijn. Dus het is veel meer een capacitaire insteek dan die financiële insteek. Die financiën zijn bedoeld om die capaciteit die nodig is voor de uitvoering op orde te brengen. Maar ik begrijp ondertussen van twee reacties dat we inderdaad in de verdere uitrol van de planning- en controlcyclus hier nog eens goed naar moeten kijken.

De heer Van Dijken (CDA): Ja, u merkt ook wel aan onze bijdrage dat wij juist zeggen: er wordt niet geprioriteerd omdat alles nog wordt genoemd. Hoe kan het dan dat als je moet prioriteren omdat je weinig personeel hebt en je weinig geld hebt, je dan toch geld vrijmaakt voor de procesgelden? Terwijl je eigenlijk tegelijkertijd zegt: ja, de kapitaallasten hebben we niet en de verwachting is ook niet dat het Rijk over de brug komt met weet-ik-hoeveel miljoenen, zodat we zeggen: ah, daar zijn de kapitaallasten. Dus het leek erop alsof het college toch kiest voor alles, waarbij wij ook dachten: ja, maar wat helpt het nou om ook al die andere het proces in gang te brengen zonder dat je kapitaallasten hebt?

De heer J. Bos (wethouder): Het in gang brengen heeft er ook mee te maken om uit te werken wat nodig is: hoe gaan we deze prioritaire en overige opgaven verder uitwerken? En de komende twee jaar hebben we daar voor sommige ruimte voor gemaakt. Maar niet voor vier jaar, want we zeggen: laten we eerst eens kijken wat er precies uitkomt. Ook de komende twee jaar ontwikkelt zich onze Begroting en onze context waarin we moeten uitvoeren. Dan hebben we de tijd om met elkaar te kijken: oké, we zijn nu twee jaar verder, hoe staat het ervoor? Want zijn de verwachte opbrengsten om dit verder op te pakken? Wat gebeurt er als je temporiseert? Of misschien kun je ook zeggen: wat gebeurt er als we er helemaal mee stoppen? Maar dat is een risico, omdat eigenlijk heel veel van die opgaven met elkaar samenhangen. Je kunt niet zomaar er een uittrekken en dan zeggen: die doen we niet meer. Je kunt wel eentje temporiseren of dat we er minder inzet op plegen of zeggen: nou ja, binnen de budgetten die we daarvoor hebben, moet daarbinnen naar gekeken worden, maar er gaat geen uitzetting van lasten op die opgaven plaatsvinden. Dus daar zijn wij voorzichtig mee geweest. En dat is ook in de Kadebrief wel aangegeven, dat we gezegd hebben: het is niet zo dat we die wel doen en die niet. Maar deze doen we sowieso, daar zetten we capaciteit op. En de andere temporiseren toch wat en dan kijken we of we op een andere manier toch een stap kunnen zetten. Maar er zit wel een verschil in prioritering op die manier.

De voorzitter: Oké, in ieder geval een aandachtspunt in de verbetering in de p&c-cyclus om dit punt nog eens specifiek bij de kop te pakken. Want dat konden we in aanloop naar de Begroting ook niet helemaal repareren. Een ander onderwerp nu, wethouder.

De heer J. Bos (wethouder): Ja. Dan was er een vraag, die kwam een keer naar voren, over capaciteit en de werving en selectie van personeel. Die was van Wakker Emmen: hoe zit dat en hoe denkt het college daarover? Nou ja, we hebben – dat heb ik al genoemd – een nieuwe manier van werken gehanteerd, namelijk de Pluktuin. Daar ben ik heel blij mee. Ik denk dat dat best mensen opgeleverd heeft die voldoende potentie hebben om zich links of rechts te ontwikkelen voor welke capaciteit we maar nodig hebben, met enige aanvulling van opleidingen. En we hebben echt gekeken naar competenties in de zin van wat heeft zo iemand in huis aan potentie en aan persoonlijkheid. Dat is een belangrijke geweest.
Daarnaast zetten we AI in om te kijken of we repeterende zaken niet door een gamma gedaan worden, waardoor onze mensen de ruimte hebben om de echte zaken waar evengoed de kop bij gehouden moet worden, op te pakken. We zijn bezig dit met het procesmanagement uit te lijnen. We kijken of we de processen efficiënter kunnen maken. En dan hebben we dan ook nog keuzes gemaakt over wat gaat er nou als eerste en wat gaat later. Maar ondanks al deze inzet blijft het een aandachtspunt. Ik denk dat het eerder zaak is om dit probleem te beheersen dan om het op te lossen. Ik denk dat er echt nog een aantal jaren zo blijven, als we er ooit uit komen, dat we kunnen zeggen: we zitten nu ruim in het jasje

qua capaciteit. Dus dat blijft gewoon een aandachtspunt. Dus daar hebben we de komende jaren mee te dealen en we doen ons best om dat zo veel mogelijk onder controle te houden.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, dat sluit daar dan wel op aan. Want over die procesgelden die we hier nu extra op inzetten, betoogde ik ook dat het wellicht denkbaar is dat dat juist mensen zijn die we ook in de toekomst nodig blijven hebben. Als Emmen groeit, blijven er complexe vraagstukken misschien eerder hangen dan dat we mensen hebben. Dus in hoeverre is dat dan een structurele noodzaak?

De heer J. Bos (wethouder): Nou, dat ligt er even aan hoe je daarmee verdergaat. Op het moment dat je zegt: 'Wij hebben het uitgewerkt en het is klaar. Deze expertise hebben we hier nodig, we gaan nu een volgende fase in.' Dan zou je kunnen zeggen: we nemen er afscheid van. Maar als mocht blijken dat je dergelijke expertise nodig hebt, dan heb je een uitdaging om het binnen te houden – laat ik het maar zo formuleren. Want dat is gewoon een situatie waar we mee te maken hebben. Als je zegt: we hebben voor één jaar iemand nodig. Dan kun je zeggen: oké, dan kunnen we een zzp'er inhuren of een bureau inhuren of kijken of iemand voor een contract wil komen. Maar als je structureel capaciteit nodig hebt, ja, dan val ik toch weer terug op de dingen die ik genoemd net: dan zullen we daar ruimte voor moeten maken. Dat blijft een punt.
Goed, voorzitter. Ik ga verder met een punt over vastgoed. Er was een aantal vragen gesteld over vastgoed. Er staan op pagina's 121 en 122 zinnen opgenomen waar ik even uit ga citeren. *'De Nota Vastgoed wordt op dit moment opgesteld en die wordt in 2026 afgerond. Daarin staat het beleid van hoe we met vastgoed om willen gaan en dat wordt aan de raad ter vaststelling aangeboden.'*
En het onderhoud vindt plaats op basis van het Meerjarenonderhoudsplan en dat zal daarbij ook weer herijkt worden. We hebben wel inderdaad wat onderhoud uitgesteld en daar zit wel een achterstand in, dat is wel correct. Op dit moment vindt er door een externe bureau een herinspectie – dat was het goede woord volgens mij – plaats: hoe staat het met het onderhoud, wat is daar nodig en is het op orde of is daar een achterstand? En dit wordt dit najaar dus verder gedaan en ik denk dat we in het voorjaar van 2026 een nieuwe kijk hebben op hoe het ervoor staat met het onderhoud. Dan hebben we de inkijk hoe het ervoor staat en aan de andere kant hebben we dan de Nota Vastgoedbeleid waarin we ook zeggen hoe we daarin in de toekomst mee verder willen gaan. Op dit moment zit er iets van 3,5 miljoen structureel in de Begroting voor onderhoud. Dan weet u ook dat even.
Dan kom ik wat mij betreft bij de amendementen en moties. Tenzij ik iets overgeslagen heb?

De heer Van Dijken (CDA): Voordat u dat doet, kunt u nog iets zeggen over in hoeverre je incidenteel geld – bijvoorbeeld uit de reserve waar we er heel van hebben – kunt gebruiken voor structurele problemen?

De heer J. Bos (wethouder): Ja, daar kan ik wel iets over zeggen, voorzitter. Het is toegestaan, ik dacht dat het in de BBV zo geformuleerd was dat je 10 procent van je algemene reserve mag gebruiken voor structurele dekking. mits de solvabiliteit boven de 20 procent is. Dat is wat er in de BBV staat. Ik zou het niet aanraden. Want uiteindelijk eet je je eigen reserve op. Dus wat dat betreft zou het in principe kunnen, in theorie, maar ik denk dat u eerst zeer goed over na zou moeten denken om met zulke voorstellen te komen.

De voorzitter: Ik wijs u nog even op de vraag van meneer Koops. Die ging over de dekking vanuit het Calamiteitenfonds, hè? Ik weet niet of u daar bij de amendementen en moties op terugkomt. Maar die wilde ik even aan u doorspelen, want die was wat specifieker. Een financiële vraag.

De heer J. Bos (wethouder): Ja. Het Calamiteitenfonds is inderdaad ingesteld naar aanleiding van corona en dat was toentertijd oorspronkelijk de start daarvan. We hebben toen ook gezegd: daar wordt geld in gestort, onder andere wat overblijft van de huisvesting van de Oekraïne-vluchtelingen. En daar is toen gezegd: 50 procent van wat we jaarlijks nodig hebben voor Oekraïne, moet als buffer, als bovengrens gehanteerd worden. Dat zal op dit moment op 7,5 miljoen uitkomen. Als de stortingen conform de Berap uitgevoerd worden, zit je daarboven en dan is in de raad afgesproken dat dat dan bij de Jaarrekening vrijvalt. Want dan brengen we het terug op het maximum van 7,5 miljoen en dan kunt

u als raad daarover besluiten wat u daarmee gaat doen. Gaat u dat alsnog op dat moment in die vergadering ergens voor bestemmen? Of zeg je: dat vervalt in de algemene reserve? Dat is de lijn die we daar gehanteerd hebben. Ik weet niet of dat is een voldoende antwoord is?

De heer Koops (D66): Ja, wat ik dan eigenlijk u hoor zeggen, is dat dat geld weliswaar door de raad anders bestemd kan worden. Maar pas bij de Jaarrekening en niet nu al. Klopt dat?

De heer J. Bos (wethouder): Ja, maar zoals er wel eerder voorstellen die uit het Calamiteitenfonds gedekt zijn geweest, kunnen er altijd voorstellen komen om het daaruit te dekken. Maar dan moet het daar wel bij passen en de vraag is dan of het een calamiteit is. Nou, dat is eigenlijk de vraag. Er werd ook wel gezegd: ja, daar wordt soms nog weleens rekkelijk mee omgegaan – daar moet ik ook eerlijk in zijn. Dus in die zin ligt ook dat aan de raad hoe u daarmee om wilt gaan. Maar de lijn die wij hanteren, is wat ik net uiteengezet heb.

De heer Koops (D66): Nou, ik hoor u het zeggen. Volgens mij zijn we het met elkaar eens over wat ik vooral geprobeerd had: om weg te blijven bij de algemene reserve. Ik vind het wat makkelijk om met een amendement met een greep kosten uit de algemene reserve te halen. Dus daarom dacht ik: ik zie een surplus in het Calamiteitenfonds. U hebt dat inderdaad nogal vrij bestemd de afgelopen jaren, dus vandaar ons voorstel daarvoor. Zegt u dan toch: doe toch maar die greep uit de algemene reserve?

De heer J. Bos (wethouder): Ja, ik zou daarbij gewoon de systematiek vasthouden die bij de Begroting is afgesproken over het omgaan met resultaten en daar houden wij ons aan. Ik zou willen adviseren om daaraan vast te houden. Dus als u dekking zoekt, dan staat het de raad altijd vrij om uit de algemene reserve dekking te zoeken – tenminste, als dat incidenteel is. Ik heb net bepleit om dat niet structureel te doen.

De voorzitter: Oké. Ik heb de wethouder financiën nooit horen zeggen: doe maar een greep uit de algemene reserve. Dat wordt altijd iets anders geformuleerd.

De heer J. Bos (wethouder): Nou, let u op mijn intentie en niet mijn formulering.

De voorzitter: Precies, haha! U zou naar de behandeling naar de amendementen de moties, voor zover die uw portefeuille raken.

De heer J. Bos (wethouder): Ja. Maar ik wil even een winstwaarschuwing vooraf geven. We hebben al eens eerder in vergaderingen aangegeven dat de capaciteit heel beperkt is. Want we krijgen af en toe vragen: college, waar doet u daaraan? Het college gaat er zuiver mee om en vervolgens komen er moties naar voren die soms behoorlijk wat capaciteit vragen. Dus ook daar wil ik wel even om clementie vragen. We hebben gezegd: geen moties zonder financiële dekking. Dat is één kant van het verhaal. Maar aan de andere kant: besef ook dat sommige moties nog wel wat capaciteit vragen. Dus daar wil ik even op wijzen. Ik heb ze niet direct voor ogen, maar dat kan nog wel een bottleneck zijn in de uitvoering.
Ik heb één amendement waar ik even wat op zou willen zeggen en dat is het amendement ‘Van risico naar rendement’, waarin voorgesteld wordt om zes boa’s te dekken uit in feite de Reserve Wildlands, zodat die dan naar beneden kan. Daar zit een aantal dingen bij. Die 10,4 miljoen voor Wildlands is geen reserve. Dat is de uitkomst van een berekening die gemaakt wordt om te bepalen wat het risico is dat wij lopen bij Wildlands gezien de lening die we daar hebben uitstaan. En daar is een systematiek achter die de accountant ook heel kritisch volgt of die systematiek goed gevolgd wordt. Daar komt uit dat er 10 miljoen ruimte nodig is in ons weerstandsvermogen om de risico’s van Wildlands af te dekken. Dus wij hebben dan 13 miljoen weerstandsvermogen nodig om allerlei risico’s af te dekken die uit de Monte Carlo-methode naar voren komen en 10,4 miljoen om risico’s te dekken voor Wildlands. En dat is eigenlijk onze algemene reserve: het weerstandsvermogen dat we nodig hebben. Dus dat is geen reserve.
Als we die 10,4 miljoen eigenhandig naar 7 miljoen terugbrengen, dan heb ik een heel lastig gesprek met de accountant, dat zal leiden tot een niet-goedkeurende accountantsverklaring. Dus die weg is niet

begaanbaar. Wat ik net al zei: incidentele middelen inzetten om structurele dekking te veroorzaken c.q. te regelen, is niet wat wij aanbevelen. Dus wat dat betreft, vanuit die grond ontraden wij de motie vanuit het college.
En de andere zaken worden door de andere wethouder toegelicht.

De voorzitter: Oké, ik kijk even rond. Dank u wel, meneer de wethouder.
Dan komt nu aan bod wethouder Wanders. Die zal trouwens de vragen aan wethouder Schrik *en passant* ook meenemen. Wethouder Wanders.

De heer Wanders (wethouder): Voorzitter, eerst een algemene opmerking als het gaat over wat ik vanmiddag heb gehoord en dat het fijn is dat de raad onze structurele aanpak en prioriteiten ook erkent als het gaat over, in ieder geval voor mijn portefeuille, het bevorderen van de brede welvaart en – ik noem het maar even – het wapenen voor de toekomst van onze jongeren, onze jongvolwassenen, maar ook onze beroepsbevolking, onder meer door de Greenwise-ontwikkeling. Fijn dat dat herkend wordt. Tegelijkertijd heb je natuurlijk in het hier en nu ook wel te doen als het gaat over armoedebestrijding en in bescherming nemen van mensen of het ondersteunen van en het hulp bieden aan mensen. Dan is er in mijn portefeuille een aantal vragen gesteld en opmerkingen gemaakt dat in ieder geval reflectie behoeft.
De Partij van de Arbeid vraagt naar de stand van zaken als het gaat over het Geldloket en het Financieel Netwerk. Daarin is inmiddels een aantal bijeenkomsten geweest, eerst even over het Geldloket maar ook vanuit het Financieel Netwerk met professionals en partners die in het veld werkzaam zijn – laat ik het zeggen – of in ‘de branche’. En wij hebben daarin met elkaar geprobeerd zo dicht mogelijk te komen bij hoe wij zelf het met elkaar moeten organiseren hoe we zo dicht mogelijk bij die inwoner en zo laagdrempelig voor die inwoner ondersteuning kunnen gaan aanbieden. Dat kan via gebiedsteams, maar ook via bijvoorbeeld een vrij toegankelijke voorziening die makkelijk en laagdrempelig toegankelijk is. Ook vroegsignalering zal hierbij een rol spelen als het gaat over de doorontwikkeling van waar je dat kunt koppelen aan een loket of een vraag of een gebiedsteam.
Ten aanzien van de Doe Mee-webshop wordt het, laten we zeggen, wel een beetje tijd om weer eens te kijken hoe die is ingericht en wat je er eigenlijk ooit mee beoogd had en of we er inmiddels op een andere manier vorm aan willen geven. Daarbij zijn wij van plan om dit in het volgende kalenderjaar op te pakken om daarnaar te kijken. Daar zal ongetwijfeld ook worden gekeken of de webshop zoals die nu, nou aan de behoefte voldoet van de inwoner. Want daarvoor hebben we hem. We hebben hem niet voor onszelf, we hoeven niet winkelier te zijn. Want je wilt inwoners ondersteunen en dan kijken of die daar in een behoefte voorziet. Als daar een betaalde functie bijkomt, wil je het liefst zelfs wel kijken dat je inwoners een soort budget onderweg mee kunt geven, zodat die bij de lokale winkelier of bij de andere aangesloten ketens kunnen winkelen, zonder dat het stigmatiserend is. Daar hebben wij elkaar een aantal jaren geleden ook over gesproken als raad om te kijken of dat een uitgangspunt is. Maar wij zullen dat in het volgende kalenderjaar gaan evalueren en verder ontwikkelen.
U maakte een opmerking over beschut werk. Ik denk: ik zal ook even de tussenstand delen met waar we nu zijn met uw amendement van vorig jaar. Wij hebben inmiddels iedereen gesproken die op de wachtlijst stond op 31 december. Dat heeft in ieder geval nu geleid tot 43 arbeidsovereenkomsten, tot dertien proefplaatsingen en dertien mensen ware niet meer direct beschikbaar voor arbeid als gevolg van een ongeval of ziekte et cetera, et cetera. Die zijn – zoals dat heet – op een ‘passieve wachtlijst’ geplaatst. Er zijn nog wat individuele afspraken gemaakt, maar daarmee is met iedereen in ieder geval gemaakt die op de wachtlijst stond, zoals u vorig jaar ook hebt besloten en waarbij het overgrote deel in ieder geval zicht heeft op werk dan wel een arbeidsovereenkomst.
Voorzitter, dan maakte de VVD een opmerking over armoede en armoede-intensiteit. Laat ik het zo uit gaan leggen – maar volgens mij staat het ook zo omschreven: ja, er zijn gelukkig minder mensen in armoede. En je ziet ook in Emmen dat de cijfers van het aantal huishoudens in armoede steeds meer overeenkomen met het landelijk gemiddelde. Dat is ook een compliment voor de keuze die u hebt gemaakt. Het aantal kinderen dat in armoede opgroeit, benadert ook steeds meer het landelijk gemiddelde dat we graag nastreven. Maar als je in de armoede zit, is het probleem wel vele malen groter dan het een aantal jaren geleden was. En dat is de armoede-intensiteit en dat vraagt nog steeds om een inzet om te zorgen dat dat wordt tegengegaan. Want anders wordt het probleem alleen maar

groter en ook dan kom je steeds weer bij de overheden terecht en bij de mensen op wie je zou moeten rekenen.
U noemde ook ‘de welzijnsindustrie’, want gezien de groep mensen die er gebruik van moest maken, kon de welzijnsindustrie wel wat minder. Maar ik geef u ook in overweging dat wij ook steeds weer andere dingen vragen van het welzijnswerk. Het is huidige demissionaire kabinet dat met IZA, GALA en met het aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord is gekomen, waarbij we weer heel andere vragen gaan stellen aan welzijnsorganisaties, wat zij tot voor kort voor ons deden. En daarbij neemt de omvang van hun takenpakket niet af, maar is er wel een verschuiving binnen het takenpakket. Dus in die zin weet ik niet of we ze met uw wens wat minder hard nodig hebben in de toekomst of juist veel meer nodig hebben in de toekomst, totdat andere professionele tweede- of eerstelijnshulp niet meer beschikbaar is en het juiste welzijnswerk het voor de samenleving voor een deel kan oplossen.
GroenLinks maakte een opmerking over het woord ‘vertrouwen’ dat ze misten. Nou, de herziening van de Participatiewet – spoor 1, 2 en 3 – die op ons afkomt, gaat juist uit van dat vertrouwen. Ook ons beleidskader gaat uit van vertrouwen en maatwerk en ik geloof meer in dat je het juist moet nastreven en laten zien dan dat we het op kunnen schrijven. Ik denk dat de intrinsieke motivatie van hoe wij met onze inwoners om willen gaan, meer is dan het woord dat in de Begroting bestaat.
Voorzitter, dat brengt mij even bij de motie van de SP als het gaat over de kostendelersnorm. Wij hanteren, ook toen het was aangekondigd. al die 27-jaarsgrens om te gaan gebruiken. Daarbij overigens – en dat zal ik misschien thuis ook gaan vertellen binnenkort – vind ik ook dat als je 27 bent en nog thuis woont, je best ook nog wel wat kunt bijdragen – laat ze dat inderdaad thuis niet horen. Maar wij passen wel maatwerk toe, ook op het moment dat het nodig is. En als het gaat over mantelzorg: er wordt in de herziening van de Participatiewet geregeld dat daar een uitzondering voor kan komen of een maatwerkvoorziening voor kan komen. Dus in die zin is deze motie overbodig. Want wij het gunstigste beleid altijd willen toepassen, omdat juist dat het vertrouwen wekt.
Voorzitter, dan heb ik nog twee onderwerpen. Een is suïcidepreventie: daar is sinds de zomer van 2025 een werkgroep mee aan de gang, vanuit de GGD, de gemeenten in Drenthe, de GGZ en het Suïcidepreventiecentrum 113, dat er zelf is voor preventie en levensvragen. Het zijn nogal wat organisaties, die samen in een werkgroep kijken naar de implementatie van de wetgeving Drenthe-breed. Inderdaad op 1 januari 2026 treedt de wet in werking. Er wordt voorzien dat uiterlijk 31 december 2027 in alle gemeenten de suïcidepreventie moet zijn verankerd in een gezondheidsbeleid. Maar ik maak mij sterk dat wij tussendoor – ik denk dat dat ook in de eerste helft van volgend jaar zal zijn – bij u komen met de stand van zaken. Of dat separaat de gemeente Emmen zal zijn of dat dat in een wat grotere omvang zal zijn – wie weet – of in een raadswerkgroep: dat zien we nog wel. Maar wij gaan dan ook aan u vertellen waar we dan bezig met zijn. Maar daar wordt aan gewerkt.
Voorzitter, dan hebben wij nog de motie van Hart voor Emmen over de Oekraïners. Volgens onze gegevens werkt 70 procent van onze Oekraïense huishoudens: die zijn gewoon betaald werk aan het verrichten. Die andere 30 procent heeft een oorzaak dan wel een reden waarom ze nog niet aan het werk zijn. Dat kan natuurlijk zijn omdat ze net gearriveerd zijn, getraumatiseerd et cetera en omdat het kleine kinderen zijn. Het is niet zo dat we ze niet willen stimuleren, maar de mensen zijn op zichzelf al gemotiveerd om een daginvulling te gaan doen. Wat ons betreft is er ook geen enkele behoefte aan deze motie, want wij zijn ook bezig met het Rijk om te kijken naar het langetermijnbeleid voor Oekraïense ontheemden. Als straks op 1 maart 2027 de Regeling Tijdelijke Bescherming komt te vervallen, moet je misschien ook kijken wat het beleid is dat daarop focust en dan heb je ook nog wat perspectief te bieden voor de toekomst. Maar dat is wat anders dan ‘je bent hier nu en kun je wat vrijwilligerswerk gaan doen?’
Bovendien, ‘normale arbeidsvoorwaarden’: wij als gemeente besteden zaken aan en besteden zaken in, juist voor de taken die u ook noemt. Die gebruiken wij ook om mensen die ook op onze steun rekenen, van een baan te voorzien. Bij die normale arbeidsvoorwaarden horen ook middelen, maar een Oekraïner is vrij te werken als die dat zou willen. Menso is daar ook bij betrokken. Bovendien, als je allerlei projecten aangaat, dan heb je ook nog van alles te organiseren. Want er zijn veel gezinnen, er is kinderopvang te organiseren. Dus als het gaat over het capaciteitsvraagstuk – wat de heer Bos net ook aangaf – dan wel de behoefte versus 70 procent die al aan het werk is: wij ontraden ook deze motie.

De voorzitter: Oké. Voldoende? Dat is het geval. Meneer Koops nog? Niet? Dan kan de heer Wanders ook nog naar een andere vergadering. Dat hebben dat ook weer mooi op tijd gered, die vergadering start om acht uur.
Dan gaan we nu naar wethouder Rink.

De heer Rink (wethouder): Dank allereerst voor de complimenten die her en der ook uitgedeeld worden, maar ook voor de waardige reactie op de geluiden als het gaat om het regenboogbeleid. In Emmen zijn we een gemeente die niemand uitsluit. Ik noem dan maar eens even de theologische deugden: dat zijn geloof, hoop en naastenliefde. En volgens mij moeten we elkaar in staat zijn om dat te bewerkstelligen. Even voor de goede orde: het is niet 200.000 euro wat we daaraan besteden, maar slechts 20.000 euro. En daarmee ondersteunen wij initiatieven vanuit de maatschappij. En met die 20.000 euro hebben wij ook nog eens 20.000 euro bij het Rijk gehaald. Dus laten we vooral kijken naar wat ermee gebeurt en welke wensen daarmee ingewilligd worden.
Dat gezegd hebbende, hebben we ook nog iets anders waar we aandacht voor moeten hebben en waar we zeker ook een mannenprobleem bij hebben. U kent misschien wel op dit moment de activiteiten die plaatsvinden op de nationale televisie of radio met de slogan ‘Man, zeg er wat van!’. Het gaat erom – wij hebben er al vaker over gehad bij Orange the World en de heer Koops zegt in zijn motie om weer actief te worden. Maar ‘weer’ begrijp ik als zijnde nog een keer zoals we het altijd al deden en blijven doen. Want ook dat blijven we gewoon dus. Dus als het daarom gaat, moeten vrouwen zich veilig voelen op straat, moeten zich veilig voelen achter de voordeur en vaak is dat een mannenprobleem. En daar hebben wij als mannen wat aan te doen. ‘Man, zeg er wat van!’ en deel dat ook met elkaar.
Het kan dus met die campagne, maar het kan ook door het leren herkennen van rode vlaggen en daar willen we ook graag aandacht aan geven tijdens de tien dagen van Orange the World. En uiteraard blijven we de gelijkheid tussen de seksen bevorderen en wat dat betreft zijn er twee moties ingediend waarbij in ieder geval Orange the World op onze steun kan rekenen.
Ook als het gaat om femicide: want op dit moment wordt er gewerkt aan het Regionaal Uitvoeringsplan van het toekomstscenario’s kind- en gezinsbescherming. Dit zal ook overzicht bieden in alle acties en ontwikkelingen als het gaat om geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het Uitvoeringsplan wordt opgesteld samen met de netwerkpartners en wordt naar verwachting begin 2026 voorgelegd aan ons bestuur. Dus wat dat betreft steunt de motie ons ook.
Dan gaan wij naar het stroomnet, de netcongestie. Daar is al veel over gezegd. Ik denk ook dat met de beantwoording die wij hebben gegeven, wij die motie in principe kunnen steunen. Dat die ons ook steunt in het proces. Alleen, ik moet daar wel bij zeggen dat er ook een niet-realiseerbare optie tussen staat. Want we kunnen namelijk niet prioriteren: dat heb ik ook duidelijk proberen te maken met de beantwoording van de vragen. Daarbij geldt dat voor heel Noord-Nederland dat wij geen harde afspraken als gemeente individueel kunnen maken, maar dat we wel met hen om tafel zitten en dat we er alles aan doen om die 2031 te halen. Dat we dus een zienswijze gaan indienen en deze motie zal die zienswijze wel steunen.

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Ja, voorzitter, ik wou nog wel even naar de motie over femicide, die u noemde. Ik was wat benieuwd of er ook cijfers zijn over het aantal gevallen van femicide in de gemeente Emmen.

De heer Rink (wethouder): Dank u wel voor de vraag. U hebt deze technische vraag inderdaad gesteld en daar is het antwoord op dat het niet geregistreerd wordt en dat we dus geen cijfers op dit moment bekend hebben.
Dan gaan we naar de citymarketing vanuit de VVD. Daarbij wil ik graag aangeven dat ik blij ben met het feit dat de VVD in ieder geval de inhoud van het plan kan onderstrepen, dat we inhoudelijk goed op weg zijn. Ik ben ook in die zin het met u eens dat het een investering voor de lange termijn is en zeker niet in twee jaar klaar is. Maar we hebben het wel voor twee jaar op geld gezet en ook verder op p.m. gezet, omdat we van de komende periode echt gebruik willen maken om meters te maken, ervaringen op te doen en ook resultaat te boeken, om vervolgens naar u toe te komen met een goed voorstel voor 2028 en verder. Wie weet hebben we zelfs nog wel meer nodig dan wat u voorstelt op dit moment. Maar goed, dat laat ik aan de volgende wethouders en raad – om het zo maar te zeggen.

Dan gaan wij naar de Nedersaksenlijn, ook een aantal keren benoemd dan wel als beeldspraak, dan wel als vraagstukken. Ik ben het met u eens dat het proces zeker degelijk moet zijn. Ik heb u al eerder meegenomen in het feit dat wij een participatieplan aan het opzetten zijn. We hadden voor 5 november jongstleden ook een afspraak staan met het ministerie als het gaat over het BO-MIRT: dat is het bestuurlijk overleg met de bewindspersonen. Dat is door de ministeries afgezegd, omdat ze in de Ministerraad geen overeenstemming konden vinden over de woningbouwoplossingen op korte termijn. Nou, er is net een publicatie de deur uitgedaan. Ik zeg alleen maar: wij mogen weer de landelijke lijnen gaan bewandelen, want 'Elke regio telt' is weer van toepassing. Wij hebben ongeveer 10 procent van de mensen in onze regio wonen van Nederland en vervolgens komt er nog weer nul komma zoveel procent van het geld naar ons toe. Dus wij hebben weer wat te doen!
Maar dan terug naar de Nedersaksenlijn. Ja, dat is wel een obstakel, want we wilden eigenlijk ook het startdocument voor de gebiedsontwikkeling op 5 november vaststellen. En daar zit ook een participatieplan bij. Neemt niet weg dat wij toch al de gesprekken aangaan. Want u hebt het ook gezien in de verschillende media. En sowieso heb ik komende woensdag een overleg met het Platform De Monden. Dat doe ik dan ook uit naam van de gebiedswethouder – dus we doen wel dingen als gebiedswethouder om het zo maar te zeggen – maar natuurlijk ook als verantwoordelijke voor de Nedersaksenlijn.
Dat is niet het enige, want uiteindelijk zit ik 14 november aanstaande ook met ProRail en het Ministerie IenW en de EOP's om tafel om ook dit participatieplan weer met hen te bespreken. Dus wat dat betreft zijn we actief. Als het gaat om die Nedersaksenlijn, dan denk ik dat mevrouw Van der Woude daar blij van wordt, want er is gebleken dat op het moment dat er meer treinverkeer plaatsvindt, dat er meer treinreizigers komen en dat die treinreizigers ook gebruik gaan maken van andere OV-moda-liteiten, de bezetting ook zal toenemen. Daardoor zal in ieder geval dat fijnmazige netwerk ook plaatsvinden. Dus wij gaan die spiraal doorbreken. En een goed voorbeeld kunt u bij onze oosterburen zien op het station van Nordhorn.
Dan ga ik eens even kijken. U had ook een vraag of een opmerking over de olifantenstal. Nou, ik ben het met u eens dat het een fantastische locatie is. Als het daarom gaat, hebben wij ook een conceptaanvraag liggen voor het Regiostedenfonds 2.0 om te kijken hoe we een goede invulling kunnen geven aan die olifantenstal. Want ja, het is zeker geschikt voor een bepaald soort evenementen en daar moeten wel wat aanpassingen voor plaatsvinden. Maar we gaan dus kijken – althans, de conceptaanvraag ligt nu bij de provincie – om daar te proberen overeenstemming over te krijgen. Zodra we daar wat meer over weten, ga ik u daarvan op de hoogte stellen.
Dan kijk ik even naar 50PLUS als het gaat om de Bibob in het sociaal domein. Daar gaat mijn collega, de burgemeester – ja, dat is ook een collega, haha! – wat meer over vertellen. Maar ik wil in ieder geval al aangeven dat we het ook weleens positief omdraaien. Want als het gaat om de aanbesteding van beschermd wonen, hebben we een keurmerk ingesteld. Als men wil voldoen aan de aanbestedingskwaliteiten, moet men voldoen aan het keurmerk en dus hebben we aan de voorkant al het een en ander geregeld wat niet per se Bibob-proof is, maar wat wel extra handvatten geeft om met elkaar te controleren of wat daar gebeurt, ook volgens de normen en waarden is die wij nastreven in dat domein. Dus ook goed gedrag kun je belonen door te zeggen: als u voldoet aan onze keurmerken, dan kunnen wij makkelijker zaken met u doen.
Dan nog even twee vragen die vanuit de portefeuille van mijn collega Schrik komen. En daarom hoop ik ook iets meer tijd te krijgen, voorzitter. D66 had een vraag over de RES en de programmatische aanpak daarvan. Nou, wij hebben een mooi Programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK) en dat is er juist op gericht om de doelen die we in de RES hebben vastgesteld, ook te behalen. Daar rapporteren we ook jaarlijks over richting de raad. Als het gaat over het inlopen op of het behalen van de doelen, dan is daar wel een bottleneck. Ook die hebben we zojuist al benoemd: dat is congestie op het stroomnet. Want we willen wel, maar we kunnen niet altijd. Maar daar richten we ons wel primair op, vandaar ook dat we eigenlijk TenneT en Enexis wat verrast waren dat wij zo snel door de vergunningprocedures gingen. Dat is wel waar we op inzetten op velerlei plekken. Dus wat dat betreft zou ik niet willen opteren voor een nieuw plan van aanpak, maar misschien nog wel kijken hoe we dat Programma DEK wat beter bij u voor de bühne brengen.

De heer Koops (D66): Dat is inderdaad wel oké, dat lijkt me wel een goed voorstel. De reden waarom we dit ook hebben aangebracht, is omdat het Windpark N34 in ieder geval op dit moment natuurlijk

niet door lijkt te gaan. Als ik dan kijk naar de RES, dan zit daar best wel een groot aandeel in van wind dat ons aanbod moet gaan vullen. Dus daar zit ook eigenlijk een vraag onder: kunnen we iets bedenken om dat gat te gaan vullen als de N34 inderdaad niet gaat lukken?

De heer Rink (wethouder): Ja, u hebt mijn blaadje waarschijnlijk gezien, want de volgende vraag ging inderdaad over het Windmolenpark N34. Ja, u vroeg waarom dat erin stond. De terugtrekking van degene die daar het initiatief had, is in ieder geval geweest nadát wij in het college de Begroting hadden vastgesteld. Maar dat neemt niet weg dat die locatie nog steeds in zicht is als windmolenlocatie. Wat dat betreft kan er morgen bij wijze weer een andere initiatiefnemer komen die het wél gaat doen. 'Kan', 'behoort tot de mogelijkheden'. Daar zijn de kaders in ieder geval voor. Alleen, in die zin hebben we daarin ook wel te maken met of het geleverd kan worden aan het stroomnet. Nou, nogmaals, met de motie die over het 'stroomnet op orde' gaat, hopen wij in ieder geval meer te kunnen gaan bereiken.

De heer Van Dijken (CDA): Waarschijnlijk dezelfde vraag [als collega Wittendorp, die ook zijn hand opstak]. Maar wij waren wel even benieuwd: komt dat de locatie Zwartenbergerweg dan ook nog weer in beeld?

De heer Rink (wethouder): Volgens mij hebben wij een Structuurvisie Wind waar de locaties die in beeld zijn, staan. Maar volgens mij hebben wij met elkaar uitgesproken dat de voorkeur op de N34 lag. En dat hebt u als raad ook bekrachtigd in mijn beleving.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, voorzitter, ik had toch een andere vraag [dan collega Van Dijken]. Is er ook een soort deadline wanneer er toch een beslissing moet worden genomen? Want die RES heeft natuurlijk een bepaalde einddatum, dan moet je op een bepaald moment beginnen.

De heer Rink (wethouder): Ja, dan gaan we echt in de materie die ik niet kan beantwoorden. Maar ik ga ervan uit dat er een deadline is om de resultaten van de RES te behalen. Want anders hoef je ook niet alweer met een volgende RES bezig te gaan. Dus misschien kunnen we dat nog even navragen en dat dan even schriftelijk beantwoorden. Want in principe is het een soort van technische vraag.

De voorzitter: Oké. U was klaar met uw beantwoording?

De heer Rink (wethouder): Ja, als u het goed vindt wel, ja.

De voorzitter: Daar ga ik niet over. Nee. Dank u wel. Dan gaan we naar wethouder Keen.

De heer Keen (wethouder): Nou, ik heb altijd een beetje het gebruik om de vragen wat te beantwoorden aan de hand van mijn portefeuilleonderdelen.
Dan wil ik graag starten bij onderdeel jeugd en dan wil ik iets zeggen over de bestemmingsreserve die natuurlijk door u gevraagd in deze Begroting rondom jeugd van 5 miljoen. Dat is wellicht wat ongebruikelijk, maar die vraag van u is ook niet voor niets. Want we hadden hier tijdens de bespreking van de Bestuursrapportage al het een en ander over besproken. Ik denk we vanuit de raad wel kunnen zeggen dat we met elkaar in ieder geval de financiële urgentie voelen om te gaan hervormen als het gaat om jeugdzorg. En dat is ook de taak die wij hebben gekregen vanuit het Rijk.
Maar er is meer. Meneer De Jonge refereerde daar ook al even in zijn bijdrage en dat gaat over het boemerangbeleid van mevrouw Stellaard. Daar wil ik toch even kort bij stilstaan, want legt dat boemerangbeleid nu daadwerkelijk bloot? Een aantal zaken, namelijk het aanhoudende falen toont dat beleid op jeugdzorg en passend onderwijs al decennialang niet dezelfde problemen oplost, maar juist verergert – een repeterend patroon. Elke beleidsronde lijkt te proberen het falen van de vorige te repareren, wat leidt tot een cyclus van hervormingen die weer nieuwe problemen veroorzaakt. Verkeerde aannames, het bericht dat het falen vaak te wijten aan onjuiste aannames over de oorzaken van problemen en de verwachte effecten van beleid. Het gebrek aan langetermijnperspectief stelt dat de focus op een te korte termijn op actuele problemen leidt tot misverstanden over de aard van de problemen, wat effectief beleid ondermijnt. En vervolgens laat dat zien hoe deze aanpak leidt tot

complexer en duurder beleid zonder dat de ondersteuning van kinderen en gezinnen wordt verbeterd. Nou, en laat dát nu de plek zijn waar we op dit moment met elkaar staan.
En als je dit weet en als we dit als college weten, dan kun je ook niet anders dan daartoe handelen om dan daar iets mee te doen. Ik wil daarom dus ook komen met een hervorming die duurzaam en efficiënt is. Ik wil in de toekomst geen financiële mannen en vrouwen meer aan mijn tafel die weer een tekort op de jeugdzorg komen melden en ik wil al helemaal geen rapporten meer op mijn tafel die heten *'Niet gezien, niet gehoord'*.
Maar dat vraagt wel wat van ons met elkaar en ik denk dat we ons daar allemaal van doordrongen zijn. Wij zijn daar ook *as we speak* keihard al mee aan de slag. We gaan over twee weken met mevrouw Stellaard aan de slag om te kijken hoe wij nu onze eigen aannames doen, wat nou maakt dat we hier in Emmen de problemen hebben die we hebben en op basis daarvan beleid formuleren dat wél effectief is. En ik vraag daarvoor 5 miljoen euro als start. Ik hoop dat de proceskosten niet 5 miljoen gaan kosten, want dat vind ik heel veel geld. Ik hoop ook dat ik daar de eerste stappen mee zou kunnen zetten. En ik verwacht ook in de toekomst dat er nog meer investeringen nodig zijn dan deze 5 miljoen. Ik verwacht dat we het hiermee gaan redden. En ik verwacht ook niet dat ik u volgend jaar ook al een effect zou kunnen laten zien van deze hervormingen. Dus die winstwaarschuwing wil ik u wel alvast geven. De ambities zijn er, de intenties zijn er, maar ik wil het wel duurzaam en efficiënt gaan doen. Dus ik wil niet over enkele jaren hier weer hetzelfde gesprek met u hoeven te voeren – of wie dan ook die dan wethouder jeugd zal zijn. Dus deze winstwaarschuwing heb ik dan maar bij dezen even afgegeven.
Meneer Wittendorp heeft ook gevraagd: laat ons nu halfjaarlijks even een inzicht in de cijfers zien. Nou, ik ben wel van plan om de komende tijd, in ieder geval zolang ik er nog ben, wel wat vaker met u in gesprek te gaan over dit belangrijke onderwerp. Nogmaals, over twee weken gaan wij intern met mevrouw Stellaard aan de slag. Dan gaan ook ontzettend veel mensen aan de slag om te komen tot een soort van uitgangspuntennotitie, die wij zo rond februari ook aan u willen presenteren en ook tot aan februari willen wij u gewoon goed meenemen in dat proces, omdat wij verwachten dat daar belangrijke keuzes in gemaakt moeten worden. Ik wil erg graag dat u daar voortijdig en vroeg bij aangehaakt bent, zodat we daar ook met elkaar goed de grip op hebben van wat we nu eigenlijk kiezen en waarom we nu eigenlijk kiezen en of we dat met elkaar ook kunnen ondersteunen. Dus u vroeg om halfjaarlijks, ik verwacht de komende tijd daar wel wat vaker contact over. Tot zover jeugdzorg *an sich*.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Wij ondersteunen wat het college ons vraagt om daar 5 miljoen van te maken. Want we hebben al vaker geconstateerd dat we in een soort spagaat zitten: we weten dat het anders moet, maar we zitten gewoon met het andere been ook in het systeem vast. Dus we moeten daarmee doorgaan. Die spagaat hopen we hiermee een beetje financieel op te lossen. Dus ondersteuning daarvoor, maar tegelijk bekruipt ook het gevoel alsof we hier proberen het wiel opnieuw uit te vinden. Terwijl het ook problemen zijn die in het hele land spelen. Dus ik zoek een beetje naar hoe het college daarmee omgaat.

De heer Keen (wethouder): Nou, het is ook denk ik wel in een bepaalde mate van het wiel opnieuw móéten uitvinden, aangezien we dus ook kunnen constateren dat we al jarenlang op dezelfde voet proberen problemen op te lossen. Maar daartoe zijn we kennelijk niet goed genoeg in staat. Dus ergens hebben we wel iets opnieuw uit te vinden. Zijn we dan als gemeente de enige die dit fantastische inzicht hebben? Natuurlijk niet. Er zijn ook andere regio's en gemeenten die vanuit dezelfde ambities kijken, dus is het ook belangrijk dat we daar ook met elkaar de verbinding in te zoeken om elkaar te helpen en te ondersteunen. Ja? Oké.

De heer Van Dijken (CDA): Ik weet niet of u nog over Angelslo Academy specifiek iets gaat zeggen? Anders wacht ik daarop.

De heer Keen (wethouder): Nee, dat zat niet in mijn betoog.

De heer Van Dijken (CDA): Oké, nou, dan heb ik twee vragen. We hebben een fantastisch boekje gekregen van Angelslo Academy met heel mooie resultaten, dat heel veel jongeren zich hebben

verbonden aan die Angelslo Academy. Ziet u ook een negatieve correlatie tussen de deelnemers die daaraan deelnemen en de mensen die in die groep zitten, die niet meer in aanraking komen met jeugdzorg?

De heer Keen (wethouder): Ik begrijp deze vraag even niet.

De heer Van Dijken (CDA): Nou, er staat een heel mooie zin in de Begroting: *'Door middel van de positieve verleidingen van de Academy en een team dat een vertrouwensrelatie opbouwt met de jeugd, voorkomen we bijvoorbeeld dat deze jeugd straks jeugdzorg of verslavingszorg nodig heeft.'* Daar zie je dus dat Angelslo Academy gewoon een heel positief effect heeft op die jongeren, dat ze van de straat komen, dat ze een band hebben met andere jongeren. En ik heb daar geen verstand van, maar ik kan mij voorstellen dat daar zoveel positiviteit uit naar voren komt dat dus de weg naar jeugdzorg minder wordt bewandeld. En ziet u dat ook in de praktijk.

De heer Keen (wethouder): Heldere vraag op deze manier. Heeft het eigenlijk de preventieve werking die we ook hopen? Nou, dat kunnen we op dit moment nog niet voldoende uit de cijfers terughalen. Naar aanleiding van het eenjarig bestaan is er een magazine uitgebracht en is er ook een mooi artikel over geschreven in het Dagblad, waarin we ook een mooi grafiekje hebben kunnen toevoegen over het aantal meldingen van overlast in de wijk Angelslo. En je ziet dus op het moment in de tijd dat de Angelslo Academy is gekomen, dat het aantal overlastmeldingen naar beneden is gegaan. Dan zou je kunnen denken: hé, maar dat is mooi! De Angelslo Academy is er en dus is het een-op-een. Maar zo simpel ligt het gewoon niet en dat geldt ook met dit soort cijfers.
Kunnen we dan inderdaad zeggen dat door de Academy er voor minder kinderen uit Angelslo indicaties worden afgegeven? Ja, je zou die cijfers wel kunnen presenteren, maar op dan een-op-een het verband te kunnen leggen dat dat dan dus komt door de Academy, is best wel een ingewikkelde. Ik kan me er wel wat bij voorstellen, hoor, want dat gevoel heb ik daar zelf ook wel bij. Op het moment dat je weet dat er zo'n positieve beweging gaande is, dat zoveel kinderen en jongeren aangeven zelf baat te hebben bij deze interventie, zou ik die aanname zeker kunnen ondersteunen. Alleen, als je feitelijk en wetenschappelijk kijkt, is het best wel een lastig verband om te leggen.

De heer Van Dijken (CDA): Ja, je zou waarschijnlijk langer door willen gaan met die Angelslo Academy. Is het dan niet vreemd dat we wel geld reserveren voor 2026 en 2027 van 4,5 ton voor de Angelslo Academy, maar dat die daarna op p.m. staat? Zou u niet liever zien dat wij als raad u helpen en daar ook 4,5 ton bijleggen?

De voorzitter: Een gewetensvraag, wethouder. Ja.

De heer Keen (wethouder): Dat heeft er inderdaad alles mee te maken dat ik vind dat je ook wat langer iets moet doen om te kijken wat voor effecten wij dan in de cijfers zien. Daarom is het ook tot aan dat jaartal vastgezet in de Begroting. En dan kunnen we bezien of de aannames die we aan de voorkant gemaakt hebben, kloppen en of we dat ook in de cijfers terugzien en of dat vervolgens ons voldoende vertrouwen geeft om te zeggen dat dit de interventie is waar we in geloven en die effectief werkt, waardoor we dit willen bestendigen. Dus dat is de reden waarom die voor een wat kortere tijd in de Begroting staat om ook die scherpte te blijven houden. Want we zien ook dat we heel goed zijn in interventies en stappen en die ook maar door te laten kabbelen, zonder goed scherp genoeg te zijn op of de aannames die we aan de voorkant hadden, nog steeds kloppen, of het doet wat we gewild hadden dat het deed en of dat dan betekent dat het genoeg legitimeert om dit ook door te laten gaan.
Dan had ik nog van GroenLinks wat zorgen rondom het inclusievere onderwijs. Maar de scholen hebben de opdracht gekregen voor 2035 te komen tot inclusiever onderwijs. Dus dat is geen gemeentelijk plan, het is een plan vanuit het Rijk vanuit de wet, waarin scholen daartoe worden opgeroepen. Het doel hierbij is dus om de kinderen die bij die 70 procent – van wie we minder willen dat die naar speciaal onderwijs gaan – horen, naar regulier onderwijs te laten gaan. Volgend jaar gaan we onderzoeken hoe we dat willen gaan doen. Daar zijn we als gemeente heel goed bij betrokken, maar ook allerlei andere samenwerkingspartners. En dat heeft er gewoon eigenlijk van alles mee te maken dat we het ook belangrijk vinden dat de kinderen nabij thuis onderwijs laten volgen. Niets is

vervelender voor een kind dat, als enige in de straat, iedere dag met het busje wordt opgehaald naar een school 30 kilometer verderop. We willen graag dat kinderen zo dichtbij mogelijk, net als alle andere kinderen in hun eigen buurt, naar school kunnen. Dat betekent dat we veel meer hebben samen te werken op het gebied van jeugdzorg en onderwijs en dat is ook waartoe we met elkaar bewegen. Dat is ook onderwerp op de agenda van onze LEJA, onze Lokaal Educatie Jeugdagenda, waarbij we met de schoolbesturen, met jeugdhulpaanbieders, Sedna, Facet en allerlei partijen in gesprek zijn om te kijken hoe we dat op een goede manier kunnen borgen. Om ervoor te zorgen dat kinderen niet tussen wal en schip raken.

Mevrouw Van der Woude (GroenLinks): Dank aan de wethouder. Maar kan het niet zo zijn dat het doel uiteindelijk is wat u zegt: dat kinderen gelukkig zijn op de school die ze volgen? En het kan ook zijn dat kinderen ongelukkig zijn bij het reguliere onderwijs op de school nabij en heel gelukkig zijn als ze kunnen worden opgehaald met een busje en naar dat speciale onderwijs gaan waar ze alle aandacht krijgen? Dus dat kan toch ook een uitkomst zijn?

De heer Keen (wethouder): Zeker, mevrouw Van der Woude, dat ben ik met u eens. Ik denk ook echt dat er altijd een doelgroep zal zijn die absoluut gebaat is bij het speciaal onderwijs. Maar het feit is denk ik op dit moment ook dat er een enorme groep kinderen die onnodig naar het speciaal onderwijs gaat.
Wakker Emmen had nog de vraag over het onderzoek naar de schoolgebouwen. Dat vindt het eerste kwartaal 2026 plaats. Ik kijk automatisch meneer Woltman aan, maar ik verwacht dus vóór 1 april 2026 daar een uitslag op.
Cultureel erfgoed: daar had de Partij van de Arbeid nog een vraag over, over initiatieven op het gebied van erfgoed, of we die kunnen inpassen bij de bestaande buurtprojecten. Nou, daar zijn we zeker toe voornemens, we vinden het zelf ook ontzettend van belang, ons cultureel erfgoed. Daarom hebben we ook onze Erfgoednota vastgesteld eerder dit jaar en we hebben daar zeker aandacht voor.
En ik zou graag namens mijn collega Schrik nog even de huidige stand van zaken rondom het Veenpark met u willen delen. Na het faillissement van het Veenpark is de curator natuurlijk aan zet geweest. Gegadigden konden tot uiterlijk 22 september hun bieding uitbrengen. Dit heeft geresulteerd in drie biedingen. Er is ook bestuurlijk contact met de betrokken partijen en voor ons is het belangrijk vooral dat het Verhaal van het Veen, het museale deel, behouden blijft. Daarmee geven we natuurlijk ook uitvoering aan de raadsbreed gesteunde motie die u daarover hebt ingediend. En u weet ook van ons dat, mocht het blijken dat er extra activiteiten nodig zijn om de businesscase voor het Veenpark rendabel te maken, we bereid zijn hierover in gesprek te gaan met de geïnteresseerde partijen. We kunnen helaas nog niet vooruitlopen op het verdere verloop, maar u hebt onlangs denk ik ook het artikel – volgens mij op RTV Drenthe, dacht ik, of het Dagblad van het Noorden, pin me er niet helemaal op vast – kunnen lezen, dat ongeveer eind deze maand wij daar uitsluitsel over krijgen van de curator wie de partij zal zijn met wie verder zaken wordt gedaan. Dus ongetwijfeld zal onze collega u daarvan verder op de hoogte houden.
De VVD heeft nog gevraagd naar de positie van DIEP. Ja, daar zijn we dit jaar ook mee aan de slag geweest, meneer De Jonge. Er is een onderzoek gaande naar wat nu een goede plek zou zijn voor DIEP. Om te kunnen functioneren: is dat inderdaad een gemeentelijke afdeling, of is er een betere keuze te maken rondom verzelfstandigingstraject? We verwachten in december daar een conceptuitslag van te ontvangen, dus ik kan me zo voorstellen dat ook wederom in het eerste kwartaal volgend jaar wij uw raad daar ook verder over zouden kunnen informeren.
D66 vroeg naar de Muziekfabriek MM en de combinatie met nieuwbouw Facet. Ze zijn met elkaar in gesprek geweest en hebben met elkaar uitgesproken dat de intentie is dat, mocht het mogelijk zijn, het binnen de huidige kaders mogelijk gemaakt zou moeten kunnen worden. Die aanbesteding is nog niet in gang gezet, dus dat is ook gewoon ons uitgangspunt. Het is binnen de kaders die we gesteld hebben en die u vooral ook als raad hebt gesteld. Dus daar gaan we van uit.
Het onderhoud van de Stip, daar heeft meneer Kasteleijn nog naar gevraagd. Nou, we hebben vorig jaar contact gehad met de eigenaar van de stichting en die heeft ook een aanvraag gedaan, maar daarna ook weer teruggetrokken. En sindsdien is het wat dat betreft ook wel wat stil. Dus ja, het is nu ook aan de eigenaar van de stichting dan.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Wat is de aanvraag geweest die ze gedaan hebben? Is dat een financiële of een ondersteunende? Wat is dat geweest?

De heer Keen (wethouder): Ik heb hem niet helemaal in het hoofd, meneer Kasteleijn, maar dat ging inderdaad over het weer oppimpen van 'de bol' – om het maar even zo te zeggen. Want de verf is inderdaad wat vervaagd en de bedoeling was om die weer een mooie kleur te geven.

De heer Kasteleijn (50PLUS): En is het ook bekend wat de reden is dat ze dat weer teruggetrokken hebben? Vanwege eisen die vanuit de gemeente gesteld zijn?

De heer Keen (wethouder): Wij hebben vragen gesteld rondom de aanvraag en daarop heeft de partij zich weer teruggetrokken. Dus dat is wat ik daarvan weet.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Mijn laatste vraag, sorry hoor. Maar dit is mij vraag: bent u van plan om contact met hen op te nemen om te kijken hoe we de Stip toch weer kunnen laten glanzen? Of zegt u: nee, dat initiatief moet vanuit hen komen?

De heer Keen (wethouder): Ja, dat tweede. Dat is mijn stelling.
Ik zou nog graag willen reageren op een tweetal moties. De eerste is vanuit GroenLinks over de jeugdbescherming. Nou, ik waardeer dat uw partij aandacht heeft voor dit belangrijke dossier. Nu kan ik zeggen dat we met de punten die u meegeeft in uw motie, al heel hard bezig zijn. Het eerste punt gaat over het erkennen van het probleem. Volgens mij hebben wij onlangs u een brief gestuurd als reactie op de beide rapporten die zijn uitgebracht, waarin we ook ruimte geven tot reflectie. Maar die reactie heb ik hier ook in de raad al meerdere malen gegeven naar aanleiding van de vragen van mevrouw Velzing van Wakker Emmen hierover. Dus in die zin hebben we volgens mij het in ieder geval vanuit Emmen en vanuit de Jeugdhulpregio al absoluut erkend dat hier dus en heel serieuze problemen zijn waarmee we aan de slag zijn. We werken daarin ook al veelvuldig samen met Drenthe én Groningen. Ook daarvan hebben we u het afgelopen anderhalf jaar veelvuldig op de hoogte gehouden middels brieven en de actieve informatiebijeenkomsten. En wij hebben binnenkort als regio Drenthe-Gronin-gen ook een gesprek met het ministerie rondom dit urgente probleem. Dus ja, we zijn heel hard bezig met die drie punten, maar ik ga natuurlijk niet zeggen dat ik deze motie afraad. Want ik vind hem ontzettend belangrijk en ik waardeer uw oproep.
En ik zou nog even willen reageren op de motie van de ChristenUnie over de grip op de GR. Twee weken geleden hadden we natuurlijk de bespreking rondom de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio. Ja, ik had net met het CDA aan het begin van deze vergadering even een gesprekje erover dat jeugdzorg inmiddels al een hoofdpijndossier is. Ja, en die hoofdpijn kwam bij mij al opzetten bij het bespreken van dit stuk. Maar nee, ik had er wel heel graag wat over willen zeggen, want ik wist natuurlijk dat u tijdens die vergaderingen hier ook iets over vertelde. En ik waardeerde het ook ontzettend dat u op die manier ook uw betrokkenheid laat zien en ook zegt dat u uw positie als raad hier ook veel steviger in wilt neerzetten. En ik denk dat dat elkaar alleen maar kan helpen. Het helpt mij in mijn opdracht ook tot die moeilijke hervorming waar we met elkaar voor staan, maar het helpt u ook om meer het gevoel te hebben dat u hier ook bovenop zit en u ook uw positie als raad hierin pakt. Dus dat waardeer ik hierin. Dank u wel.
En volgens mij was dit wel ongeveer mijn bijdrage.

De heer Koops (D66): Bedankt voor uw bijdrage. Het enige puntje vanuit ons dat eigenlijk nog is blijven liggen, is het tienjarige bestaan van het Atlas Theater en de wensen die zij hebben omtrent het jasje dat hun wat begint te knellen. Dus misschien kunt u iets zeggen over die gesprekken die u daarover voert en een lichte vooruitblik – als u die al hebt?

De heer Keen (wethouder): Ja, dat staat natuurlijk ook al in de Begroting geschreven. Wij zijn er ook met het Atlas Theater over in gesprek. Toen ze begonnen, was er eigenlijk als ambitie gezegd dat de Muzeval een bepaald bezoekersaantal had. Nu weet ik dat niet helemaal uit het hoofd, maar de ambitie was vanuit het Atlas Theater: kom maar tor 40.000 bezoekers. Nou, we weten inmiddels dat het al bijna verdubbeld is, dus in die zin zeggen ze: ja, we lopen nu echt wel tegen een aantal

capaciteitsdingetjes aan. Dus die gesprekken voeren we, maar we zoeken ook wel naar hoe we vanuit het Atlas Theater bijvoorbeeld wat meer inkomsten kunnen laten genereren door de aanpassing die we doen. Dus dat het niet alleen maar is van: 'nou, Atlas Theater, hier hebt u een zak met geld', maar we verwachten ook wel iets vanuit het Atlas Theater. Dus zij zijn aan het onderzoeken hoe dat eruit zou kunnen komen te zien. Dank u wel.

De voorzitter: Voldoende? Oké, dank u wel, mevrouw de wethouder. Dan geef ik de leiding aan de plaatsvervangend voorzitter, de heer Horstman.

De wnd. voorzitter: Bedankt, dan geef ik u graag de gelegenheid om de vragen te beantwoorden en ook even op de moties en de eventuele amendementen in te gaan. Gaat uw gang.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Misschien even met name rondom het thema veiligheid in drie blokjes uiteen. Even een aantal algemene opmerkingen,d an zal ik ingaan op een drietal moties en dan nog twee wat losse onderwerpen.
In algemene zin is de neiging natuurlijk groot om, in het verlengde van een aantal beschouwingen vandaag, ook eens even in algemene zin stil te staan bij hoe het met de veiligheid in de gemeente Emmen gaat. Dat zal ik niet doen, in de wetenschap dat wij in de volgende raadscyclus in december het meerjarige Veiligheidsplan hebben met allerlei soorten beschouwingen. Misschien een klein voorafje daarop, het sluit een beetje aan wat meneer Kuiper opmerkte. Dat ging toen nog ook over de Bestuursrapportage – ik kom daar straks nog wel even op terug: dat allerlei dingen op groen staan en daarmee allemaal wel goed gaat, bijvoorbeeld met het thema veiligheid. In algemene zin, die Bestuursrapportage is vaak helemaal ontleed in allerlei verschillende soorten acties en op die verschillende soorten acties wordt gerapporteerd. Dan is niet de optelsom: 'het gaat alleen maar goed'. Dat is niet zo. Tegelijkertijd, op die verschillende acties lopen heel verschillende dingen, ook waar het in die Bestuursrapportage gaat om veiligheid. Dat loopt wel goed.
Vervolgens kun je in de volle breedte denken: hoe gaat het eigenlijk met de veiligheid in Emmen? Daar wordt in het meerjarig Veiligheidsplan wel het nodige over gezegd. Dat heeft ook wel iets te maken met feiten en gevoel. Maar even daarop vooruitlopend – ook even in de aanloop naar het gesprek dat we met elkaar voeren in december: het helpt niet zozeer om daarin te blijven praten in de sfeer van dat het wel veilig of het dat het niet veilig is en in de sfeer van dat er heel veel gebeurt op het gebied van veiligheid of dat er heel weinig gebeurt. Wat in algemene zin zo is: ik loop hier nu in mijn negende jaar rond als de burgemeester van Emmen. Dat is ook wel een beetje het volledige plaatje: traditionele criminaliteit neemt wat af en andersoortige criminaliteit neemt toe. Dat is wel een lijn die absoluut aan de orde is. Natuurlijk, als het gaat bijvoorbeeld om het uitgaansgeweld om eens wat te noemen, dan zou ik haast zeggen: dat is van alle tijden. Ik was hier nog maar net in dienst en toen dacht ik: tjonge, wat gebeurt hier veel in de uitgaanswereld! Vervolgens gaat het allemaal wel weer wat op en neer in dezen. Dat raakt niet de kern van de onveiligheid. De kern gaat met name over hoe we zicht krijgen op andere fenomenen waar het gaat om de veiligheid en daar wordt een antwoord op gegeven in het meerjarige Veiligheidsplan. Ik ben heel benieuwd hoe u daar de komende tijd tegenaan kijkt. Dus die andere fenomenen zijn minstens zo interessant als allerlei vormen van traditionele criminaliteit.
Dat is ook wel de opmaat naar de beantwoording van een drietal moties. Om te beginnen het veiligheidsrisicogebied, de motie van de VVD. Dat lijkt een wat simpel verhaaltje waar het gaat om of we wat meer aandacht kunnen hebben voor de veiligheid in het stationsgebied. Als je het zo formuleert, dan had ik daar nog wel in mee kunnen gaan. Want u hebt gelijk, als het gaat om een aantal vervelende plekken in Emmen waar de onveiligheid in toenemende mate aan de orde is, dan is het stationsgebied daar absoluut een van en eigenlijk de hele lijn stationsgebied--Nieuw-Weerdinge--Ter Apel. Daar zal ik zometeen nog wat meer over zeggen.
Terug naar uw vraag over het veiligheidsrisicogebied: zo eenvoudig gaat dat niet. Er is aardig omschreven wat een veiligheidsrisicogebied is – ik citeer maar even. Dat moet het gaan om *'een dreigende verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, gerelateerd aan een groot aantal wapenincidenten'*. Dat is de definitie van een veiligheidsrisicogebied. Dat betekent dus dat de burgemeester dat niet aanwijst, dat betekent dat we dat in de driehoek moeten bespreken. Dat er een heel goede motivatie onder moet liggen en dus een criterium dat er een groot aantal

wapenincidenten is. En geloof me, er gebeurt het nodige op dit moment in het stationsgebied aan onveilige situaties, daar zijn we het snel over eens. Maar dat is niet gerelateerd aan een heel groot aantal wapenincidenten. Dat type onveiligheid is toch wel weer wat anders.
Datzelfde geldt waar het gaat om het gebiedsverbod – om eens wat te noemen. Natuurlijk worden er links en rechts zeker gebiedsverboden uitgedeeld door de burgemeester. Dat doen we met een zekere regelmaat. Maar je kunt ook niet aan de lopende band daar gebiedsverboden neerleggen. Ja, ik ken hetzelfde type juridische onderbouwing dat daarbij noodzakelijk is. Vanuit die optiek ontraad ik u deze motie. Nogmaals, dan wordt het een vrij ingewikkeld gesprek waar het gaat om het criterium van wapenincidenten. Ik ondersteun vooral de betooglijnen om te zeggen dat we er volle aandacht aan moeten besteden om de veiligheid in het stationsgebied te versterken. Daar zijn we al mee bezig en daar zouden we nog wel een aantal stappen in kunnen zetten. Ik ben graag bereid om daar nog met u over in gesprek te gaan. Alleen, dat is wat anders dan de instemming met het veiligheidsrisicogebied.

De heer De Jonge (VVD): Ja, ik hoor het betoog van burgemeester aan en er zijn inderdaad misschien nog geen incidenten met wapens. Maar wie zegt dat dat nog niet gaat gebeuren? Je kunt beter voorkomen dan genezen – om het maar zo te zeggen. En ja, er worden ook regelmatig bijvoorbeeld drugsnaalden gevonden: die kun je ook als wapen gebruiken om iemand mee te steken. Kijk, ik snap dat u het moet onderbouwen, maar we kunnen allemaal afgaan op of er daadwerkelijk wapens zijn, maar het is nou eenmaal een gebied waar niemand het bijna fijn vindt om te zijn. Dat heeft met de veiligheid te maken, de buschauffeurs geven dat aan, er is zoveel trammelant in dat gebied als het ware. En daarom zeggen wij ook: laten we dan wel een veiligheidsrisicogebied ervan maken, dan kunnen we in ieder geval preventief zijn. Kijk, straks gebeurt er iets met een wapen en dan zijn we te laat en dan slaan we ons allemaal op de kop met: 'Ja, hadden we dit maar eerder gedaan.' Daar gaat het ons met name ook om.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Nee, ik snap wat u bedoelt. En nogmaals, ik wil graag kijken naar allerlei aanvullende maatregelen in het kader van het stationsgebied. Alleen, u kiest nu even één juridisch instrument en nogmaals, dat moet ik ook voorleggen aan het Openbaar Ministerie. Waarbij ik al op voorhand maar even een winstwaarschuwing geef: als het criterium het aantal wapenincidenten is – en niet wat er in de toekomst gaat gebeuren, maar bijvoorbeeld in het afgelopen jaar – dan is dat criterium relatief zwak onderbouwd in dezen en komen we daar niet zo heel veel mee verder. Dus ik wil ook voorkomen dat we een straatje inlopen waarbij we zeggen: nou, dat gaan we eens aanvragen met elkaar en dat doen we, om uiteindelijk bij u terug te komen met het verhaal dat het niet gelukt is. Dus volgens mij helpt het veel meer om het te zien als een gebied waar de onveiligheid op dit moment groot is. Dat is inderdaad een van meest onveilige gebieden in de gemeente Emmen. Ik ben graag bereid te kijken naar een samenhangend pakket maatregelen. Maar het instrument dat u kiest, is volgens mij op dit moment een doodlopende weg en dat zal ook in de driehoek wel het antwoord zijn in dezen. Nogmaals, dat is een heel nauw omschreven criterium dat daarbij speelt.

De heer De Jonge (VVD): Ja nou, u trekt nu zelf eigenlijk al die conclusie zonder dat er overleg is geweest. Dus daarbij zou ik sowieso willen zeggen...

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Nee, dat is niet zo. Want we hadden vanochtend de driehoek, meneer De Jonge. Ja, goed...

De wnd. voorzitter: Burgemeester, ik zou graag wel even willen dat ik u het woord geef. De heer De Jonge, gaat u verder en dan kunt u reageren, burgemeester.

De heer De Jonge (VVD): Ja, ik ga verder. Ja, dat had ik dus niet kunnen weten. Dus goed, prima dat er vanmorgen dan een overleg erover is geweest. Wij vragen om maatregelen, maar wat ziet u dan wél als oplossing daar in dat stationsgebied? Want we kibbelen eigenlijk maar wat aan, we doen een beetje handhaving, we doen dit. Maar ik hoor eigenlijk nooit eens een concrete oplossing voor het probleem van het stationsgebied.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Nog excuus, voorzitter.

Het betekent ten eerste inderdaad dat we het daar vanmorgen over hebben gehad. We bereiden dit soort dingen gewoon voor. Ik zag de motie voorbijkomen en vanochtend hadden we een lokale driehoek. Dat was relatief toeval, anders had ik het wel op een andere manier naar me toe gehaald, omdat ik vind dat we het daar in de driehoek over moeten hebben. Dus dat is inderdaad het antwoord dat u vanuit de driehoek kunt verwachten. Daar kunnen we rustig een formeel traject bij af gaan lopen, maar dan geef ik later het antwoord dat ik u nu ook had kunnen geven.
Ten tweede: doe niet voorkomen alsof we maar een beetje aan het aanrommelen zijn. Als je kijkt naar de optelsom aan maatregelen die we daar aan het doen zijn, dan is die volstrekt helder. Die zit heel veel aan de kant van de repressie. Dat moet ook, het gaat om politie – daar kom ik zometeen nog op terug waar het gaat om boa-capaciteit, daar kom ik zometeen op terug bij wat bijvoorbeeld Qbuzz allemaal kan doen – maar de échte oplossing, als u mij vraagt, kan ik u ook wel geven in dezen. Maar dan kom ik veel meer bij de aanpak veiligelanders. Dan kom ik veel meer aan waar het gaat om de aanpak van bepaalde zorggroepen in dezen.
Als het gaat om waar die onveiligheid door ontstaat? Neem alleen maar even het verhaal van alles wat te maken heeft met de veiligelanders. Het is werkelijk een schande dat we al twee, drie jaar lang lopen te 'klooien' – even in uw woorden – in dat gebied, alleen maar omdat we een doorgangsstation zijn in de richting van Ter Apel. Het is werkelijk een schande dat we week in, week uit meer dan 2.000 mensen daar moeten worden opgevangen, van wie 10 procent daar niet thuishoort. Het is werkelijk een schande dat daar waar alle burgemeesters in Nederland zeggen 'zullen we die Spreidingswet eens met elkaar gaan uitvoeren?' en dat het kabinet weigert om dat te doen. Dáár ligt voor mij de oplossing en dat is wat anders dan een ingewikkelde discussie voeren over veiligheidsrisicogebieden of het opvoeren van het aantal boa's. Ik voel me een soort wielrenner die aan het fietsen is op een weg vol punaises en achter elkaar blijft men die punaises daar maar op gooien. Dáár ligt volgens mij de oplossing. En daar ligt ook de oplossing waar die moet komen. Niet bij burgemeesters die alleen maar aan het bandenplakken zijn met alle steun die ze van hun raden daarbij krijgen, maar bij een kabinet dat nu eindelijk eens een keer écht werk maakt van de aanpak van veiligelanders in de asielstroom.

De wnd. voorzitter: Voor de laatste keer de heer De Jonge.

De heer De Jonge (VVD): Ja, prima. Dat is inderdaad landelijk beleid, daar kan ik hier zelf weinig aan veranderen. Ik heb in ieder geval wel de minister uitgenodigd voor van alles. Ik denk: ja, als u hem niet te pakken krijgt, dan probeer ik zelf via onze lijnen. Dus ik hoop dat hij in ieder geval gaat komen om de problematiek hier nogmaals duidelijk te maken. Want dat heeft ook met die budgetten en dergelijke te maken – daar hebben we het laatst nog over gehad. Maar goed, ik kan daarover nog veel meer woorden aan u voorleggen, maar de motie ligt er in ieder geval. En wat mij betreft gaat die gewoon door.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Nou ja, dat is aan u. Als u die minister uitnodigt, dan ken ik die goed. Daar sluit ik graag bij aan. De andere minister nodigen we al zo'n beetje maart-april uit en ik begrijp niet dat de verantwoordelijk minister van Asiel en Migratie bereid is pas half december deze kant op te komen.
Dan de motie over de uitbreiding van de boa-capaciteit. Ook dat is een verhaal. Kijk, ik had u een toezegging gedaan om voor de begrotingsraad inzicht te geven in het aantal boa's. Dat hebben we gedaan. Die brief sluit ook met een voorstel vanuit het college om daarover op een later moment met een voorstel te komen. Dat kan ook in het verlengde van de vaststelling van het meerjarige Veiligheidsplan. U zegt: daar wil ik nu achteraan. Het voorstel is om dat niet te doen. Dat heeft ook iets te maken met in de volle breedte kijken hoe we dit soort dingen doen. Het college heeft wat dat betreft meer pijlen op de boog, heeft meer wensen die hier ingevuld moeten worden. U hebt gelijk als u zegt: qua benchmark zitten we wat aan de voorkant. Dus ik kan me heel goed voorstellen dat we ermee aankomen. Maar mijn voorstel zou zijn – daarom ontraad ik ook deze motie – om daar nog even mee te wachten. We hebben op dit moment een heel aantal boa's daar lopen. We willen in die zin wel op weg naar die uitbreiding van de boa-capaciteit en we willen daar gewoon een goed onderbouwd voorstel voor vanuit het college. Maar we vonden het wel zo netjes dat als ik een toezegging doe voor de begrotingsraad, we in ieder geval een aantal woorden hebben gegeven op die vraag. Dus het voorstel is om deze motie niet over te nemen, even te wachten op een antwoord van het college. We

zullen daar ook niet al te lang mee wachten om met een voorstel te komen waar het gaat om de uitbreiding van de boa-capaciteit en daar ook een fatsoenlijk dekkingsvoorstel bij te doen.

De heer De Jonge (VVD): Dus u komt in december met het voorstel vanuit het college met de onderbouwing van de financiën om dit te bewerkstelligen?

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Wij komen daar op niet al te lange termijn op terug. Dat zal uiterlijk begin 2026 zijn.

De heer De Jonge (VVD): Maar goed, ja, ik zit er een beetje mee te worstelen. Want wij vragen elke keer acuut om dingen daarbij et cetera en dan hoor ik weer 'voorjaar 2026'. Nou, wanneer is dat dan weer ingeregeld en voor je het weet, zijn we weer een jaar verder. Wat ons betreft moet er gewoon eens een keer actie komen. Dat zal wel weer verkeerd overkomen, maar we wachten maar en we wachten maar en uiteindelijk duurt het veel te lang.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Nou, even voor u: u vroeg aan mij inzicht in de boa-capaciteit ten opzichte van een aantal landelijke kenmerken. Volgens mij heb ik u netjes voor de begrotingsraad dat verantwoord. Ik zeg; we komen op korte termijn terug met een antwoord op uw vraag. Ik zei niet 'het eerste kwartaal van 2026', ik zei: we komen begin 2026 erop terug, omdat we als college ook even fatsoenlijk moeten kijken naar meer wensen die er op dit moment liggen en we zullen even fatsoenlijk moeten kijken naar een dekkingsvoorstel.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, ik begrijp inderdaad dat er dan een goed voorstel waarschijnlijk komt. Maar ik zit even te zoeken naar hoe we dat dan met de financiële ruimte gaan doen. Ik weet niet... Want we hebben nu de Begroting voorliggen, dus we zijn op zoek naar ruimte in de Begroting en het is allemaal krap. En dan komt er in januari of februari een voorstel. Kan er dan een financiële onderbouwing komen?, is dan de vraag.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Ik denk dat dat wel kan. Ja. Dat suggereert dat als je een begroting vaststelt, je nooit met een voorstel kunt komen dat financiële ruimte vraagt. Alleen, we komen netjes naar de raad met dat voorstel. Ja.

De wnd. voorzitter: Ik constateer in ieder geval dat er een toezegging is gedaan dat begin 2026 er een voorstel ligt. Goed. Gaat u verder.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Dan de motie over – ik zeg maar even – zorg en Bibob. Daar waren we al wat langer mee bezig, met dat thema. Ook ik keek naar de resultaten zoals die in Twente zijn geboekt. Dat wisten we een beetje, ook omdat ik al eens eerder had gezegd, waar het gaat om de resultaten vanuit RIEC Limburg, dat Limburg ook al een heel stuk verder is met die lijn. Dus in die zin een motie vanuit het CDA om daar op korte termijn wat meer werk van te maken: dat ondersteun ik van harte. Wij zijn daar zeker mee bezig, omdat we ons ernstig zorgen maken over de relatie tussen ondermijning en zorg. Ik zei dat ook afgelopen maandag op de informatieavond over het thema ondermijning. Dus in die zin ondersteun ik dat.
Dat betekent tegelijkertijd dat we er wel wat keuzes in moeten maken. Als je dan kijkt naar – dat is in algemene zin een punt – de hoeveelheid zorgaanbieders die we in Nederland hebben, en dus ook die we in de gemeente Emmen hebben, dan moet je je daar zorgen over maken. Met name de zorgen over alle onderaanbesteders moeten we daarbij benoemen: hebben we wel voldoende zicht op wie nou in feite die zorg levert? Dus waar het gaat om die Bibob-procedures, zullen we daar wel wat keuzes in moeten maken. De hoeveelheid zorgaanbieders is aanmerkelijk groter dan bijvoorbeeld het aantal horeca-aanbieders: dat is een wat minder overzichtelijk geheel. Dus daar gaan we hard mee aan de slag. Dat doen we niet alleen, dat doen we in het kader van de Drentse Aanpak Ondermijning. Dus in die zin beschouw ik deze motie echt als ondersteuning om Bibob in toenemende mate in te zetten in het zorglandschap.
Dan nog twee thema's die wat los daarvan zijn. De vraag was: hoe staat het nou met het politiebureau in Klazienaveen? Ik zal het eerlijk zeggen: dat weet ik ook niet, anders dan dat dat wordt meegenomen

in een landelijk onderzoek waar het gaat om de huisvesting van de politie. Ik zei toentertijd dat het sec helemaal niet om het politiebureau in Klazienaveen ging, maar om de Nationale Politie en het vastgoed. De Nationale Politie constateert dat men te veel vastgoed heeft en men is links en rechts wat aan het afstoten. Daar dook inderdaad op gegeven moment ook het pand op van het politiebureau in Klazienaveen. Dat hebben we even wat *on hold* gezet. Dus in die zin, het functioneert nog gewoon en die zin moeten we gewoon afwachten hoe dat gaat lopen. Ik heb de afspraak gemaakt: zo gauw dat pand weer in beeld is om daar wat anders mee te doen, gaan we op weg naar andersoortige huisvesting in de buurt van Klazienaveen. Dus in die zin wacht ik maar even af wat daarin gaat gebeuren.

Mevrouw Velzing (Wakker Emmen): Ik hoor de burgemeester zeggen dat het gebouw in gebruik is. Dat klopt wel, maar alleen voor politiemensen. Je kunt daar niet gewoon aanbellen en je vraag neerleggen of voor een aangifte langskomen. Dus het is voor inwoners niet in gebruik en ja, ik merk in mijn dorp in ieder geval dat er wel grote behoefte aan is, zeker voor het veiligheidsgevoel, om daar wel terecht te kunnen als de gelegenheid zich daarvoor aandient.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Ja. Maar dat is toch een iets ander verhaal. Dat zit meer in de interne organisatie zoals de politie die organiseert. Voor de goede orde: ook het gemeentehuis van de gemeente Emmen is alleen in Emmen. Ook daarbij hebben we de dienstverlening in Klazienaveen teruggedraaid. Dus daar kan ik even op dit moment niks aan doen. Het ging me nu met name even om de aanwezigheid van het politiebureau in Klazienaveen. En wat ze daarbinnen doen, ik kan dat rustig vragen, maar ik weet wel hoe dat intern georganiseerd is in dezen. Daar zullen ze denk ik ook nog wel even op wijzen. Even voor de goede orde: ook de paspoortverlenging kan niet in Klazienaveen, ook daarvoor moet je naar Emmen toe.

Mevrouw Velzing (Wakker Emmen): Ik vind de vergelijking een beetje bijzonder. Ik zoek een beetje naar wat ik hier nou eigenlijk van moet vinden, van deze beantwoording. Want het behoud van het politiebureau was niet om een kantoor te behouden voor mensen die bij de politie werken. Het behoud van het politiebureau in mijn dorp is dat mensen daar terechtkunnen als de situatie zich daarvoor aandient. We hebben onlangs contact gehad met mensen die te maken hadden met fraude in het digitale domein en daardoor helemaal geen beschikking meer hadden over financiële middelen en dan de wanhoop nabij zijn en graag ergens iemand willen spreken. Dat kan dan niet. Daar gaat het om, dat is het punt waarom wij graag dat bureau daar willen houden. En daar wil ik graag een antwoord op.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Ik snap wat u bedoelt. Wij hadden over deze casus ook samen even overlegd. Maar dat los je niet op met de openstelling van het politiebureau waar mensen zo terechtkunnen. Als je digitale fraude hebt in Emmen, ga je ook niet naar het politiebureau in Emmen. Daar kon je ook niet terecht. Want er zit een loket boven. Waar het toen om ging is – daar hebt u helemaal gelijk in – dat we zo snel mogelijk de politie ter plaatse hebben, dat je zo snel mogelijk in contact komt met de politie, dat je in dit geval zo snel mogelijk ook iemand thuis kan krijgen. Dus dat zit niet zozeer daarin. Want op het politiebureau in Emmen gebeurt ook niet zo veel in dezen, dat gaat ook allemaal op afspraak waar het gaat om aangifte doen et cetera, et cetera. Dus dit is niet een soort loket waar je aan de lopende band kunt binnenlopen. Dus als het gaat om de nabijheid en de zichtbaarheid van de politie, helpt het als daar een politiebureau is. Het helpt dat daar politie aanwezig is, zodat die snel kunnen uitrijden naar de plekken. Maar veel politiewerk gebeurt niet op dit bureau, dat gebeurt ook gewoon in het veld en ze komen ook wel bij mensen thuis. Neem nu dat voorbeeld dat u ook net zelf aangaf.
Ten slotte de aanpak van de veiligelanders. Daar zei ik al wat over in relatie tot de discussie over het veiligheidsrisicogebied. Ik zei ook even dat ik me ook weleens wat zorgen maak over het falende landelijke beleid op dit moment. Want dat blijft maar doorgaan, we zijn daar eigenlijk al wel twee, drie jaar mee bezig. Ik ben ook teleurgesteld over een minister die dan uiteindelijk zegt: 'Ik heb half december pas tijd om naar Ter Apel en naar Nieuw-Weerdinge te komen.'
In de tussentijd maken we ons tegelijkertijd zorgen over het vangnet dat we daarvoor hebben. U hebt kunnen zien dat we daar in de afgelopen tijd veel aanvullende middelen voor nodig hadden om in ieder geval een 24-uursbeveiliging in Nieuw-Weerdinge te hebben. Om u ook in deze raadsvergadering ook maar een nieuwtje te geven: dat is uiteindelijk gelukt. Daar hebben we wat druk op gezet, want ook dat

zou eerst ergens doorschuiven naar het overleg van half december. Dat betekent dat we een vangnet hadden moeten creëren van tonnen om de 24-uursbeveiliging in Nieuw-Weerdinge te continueren. We hebben nu net eind vorige week de beschikking gekregen van het ministerie dat we een aanvraag kunnen doen voor vijf ton in 2026, voor de continuering van de beveiliging op de lijn Emmen-Ter Apel. Dus zeg maar alles wat er in het gebied Nieuw-Weerdinge speelt in feite. De 24-uursbeveiliging die we hebben, kunnen we daarmee doen. Daar zijn we blij mee, met die toezegging. Daar hadden we eigenlijk niet op gerekend. Ik dacht: dat wordt nog vrij ingewikkeld. Maar dat is gelukt.
Het betekent dat we een aanvraag kunnen doen en we hebben al een toezegging dat die aanvraag ook wordt gehonoreerd. Tegelijkertijd, net als men in Ter Apel niet zit te wachten om het extra geld te ontvangen omdat er meer dan 2.000 asielzoekers zitten, zitten wij in Emmen niet te wachten op geld voor beveiliging. We zitten te wachten op fatsoenlijk beleid in dezen. Dus ik hoop dat dit het laatste jaar is dat we een 24-uursbeveikliging nodig hebben in Nieuw-Weerdinge en dat we eindelijk nu eens beleid krijgen waardoor de inwoners van Nieuw-Weerdinge zich weer oprecht veilig kunnen voelen. Dat is met fatsoenlijk asielbeleid, inclusief de aanpak van veiligelanders.

De wnd. voorzitter: U bent aan de afronding gekomen. Bedankt. En dan draag ik graag het voorzitterschap weer aan u over.

De voorzitter: Dank u wel. Het is kwart voor negen geweest. Volgens mij hebben we een mooi eerste deel gehad in deze raadsvergadering.
We gaan donderdag verder. De bedoeling is in tweede termijn.. Ja, alles mag, maar geen nieuwe zaken, geen nieuwe thema's of wat dan ook, omdat het thema is: de Begroting 2026. Dan zullen we doorgaan in de tweede termijn voor de raad, eventueel nog de beantwoording door het college en dan gaan we over tot de besluitvorming inclusief de moties en amendementen. En we hopen dat we dat dan in één middag met elkaar kunnen afronden.
Ik schors de vergadering tot donderdagmiddag. Succes!

B3. Schorsing

De voorzitter:

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van 18 december 2025,

De voorzitter,

De griffier,